

ການຄຸ້ມຄອງສົງແວດລ້ອມຂໍາມຊາຍແດນ

ບັນດາຫລັກການ ແລະ ການປະຕິບັດ ຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັ້ນອອກສ່ຽງໃຕ້

ເມທານ ເບແດນອົ່ງ

ສາລະບານ

ຄໍາປາກີບ	IV
ຈາກຜູ້ຝາສາແປ	V
I. ບົດນຳ	1
II. ພາບລວມຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານລື່ງແວດລ້ອມ ຂ້ານຊາຍແດນ.	2
ສະພາບການຝຶກັນ ຂອງ ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ -- ຕອນລຸ່ມ ຕໍ່ກັບບັນດາແມ່ນໜ້າລະຫວ່າງປະເທດ.	2
ການຄ້າທີ່ຖືກກົດໝາຍ ແລະ ຜິດໝາຍຢູ່ໃນຂີ້ເຂດ ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້.	3
ການຂະໜາຍຕົວຂອງໂຄງລ່າງຝຶກັນທຸນຂອງພາກັ້ນ.	4
III. ທ່າອ່ຽວ ແລະ ຜູ້ນິບົດບາດ ໃນພາກັ້ນອາຊີຕາ ເວັນອອກລ່ຽງໃຕ້	5
ການຮ່ວມມືກາງດ້ານການເນືອງ: ສະຖານະສະເພາະຂອງ ASEAN	6
ການເຊື່ອນໂຍງເສດຖະກິດ: ແຮງຝຶກດັນຂອງ ອະນຸພາກັ້ນແມ່ນໜ້າຂອງ.	6
ຮ່ວມລື່ງແວດລ້ອມອຳນົດວຽກ: ການຝຶກທະນາ ແລະ ການອະນຸລັກ.	7
ສະຖາບັນຫລາຍລະດັບຂຶ້ນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງພາກັ້ນ.	8
IV. ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ ລຳລັບການຮ່ວມ ມີດ້ານລື່ງແວດລ້ອມ.	9
ພາລະບົດບາດ ທີ່ເໝາະສີນ ແລະ ຄວານຟຽງຝຶດ້ານຄວາມສາມາດ.	9
ສະລັກການກ່ຽວກັບການເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ: ອຳນາດການປຶກຄອງຢູ່ໃນລະຕົບຕໍ່ສຸດທີ່ເໝາະສີນ.	10
ການເປັນຕົວແທນເຕັມຂອງອົງກອນລົດເທິ່ງກ່ຽວຂ້ອງ.	11
ການເຊື່ອນເອົາບັນຫາສົ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ ເຊົ້າຢູ່ໃນການສ້າງແຜນຝຶກທະນາ.	13
V. ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງລື່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພາກປະຕິບິດ.	15
ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ.	15
ການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ.	17
ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື້ແຈງ ກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນີ້ ຕໍ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທີ່ເຕັກຂົນກະທິບ.	20
VI. ການເສີມຂະໜາຍ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສົ່ງ ແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ.	22
ການເສີມຂະໜາຍໂຄງຮ່າງສະຖາບັນຕ່າງໆເຝື່ອການຮ່ວມມື.	23
ການເສີມຂະໜາຍ ການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.	24

ຄໍາປາກິບ

ຜູ້ຂຽນຂໍສະແດງຄວາມຮູ່ບຸນຄຸນຕໍ່ Frances Seymour, ອຳນວຍການແຜນງານລະຫວ່າງບັນ ແລະການບໍລິຫານ ຂອງລະຫວ່າງບັນຊັ້ນພະຍາກອນໄລກ (WRI), ສໍາລັບການແນະນະ ທີ່ເຄື່ອງໃຈເຈີນເຊິ່ງ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານທີ່ກະວະ ໃນການສ້າງປິດລາຍງານລະບັບປັ້ງ. Mairi Dupar, ຜູ້ບໍລິຫານຮ່ວມໂຄງການຂອງ Resources Policy Support Initiative (REPSI) ດີເປັນຜູ້ຮ່ວມງານທີ່ມີທິວີຄົດປະດິສັ້ນ ແລະ ສ້າງສັນໃນທຸກຄວາມພະຍາຍານຂອງ REPSI ພວກເຮົາ ແລະ ລາວໄດ້ລະບອງຄໍາຄືດຄໍາເຫັນ ທີ່ມີຄວາມໝາຍໃນຫລາຍງຸດສຳຄັນໃນການຂຽນຄັ້ງໆ. ຂໍ່ກໍາສື່ງຄວາມຂອບໃຈເຖິງ Fritz Kahrl, ທີ່ໄດ້ສັນຍາການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຮຽບຮັງຢ່າງລະອຽດທີ່ໜ່ວມ ແລະ ມີຄວາມຄືດເຫັນວ່າກ່ອງໄວສ້າລັບການຄື້ນຄວ່າ. ທ່ານ ວິດທະນາ ຈະຕຸກຮະສິຫາ ໄດ້ໃຫ້ການລະຫັ້ນຂໍລະຫຼຸມຈາກເຫັນການ REPSI ທີ່ຊຽງໃໝ່, ແລະ ດີເປັນຜູ້ສຳຄັນໃນການຄື້ນຄອງສາຍລຳຜັນ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆທີ່ປະກອບເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຕ່າງໆ ຂອງ REPSI. ຂ່ຂອບໃຈຕໍ່ Johnathan Kool ສ້າລັບການນີ້ຕ່າງໆ.

REPSI ຂະແໜງຄວາມຂອບໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງ ສໍາລັບການສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນໂດຍ ອີງການເນີນເພື່ອການຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານການພັດທະນາ (Danish Agency for Development Assistant), ອີງການການຮ່ວມມືເພື່ອການພັດທະນາສາກົນຂອງສະວິດເຕັນ (SDC), ກະຊວງການຕ່າງປະເທດຂອງ ໂຮນລັງ, ອີງການເພື່ອການພັດທະນາສາກົນຂອງສະະລັດອາມຮິກາ ແລະ ມູນມືທີຂອງ Rockefeller.

ຈາກຜັ້ນາສາແປ

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍຂອບໃຈ ພຣີ ທີ່ໄດ້ຮັກວາດໃນການແປເອກະສານຕັ້ງນີ້. ເອກະສານນະບັບນີ້ໄດ້ເນັ້ນເຖິງບັນຫາ ແລະ ສິ້ງທ້າທາຍຕ່າງໆ ຂອງການ ບໍລິຫານຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ກໍຍັງເປັນການປະກອບສ່ວນໃຫ້ ແກ່ວຽກງານການຝຶດທະນາ ແລະ ເຜື່ອ ຊອກຫາວິທີຫາຍອັນແທດເຫັນ ຮັບສະພາບຕົວຈິງ ຂອງພານີ່ນີ້ ອາຊີ້າເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້. ການບໍລິຫານຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍສະເພາະວ່າວ່ອກັບປະດັບຕ້ອງຂ້ານຊາຍ ແຕນກີ່ ອາດຈະເຖິງໄດ້ວ່າຍັງເປັນຂົງເຂດອັນໃຫ້ໃນວົງການ ຂອງການຄຸນຄອງສິ່ງແວດ ລ້ອມ, ດັ່ງນັ້ນນັ້ນຈຶ່ງມີຫາຍາຍຄໍາສັ່ກໍທີ່ຍັງໃໝ່ ຫຼູ້ໃນທຳມາສາ ລາວເຮົາເວົາຍໍ່ຍັງບໍ່ທັນມີມືສູດໃບກ່ວ່າ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຍາກໃນການແປ ແລະ ອະທິບາຍ ເຜື່ອໃຫ້ໄດ້ເນື້ອໃນໃຈຄວາມຕົ້ນດິນໃນພາສາອັງກິດແຊັ້ນໜໍາວ່າ: “Accountability” ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ແປວ່າ “ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຫຼັງແຈງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນີ້”, ຈຶ່ງທັງຈະໃຫ້ເລີດເຊື່ອກ່ວ່ານີ້ ນັນຫາຍ ຄວາມວ່າແຕ່ລະອົງກອນການຝຶດທະນາ ຄວນມີຄວາມສາມາດໃນການ ຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຫຼືຈະກ່ຽວກັບການປະເມີນດ້ວຍກາງນີ້ ຫຼື ການຕັດສິນ ບັນຫາໃດນີ້ຂອງຕົນ ໃຫ້ແກ່ສັງຄົມຢ່າງນີ້ເຫດຜົນ ວັນສນາດັດເຮັດໃຫ້ ສັງຄົມຫຼັ້ມໃຈໄດ້ວ່າ ສິນກະຕືບຕ່າງໆໃນດ້ານລົນ ທີ່ອາດຈະໄດ້ຮັບຈາກ ການຝຶດທະນາ ຫຼື ການປະເມີນດ້ວຍໃດນີ້ ຈະໄດ້ຮັບແກ່ໄຂປ່າງເຫັນ ສິນ ແລະ ຮັບປະກັນ.

“ເຊັ່ນດວກນຳນັກຄໍາວ່າ “ການບໍລິຫານນຸ່ມຄອງສື່ງແວດລ້ອນຂ້ານຊາຍແດນ” ຂຶ້ງຫາຍຄວາມວ່າ ການບໍລິຫານດັ່ງກ່າວ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເຕັ້ງຕົງແດ່ບັນຫາພາຍໃນປະເທດທີ່ນັ້ນ ແຕ່ ຍັງກ້ອໄຂດ້ຄໍາສິ້ງຕົງບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ອາດຈະຂະໜາຍອອກໄປສາປະເທດທີ່ຮ່ວມທັງໝາງໄດ້, ແລະ ບັນຫານັ້ນກໍາກາຍເປັນບັນຫາ ຮ່ວມກັນຂອງທັງສອງ ຖືໍ່ສູາຍກ່ວ່າສອງປະເທດ.

ຂ້າພະເຈົ້າຄືດວ່າ ມັນຍັງມີສົ່ງຫ້າຫາຍຸກຍາຍຢ່າງຢູ່ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຊອກຫາວິທີ
ແກ່ໃຂ ລວມທີ່ເປົ້າລົ້ນບໍລິຫານນີ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫຼື ແນວຄວາມຄືດວັນນີ້ອັນ
ດວກ ທີ່ສາມາດເຮັດໃຫ້ພິທຸງປະເທດໃນໝາກຜົນ ເຊົ້າໃຈໄດ້ງ່າຍ ແລະນັ້ນ
ກໍຈະຊ່ວຍໃຫ້ແກ່ວຽກງານການຝຶດທະນາ, ການຮ່ວມວຽກງານ ແລະ
ການປະສາງງານໃນຂົງເຂດບໍລິຫານຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອນດີຂຶ້ນເລື້ອຍໆ
ແລະ ຖ້າວ່າສູງງານຝຶດທະນາແບ່ນຮອບຕ້າງໝາຍຢູ່ຂຶ້ນ. ສ້ວງເປັນຢ່າງ
ຢືນວ່າ ເອກະສານລະບົບນີ້ ຄົງຈະສ້າງປະໂຫວດບໍ່ຫຼາຍກ່າວ່າໜີໃຫ້ແກ່ທ່ານ
ຜູ້ອ່ານ ເພື່ອນນຳໄປປະກອບເຂົ້າໃນວຽກງານການຝຶດທະນາ ແລະ ຂີວິດປະ
ຈໍາວັນ.

୧୨୯୮୯

ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສົ່ງແວດລ້ອມຂໍາມຊາຍແດນ

I. ບິດນໍາ

ໃນວັນທີ 4 ມິນາ 2000 ລະດົບໜ້າໃນແມ່ນ້ຳ ເຊົານ ດີເລີ່ມຂຶ້ນປ່າງກະທັນທັນ ອັນເປັນສາຍເຫດ ຫຼືມີການສູນເສຍຊີ້ດ ແລະ ການດຳລົງຊີ້ດອງຈາກວິປະເຕີ ແລະ ຊາວກະສິກອນຢູ່ແຂວງຮັດຕະນາຖື ຂອງ ກຳປູເຈຍ ເສຍຫາຍ. ນ້ຳທີ່ເລີ່ມຂຶ້ນປ່າງໄວ່ວາ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຄາດຄົດໄວ້ກ່ອນ ແມ່ນ ເປັນຜົນນາຈາກການປ່ອຍນ້ຳ ຈາກເຂົ້າວຸນນ້ຳຕົກປາກີ, ເຊື່ອນທີ່ໃຫ້ຍີ່ສຸດຢູ່ໃນລະບົບແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ຕົ້ນແມ່ນ້ຳຢູ່ໃນ ຫາວດນານ. ອີງການທີ່ຂໍ້ມູນກົດລັດຖະບານຂອງ ກຳປູເຈຍ (NGOs) ແລະ ຖຸ່ມຊືນໃນຫ້ອງຖື່ນໄດ້ແຈ້ງຂ່າວລາຍລະວຽດຂອງການເສຍຫາຍ ແລະ ໄດ້ຊ່ວຍພັກດັນໃຫ້ ສາຫະລະນະ ລະດົບຊາດ ແລະ ສາກົນ ຫຼັກຄ້ານິ້ນເຖິງລົງລົງຕ່າງໆທີ່ພິວພັນກົດເຫດການຂ່ານຊາຍແດນດັ່ງກ່າວນີ້. ຢູ່ໃນລະບົວໜ່າງເຕັດການ, ການນາມສິ່ງຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະຫວ່າງບັນດາຜະນັກງານກຳປູເຈຍ ແລະ ຫາວດນານ ແມ່ນມີຫຼອຍຫຼືສຸດ, ນອກຈາກນັ້ນ ບໍ່ມີການສື່ສານລະຫວ່າງ ເຈົ້າຫ້າທີ່ແຂວງ ຂອງທັງສອງຝ່າຍຕານຊາຍແດນ. ລັດຖະບານຂອງຫາວດນານ ໄດ້ສົ່ງຄໍາຂໍໂທດ ແລະ ຮັບປະກັນຕໍ່ລັດຖະບານຂອງກຳປູເຈຍ ວ່າ ຈະບໍ່ໃຫ້ເຕັດການງົບແຈ້ງຂ່າວ ກ່ຽວກັບການລະບາຍນ້ຳອອກ ຕິດຂັ້ນອີກ (Chapman, 2000).

ໃນຂະນະດរວມທີ່ນັ້ນ, ລັດຖະບານກຳປຸເຈຍ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໄປຢືນຄະນະ
ກໍານະທິການແມ່ນໜ້າຂອງສາກົນ (MRC) ເຊິ່ງໃຫ້ສິນສອນຫາຂໍ້ແທ້ຈິງ
ຂອງສະລາຍເຕດ. ການກວດສອບຕາມພາຍລັງໄດ້ດີ່ງຄວາມສິນໃຈໄປຢັງ
ສິ່ງທີ່ຜິດພາດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນເນື່ອຫລາຍປຶກກ່ອນໃນໄລຍະຂະບວນການວ່າງ
ແຜນໂຄງການເປື້ອງຕົ້ນ. ໂດຍສະເພາະ, ການວ່າງແຜນການສຳລັບໜ້າສ້າງ
ເຂື່ອນ ບັນດາລວມເອີ້ນທີ່ຫາມີກະທິບ ທີ່ອາດເປັນໄປເດືອນສິ່ງແວດ
ຜ່ອນ ແລະ ສັງຄົມຢູ່ໃນລັດຕະນະນິຕິຢ່າງພຽງໆ. ເຖິງທີ່ຫຼືວ່າ ມີຫລາຍງ່າ
ແຜນການສ້າງເຂື່ອນອື່ນງໍຢູ່ຕາມແມ່ນໜ້າເຊີ້ານາ ທີ່ກໍາລັງໄດ້ຮັບການຜິຈາ
ລະນາຈາກທະນາຄານຜິດທະນາອາຊີ (ADB), NGOs ຂອງທີ່ອັນຸ້ນ
ແລະ ສາກົນຢູ່ໃນກຳປຸເຈຍ ຈຶ່ງໄດ້ກົດດັນໃຫ້ທະນາຄານ ປະເມີນສິນຂອງ
ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຕົນຄົນໃໝ່ (Öjendal et al, 2000). ດ້ວຍເຫດນັ້ນ
ລະບົບ ຈຶ່ງໄດ້ໂຈະແຜນການຕ່າງໆຂອງໂຄງການຈົນກ່ວາ ວ່າ ການສຶກສາ
ວັນເພີ້ມມີຜຣັງ ກ່ຽວກັບຜົນກະທິບດັການສິ່ງແວດຜ່ອນ ແລະ ສັງຄົມທີ່
ເກີດຂຶ້ນ ຈະຕົ້ນເຖິງໂດຍສ້າເລັດ.

ສື່ງທ້າຫາຍດ້ານລົງແວດລ້ອມເຫຼົ່າງໆ ໄດ້ເຫັນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນ
ເຖິງຂະບວນການດີເລີນນັ້ນໜ້າ ທຶນອກເຫຼືອຈາກເຂດຊາຍແດນຂອງແຕ່ລະ
ປະເທດສະພາໄດ້ນີ້. ແລ້ວໜັງນັ້ນກໍໄດ້ຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຈຳເປັນ ໃນ
ການສ້າງຈົດຕັ້ງໂຄງຮ່າງ ການບໍລິຫານທີ່ໄດ້ອກແບບ ເຝື່ວະຫຼັກສະໜູນ
ການັດໜັກແບບຍືນຢູ່ຫາດ້ານນີ້ເວດວິທະຍາ ແລະ ແນ້ນທີ່ຍອມຮັບໃນ

ເຫດການນັ້ນຕີມຢາລີ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າໂຄງຮ່າງ ຂອງການບໍລິຫານ ພາກຝຶ່ນ ແລະ ການປະຕິບັດງານ ຢູ່ໃນຂົງເຂດອາຊີຕາເວັນອອກສ່ວງໃຕ້ ແນ່ນຍັງບໍ່ຫັນເຂັ້ມແຂງງຽງຟ້າ ເຊື່ອຈົຈາລະນາບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມ ຂ້ານຊາຍແດນໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ຕົວຢ່າງ, ການຂາດທິທາງສໍາລັບການລົ້ງສານໂດຍກົງລະຫວ່າງບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ໃນທຸກໆງລະດົບ– ຮູ່ໃນລົ້ງສະນິດັ່ງກ່າວນີ້, ແນ່ນລະຫວ່າງ ແລະ ພາຍໃນລູ້ເນີນທົ່ວງຢູ່ນີ້, ອົງກອນລັດລະດັບຂະແຂງ (Sub-nation) ແລະ ສະຖາບັນພາກ ຜົນຕ່າງໆ – ນີ້ແມ່ນສ່ວນທີ່ເຂົ້າຂອງບັນຫາໃຫຍ່ ໃນການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃຈໃນການຕັດສິນບັນຫາ. ຄວາມເປົກຕົ້ອງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາການສຶກສາຄົ້ນກ່າວທາງດ້ານລັງຄົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ ເຂົ້າໃນແຜນການສ້າງເຂື່ອນ ຢູ່ໃນກໍາປູງເຈຍ ເປັນຕົວຢ່າງນີ້ທີ່ສະແດງເຖິງ ການຂາດຄວາມເອົາໃຈໃຈ ຕໍ່ສິ່ງທີ່ຜົວັນກ່ຽວຂ້ອງກ່ຽວຂ້ອນ ທ້າຂ້ານຊາຍແດນ ວັນສິ່ງຜົນຕໍ່ຄວາມເນີນຢູ່ຂອງໂຄງການ. ຄວາມເປັນນາຂອງເຂົ້າອນນັ້ນຕີມຢາລີ ແນ່ນສະລັບຂໍ້ຂໍ້ອນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນໄດ້ນີ້ການປ່ຽນປ່າງນາຕັ້ງແຕ່ແຜນຕ່າງໆໄດ້ຖືກຮ່າງຂຶ້ນແລ້ວ. ຈຸດປະສົງຂອງປິດລາຍງານນີ້ແມ່ນເຝື່ອກວດສອບລາຍລະອຽດຕ່າງໆ ຂອງເຫດການສະເພາະນີ້ ແຕ່ເຊື່ອກໍານົງຈົຈາລະນາເຖິງປະເດີນຕ່າງໆດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ. ບິດລາຍງານນີ້ ຢັ້ງໄດ້ເຫັນເຖິງ ແລະ ຊອກຫາສິ່ງກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ສໍາລັບການບໍລິຫານຄຸ້ນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພາກຜົນອາຊີຕາເວັນອອກສ່ວງໃຕ້ (MSEA). ຄວາມຈິງແລ້ວ, ລັກສະນະຂອງການບໍ່ສໍາເລັດຜົນ ໃນການບໍລິຫານຄຸ້ນຄອງ ຢູ່ໃນລະດັບພາກຜົນແບບນີ້ ອາດນິການພົວພັນອັນສຳຄັນຕໍ່ປະສິດທິຜົນ ຂອງການຄຸ້ນຄອງຂໍ້ພະຍາກອນທຳນະຊາດ, ຕໍ່ຄວາມຈຳເປົ້າກໍານາການເຫັນຫະຍາໃນຊາດ ແລະ ຄວາມສົນດູນສະເພີ່ພາກ ຂອງຜົນໄດ້ຮັບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ.

ບົດວິເຄາະນີ້ ນັດຖອດຖອນອອກມາຈາກ ການຝຶດທະນາຕ່າງໆ ທີ່ຜ່ານມາຫຍວ່າງປໍ່ເລີນຢູ່ໃນ MSEAS- ຂຶ້ງລວມມີ ກໍາປູງເຈຍ, ສປປ ລາວ, ມຽນມາ, ໄທ, ຫວຽດນານ ແລະ ແຂວງຢູ່ນາມ ຂອງ ສປປ ຈີນ- ແລະ ຈາກປິດຮຽນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນທົ່ວໂລກ ເຊື້ອກວດສອບເປົ້າວ່າ ການປະຕິບັດການບໍລິຫານທີ່ໄດ້ປັບປຸງແລ້ວ ສາມາດນຳໃຫ້ເຫຼື້ອ້ານີ້ບັນຫາຫ້າຫາຍດ້ານ

ສິ່ງແວດລ້ອມຂໍ້າມຊາຍແດນ ຂອງພາກເໜີ້ມໄດ້ຄືແນວໃດ. ບົດວິຕາະໄດ້ສຸມ ໃລະບົດບາດຂອງສານລະຖາບັນພາກເໜີ້ມໃດ: ທະນາຄານຝຶດທະນາອາຊີ, ຄະ ນະກຳນາທິການແມ່ນໜ້າຂອງສານີນ ແລະ ສະນາຄົນອາຊີຕາເວັ້ນອອກລ່ວງ ໃຕ (ASEAN) ເື່ອເຕີ້ນເຖິງບັນຫາດັ່ງດີນໄຟ:

- | ແມ່ນໜ້າຍ່າຍຄືລື່ງກົດດັ່ງທີ່ສຸດ ຕໍ່ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຂໍ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ໃນພາກເໜີ້ມ MSEA?
- | ແມ່ນໜ້າຍ່າຍຄືແຮງຜັກດັນພາວະວິໄສ ໃນພາກເໜີ້ມ ແລະ ສະຖາ ບັນພາກເໜີ້ມຕ່າງໆມີການໂຕຕອບຄືແນວໃດ?
- | ອັນໄດ້ຄືຊ່ອງຫວ່າງ ຢູ່ໃນໂຄງຮ່າງສະຖາບັນ ແລະ ການ ປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸນຄອງໃນປະຈຸບັນ?
- | ວິທີການ ແລະ ຫາງເລືອກອັນໄດ້ທີ່ໃຊ້ຕວານໜ້ວງ, ສາມາດ ຊົ້ງລົງເນີນຂະຫຍາຍ ການບໍລິຫານຄຸນຄອງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນລະດັບພາກເໜີ້ມ?

ມີຫລາຍງໍນີ້ຍານ ກ່ຽວກັບພາກເໜີ້ມ/ຂົງເຂດ ອາຊີຕາເວັ້ນອອກລ່ວງໃຕ້, ຊົ້ງລວມມີ: ພາກເໜີ້ມຊາຍແດນທີ່ຖືກນຳມີຫາງຕ້ານມີເວດວິທະຍາ ໂດຍ ອ່າງແມ່ນໜ້າຂອງ; ຂົງເຂດການຝຶດທະນາດ້ານການລົງທຶນ ແລະ ການຄ້າ ຊົ້ງກວນເອົາບັນດາຊາດຕ່າງໆ ຂອງອາຊີຕາເວັ້ນອອກລ່ວງໃຕ້ ແລະ ແຂວງຢູ່ນານຂອງຈຸນ; ແລະ ກຸ່ງການເນືອງໆໃໝ່ ທີ່ເປັນດາຊາດຂອງອາຊີ ຕາເວັ້ນອອກລ່ວງໃຕ້ ແມ່ນສ່ວນທີ່ຂອງໂຄງຮ່າງໃຫຍ່ສະຖາບັນແຕ່ງ ພາກເໜີ້ມ (ແຜ່ນທີ 1). ການຄົ້ນເກົ່າສຳເນົາດັ່ງກ່າວນີ້ ນໍາເຮັດວຽກເວົ້າທີ່ດ ສະນະເນື້ອໃນຂອງ “ພາກເໜີ້ມ” ທີ່ກວນລວມເອົາຂອບຂດສະຖານີ້ທີ່ອັນ ກວ້າງຂວາງຂອງສະຖາບັນ ທີ່ມີນະໂຍບາຍກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊັບປະຍາກອນໜຳນັ້ນຊາດ ແລະ ກວດກາສຶກສາກ່ຽວກັບບົດບາດ ການລົງທຶນ ຊົ້ງກວນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງນີ້ຍານຕ່າງໆທີ່ແກ່ດ້າງກ່າວນຢ່າງ ລະອຽດຊັດເຈນ. ການວິຕາະແນ່ນເຕັ້ນເຖິງສະພາບຕ່າງໆຕ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມທີ່ ຂໍ້າມຊາຍແດນດ້ວຍທຳນະຊາດໂດຍກົງ ຫລາຍກວ່າບັນຫາທ້າ ທ້າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ມີຮວ່າງກັນຢູ່ໃນພາກເໜີ້ມ.

ເຜື່ອໃຊ້ບັນລຸຜົນເຕີ່ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂໍ້າມຊາຍແດນ ໂດຍໃຫ້ມີ ຜົນສ້າເລັດຫລາຍຂຶ້ນ, ບັນດາສະຖາບັນຕ່າງໆໃນພາກເໜີ້ມຈະຕ້ອງໄດ້ກັ່ນ ຕອງໂຄງສ້າງ ແລະ ຂະບວນການຕ່າງໆໂດຍຜ່ານການຮ່ວມມືທີ່ມີປະສິດ ຕີ່ພາບ. ບົດລາຍງານນີ້ ອ້າງເຫດຜົນໃຫ້ເຫັນວ່າ ໂຄງຮ່າງສະຖາບັນທີ່ໄດ້ ຮັບການປັບປຸງ ທີ່ສາມາດຈັດການກັບຜົນປະໂຫຍດຄວາມສົງໃຈຫລາຍ ດ້ານ ແລະ ການເນື້ອມຕົວອັນຊັບຊັອນຂອງ ມະນຸດສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ເກີກວ່າ, ຜ້ອມກັບການປະຕິບັດ ການຄຸນຄອງທີ່ໄຕຖືກກໍ່ນ້ອງແລ້ວ ເື່ອເນີນຂະຫຍາຍຄວາມກວ່າງຂວາງ ແລະ ເລີກເຖິງຂອງການປະກອບສ່ວນຂອງຜູ້ມີ ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ, ແມ່ນຈະສະຫຼັບສະໜູນໃຫ້ໝາກຜົນທີ່ໄດ້ຮັບດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ມີຄວາມຄືນຍິງ ແລະ ສິນຄຸນຂັ້ນກວ່າເດີນ.

II. ຜາບລວມຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ຂໍ້າມຊາຍແດນ.

ບັນຫາທ້າທາຍ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນວ່າ: ການນຳມຸລືຜົນສໍາເລັດໃນ ການຈັດສັງນ້ຳຢ່າງນີ້ປະສິດຕິພາບ, ການຄົນສະພາບຄວາມພື້ນຍິງ ໃຫ້ ແມ່ນສະຖານທີ່ຢູ່ໃນ ແລະ ຊະນິດຜົນຕ່າງໆ, ການຢຸດຍັງການປົກ ແປງປາໄມ້, ແລະ ການປ້ອງກັນມີລະດີເຫຼາຍອາກາດ, ແມ່ນປະເດັ່ນ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ສໍາຄັນ, ແຕ່ບັນຫາທ້າທາຍນັ້ນຍັງລະເລີຍ ບັນຫາຊາຍແດນລະ ທວ່າງຊາດເຊັ່ນກັນ. ຄວາມຈົງທີ່ວ່າ ປະເທດອາຊີຕາເວັ້ນອອກລ່ວງໃຕ້ ມີສ່ວນດ້ວຍທີ່ນັ້ນດ້ວຍພະຍາກອນປາໄມ້, ແຫລ່ງນັ້ນ ແລະ ຊີວະນາງນັ້ນ ກັ້ນ ໄດ້ຮັດໃຫ້ເປັນຂົງເຂດຜູ້ ທີ່ມີຄວາມອຸດືນຮັ້ງນີ້ສຸດໄປດ້ວຍສິ່ງ ແວດລ້ອມຢູ່ໃນໂລກ ຂຶ້ງໝາຍຄວາມວ່າ ປະເທດຕົ້ງກ່າວນີ້ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີ ສ່ວນຮັບຜົດຂອບຮ່ວມກັນ ໃນການຄຸນຄອງລະບົບນິ້ວດວິທະຍາຂໍ້າມ ຊາຍແດນ (MRC, 1997b). ລະບົບນີ້ເວດວິທະຍາ ມີກະຂະຫຍາຍ ຊາຍແດນແຫ່ງຊາດວ່າງຂອງອາກ ແລະ ສ້າງສ້າຍພົວພັນລາກິນດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂຶ້ນ (WRI, 2000). ຄວາມສືນໃຈຕ່າງໆ ຕ້າງກັນຜົດທະນາລະ ດັບຊາດຫລາຍສິ່ງຫລາຍຢ່າງ ໄດ້ສ້າງສະພາບເງື່ອນໄຂ ທີ່ອາດມີການ ແຂ່ງຂັ້ນມາດແຍ່ງຂັ້ນພະຍາກອນຢູ່ໃນລະດັບພາກເໜີ້ມຂຶ້ນ ຮຽງຄຸ້ນກັນ ນັ້ນການຝຶດທະນາດ້ານເສດຖະກິດ ກ່ຽວຂ້ອງໃປເລື້ອຍໆ (REPSI and YIG, 2001; Ratner, 2000). ຄວາມຫຼຸາຈົນຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊາວຊົນນະ ພົດ ໄດ້ນຳໃຈໄປສູງການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກຂັ້ນພະຍາກອນປາໄມ້, ທີ່ ດິນ ແລະ ນ້າ ຫລາຍເກີນຄວນ, ຜ້ອມກັນນັ້ນທີ່ຮັດໃຫ້ເນີນກະທິບັດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂະຫຍາຍວ່າງໄກອອກຈາກຊຸມຊົນນັ້ນ. ກີດຈະກຳການຜົດ ທະນາຄະຫຼາດໃຫຍ່ຕ່າງໆ ແລະ ການຊຸດຕັ້ນທີ່ສິດນິດໝາຍ ຢັ້ງນານບໍ່ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກເໜີ້ມກໍຈິງກິດຕ້ວຍ.

ພາກເໜີ້ມກໍຈະເພີ້ມຍິ່ງ ກ່ຽວກັບສານແງ່ນີ້ ຂອງບັນຫາທ້າທາຍດ້ານສິ່ງ ແວດລ້ອມຂໍ້າມຊາຍແດນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດ MSEA ຄີ: ການຄຸນຄອງບັນດາ ແມ່ນໜ້າລະຫວ່າງຊາດ/ສານີນ ແລະ ອ່າງໄຕ່ງ, ການຄ້າ ຢູ່ໃນຂົງເຂດຜະ ລິດຕະພັນປາໄມ້, ແລະ ການຝຶດທະນາ ໂຄງລ່າງເຕັ້ນທີ່ມີການຂຶ້ນ ສິ່ງ ແລະ ດັບນະລັ້ງງານ ຂອງພາກເໜີ້ມ. ໃນຂະນະທີ່ການເລືອກເນັ້ນ ເປັນຜຽງແຕ່ຕົວຢ່າງທີ່ໃນສ້າຍການພົວພັນດ້ານຂໍ້າມຊາຍແດນທີ່ຫຼາກ ຫຼາຍ ແລະ ຂັ້ນຂອນ ຂຶ້ງສ້າງຄຸນລັກສະນະລະເພົາໃຫ້ແກ່ລະບົບນິ້ວດວິທະຍາ ຂອງພາກເໜີ້ມ, ນັ້ນຍິ່ງໄດ້ສະໜອງເຕື່ອໃນຜົນຖານໃຫ້ແກ່ການວິ ເຄາະ ກ່ຽວກັບສະພາບການພົວພັນລະຫວ່າງສະຖາບັນການບໍລິຫານຄຸນ ຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນພາກເໜີ້ມ.

ສະພາບການພົວພັນ ຂອງ ປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນຫິງ – ຕອນລຸ່ມ ຕໍ່ຫັນ, ບັນດາແມ່ນໜ້າລະຫວ່າງປະເທດ.

ແມ່ນໜ້າຂອງ, ຂຶ້ງໄດ້ສະໜອງເຕື່ອໃນ ການຕໍ່ມີລົງຂື້ອົດໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນ ນັ້ນເປັນຈຳນວນສ່ວນໃຫ້ຍ່ອງຂອງ 65 ລ້ານຄົນ ຢູ່ໃນອ່າງ, ຈະມັກເປັນສັນ

ယາລັກ ຂອງບັນຫາທ້າທາຍຕ່ານສົງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ ຂອງຂົງເຂດ MSEА. ນອກນັ້ນກໍ່ເປີມແມ່ນ້ຳສາກິນທີ່ສຳຄັນ ຢູ່ໃນ MSEА ເຊັ່ນ: ແມ່ນ້ຳແດງ (ຈິນ–ຫວຽດນາມ), ແມ່ນ້ຳວິທາວາດີ (ຈິນ–ຝະນັກ), ແລະ ແມ່ນ້ຳຊານເວີນ (ຈິນ–ຈະກຳວັດ). ຊຶ່ງສະຫຼັບສະໜູນ ເຂດການສະລິດເຂົ້າທີ່ສຳຄັນ ຕ່າງໆ, ລະຫວ່າງນ້ຳເດືອນ, ຖ້າຊູ້ານປະເມີນ, ດີເພະລົງງານ, ວາງຕະກອນທີ່ມີປະໂຫຍດ, ຮັກສາບໍາລຸງຂີວະນາງພັນ, ລະບາຍຂອງເສຍ, ແລະ ທີ່ສະຖານທີ່ຜົກຕ່ອນ (ແຜ່ນທີ່ 2). ແຕ່ວ່າສົງເຫັນທ້າທາຍຕ່ານສົງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງລະດົບຂອງຄວາມສະລັບຊັບຊອນໃນໜາກັ້ນ. ຫັງທີ່ປະເທດຫຼຸດໃນຂົງເຂດທາງັ້ນ MSEА ແມ່ນເປັນປະເທດພາດີ ແລະ ອາໄສແມ່ນ້ຳຂອງ ເປັນແຫລ່ງຂອງການຝຶດທະນາຕ່ານເສດຖະກິດ.

ຄວາມປັບປຸງໄປໄດ້ (Scenarios) ສ້າລັບການປ່ຽນແປງລະບົບອຸປິກະສາດຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ເຊັ່ນ: ແຜນສ້າງຂຶ້ວອນຕ່າງໆຢູ່ຕົ້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ຢູ່ໃນຢູ່ງານ ແລະ ຕາມສາຂາແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ ຢູ່ໃນລາວ ແລະ ກຳປຸງເຈຍ, ການຂະຫຍາຍເກີດ ຂອງລະບົບຊົນະປະຫານ ຢູ່ໃນລາວ ແລະ ໄທ, ແລະ ແຜນຜົນນ້ຳລະຫວ່າງວ່າງຕ່າງໆຢູ່ໃນໄທ, ມີຜົນກະທິບີທີ່ເປັນໄປດ້ສູງ ຕໍ່ແມ່ນ້ຳ ຕອນລຸ່ມ. ສາຍານາມຝຶກັນລະຫວ່າງກິດຈະກຳທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ແລະ ຜົນກະທິບີໃນແມ່ນ້ຳຕອນລຸ່ມ ແມ່ນ້ຳຂັ້ນຂອນ ຢູ່ໃນແມ່ນ້ຳຂອງເດັ່ນຕາ, ນ້ຳຖຸວນຊື່ງເປັນສາຍເຫດທໍາລາຍໄຄງລ່າງຜົນຖານ ແລະ ຜົນລະບູກໃນເນື້ອທີ່ເຕືອນ 2 ສັນການຮັກຕາ ຢ່າງເປັນໄລຍະ, ມັນຍຸດໄດ້ປະຕະກອນ ທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດໄວ້ເຖິງຫ້າດີນທີ່ນ້ຳຖຸວນເຖິງ. ຕະກອນເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນຈຳເປັນຢ່າງຍິ່ງສ້າລັບດິນ ຊຶ່ງໃຫ້ຄວາມສານາດ ກ່າວຊາວະກະວິກອນ ໃນການສະລິດເຊື້ອີ່ນຮ່າງຊີບ ຂອງຊາວຫວຽດນາມ ແລະ ລະຫວ່າງການແລກປ່ຽນເວົ້າລາຍໄດ້ເຖິງຕາຕ່າງປະເທດ ຊື່ແກ່ລັດຖະບານ (Le Quang Minh, 2001). ນ້ຳຖຸວນຊື່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນການຮັກສາສະລິດຕະຜົນກະທິບີ ແລະ ຮັບປະກັນຊີວິດການປິ່ນຢູ່ ດ້ວຍການຊັ້ນນ້ຳກັບຄົນທີ່ເຖິງຂັ້ນມາຕານຂົງເຂດເຕັ້ນຕາໃຫ້ອອກໄປ. ການປະນົງນ້ຳຈີດ, ຊຶ່ງສະຫວ່າງເກີດຂອບ 80% ຂອງການບໍລິພາກໂປຕວິນ ຢູ່ໃນກຳປຸງເຈຍ ກໍ່ມີຄວາມຫວັນໃຫວ່ວຽງໃນຕ່າງໆຂັ້ນລົງ ຂອງລະບົບນ້ຳຖຸວນໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ຕ່າງໆກັບປ່ຽນແປງຂອງຈຳນວນ ການເກີດຕະກອນ. ລະບົບນີ້ເວັດວິທະຍາຫຼາງນ້ຳຂອງ ພາກຜົນ ເປັນທີ່ຢ່າງໃສຂອງຊີວະນາງພັນທີ່ມີຄຸນຄ່າ ຊຶ່ງມີຈຳນວນຫລວງ ທາລາຍແມ່ນ້ຳຂັ້ນນ້ຳການປ່ຽນແປງຫາງທ່ານະຊາດ ຂອງລະບົບອຸທິກ ກະສາດ ຜົນການແຜ່ຜົນ ແລະ ແບນແຜນການເຄື່ອນຍ່າຍຂອງພວກນ້ຳ.

ແນວຄວານຄິດໃນການສຸ່ມຄອງລະບົບນີ້ເວັດວິທະຍາໄດ້ຖືກັດຫະນາຂັ້ນ ເຊື່ອຈັດການກັບຄວາມຫລາຍເຫດ ແລະ ຄວາມສະລັບຂັ້ນຂອນ ຂອງສາຍເຊື່ອນຕ່າງໆຕ່ານສົງແວດລ້ອມ ແລະ ຂອງການຝຶກັນ ລະຫວ່າງມະນຸດກັບສົງແວດລ້ອມ (WRI, 2000). ໂດຍສະເພາະ ນອກຈາກການໄສລຂອງນ້ຳແລ້ວ, ບັນດາຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍໄດ້ເລີ່ມໃຫ້ຄວາມສົນໃຈຕໍ່ປັດໃຈຕ່າງໆທີ່ກະທິບານເວລາ, ປະລິນານ ແລະ ຄຸນນະພາບນ້ຳຫຼາຍຂັ້ນ. ຕົວຢ່າງ ສາຍເຊື່ອນຕ່າງໆແມ່ນ້ຳຂັ້ນ ແລະ ອຸທິກະສາດ ແມ່ນ້ຳ ທີ່ວິຂ້າການຖຸກຖຽງທີ່ຮອນທີ່ສຸດ ຢູ່ໃນວິຈາອນຂອງນະໂຍບາຍໃນປະຈຳບັນ. ໃນ MSEА ປະຕັນທີ່ສຳຄັນແມ່ນ້ຳການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ຊຶ່ງແມ່ນລະ

ບົນການກະວິກຳກໍ່ຫລັກຢູ່ໃນຂົງເຂດຜູດອຍຂອງລາວ¹–ກະທິບີຕໍ່ເຂດຕອນລຸ່ມຄືແມວໃດ ເຊັ່ນ: ດິນທານຂອງກໍາປຸງເຈຍ ໂດຍຜ່ານການປ່ຽນແປງລະບົບອຸປິກະສາດ ແລະ ເຜົ້ນການຕົກຕະກອນຂຶ້ນ. ບັນດາປະເທດແມ່ນ້ຳຂອງຕອນລຸ່ມ ເຊັ່ນ: ລາວ, ໄທ, ກຳປຸງເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ ກວມເອົາຫ້າ ລະບົບອຸປິກະສາດຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ, ບັນດາປະເທດເຫຼົ່ານີ້ ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການປ່ຽນແປງລະບົບນີ້ໃນການໄຫລຂອງນ້ຳຮ່ວມກັນ.

ການສົງເປັນເຊື່ອນຕໍ່ລະຫວ່າງຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມນີ້ ແມ່ນຜົນນາມຈາກການຕັດສິນໃຈ ໃນການສຸ່ມຄອງຢູ່ໃນຫລາຍງະຂະຫາດລະດົບ ຢູ່ໃນຫລາຍສະຖານທີ່ຕາມອ່າງ, ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງເຂດຕອນເທິງ ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜົນກະທິບີສະລະນີຂຶ້ນ ຊຶ່ງເປັນໄຟຕໍ່ລະບົບນີ້ໄວ້ທະຍາດຕອນລຸ່ມ. ການປ່ຽນແປງໂດຍເປັນສາຍເຫດຕາການຕັດສິນນັ້ນ ສາມາດເຮັດໃຫ້ຜົນກະທິບີອັນຫຼ້າຕົກຕໍ່ການນູ້ໃດນີ້ໃຫ້ຂອງຊາດ (ເຊັ່ນ: ຄວາມສຳຄັນຂອງນ້ຳຕ່າງໆຕໍ່ການສະລິດອາຫານ). ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນເປັນການຈ່າຍທີ່ໃຫ້ເຫັນວ່າຜູ້ອຸ່ນໃຊ້ໃຫ້ຕອນລຸ່ມ ແມ່ນຫຼືໃຊ້ໃຫ້ຕະຫຼາດ ມີຜົນນີ້ໃຫ້ເປັນກຳມົດ ວິທະຍາຕອນລຸ່ມ ລົ້ນເລົມເຖິງຜູ້ອຸ່ນໃຊ້ໃຫ້ຕອນເທິງທີ່ໄດ້ປະເຊີນກັບຫາງເລືອກອັນຈ້າກັດ ສໍາລັບການປັບປຸງ ຂີວິດການເປັນຢູ່ໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ເຜົ້ນລາຍໄດ້ໃຫ້ແກ່ຊາດ.

ການຄ້າທີ່ຜົນກະທິບີ ແລະ ຜິດກິດໝາຍຢູ່ໃນຂົງເຂດຊັບພະຍາກອນປ່າໄນ້

ຊັບພະຍາກອນປ່າໄນ້ ຢູ່ໃນພາກຜົນໄດ້ລຸດ້ອຍຫຼຸດໃຈ້ ຢ້ອນມີການນຳໃຊ້ຫຼັກລາຍເກີນຄວາມ, ຂາດານັ້ນຄອງ, ມີການຂະຫຍາຍຕົວຫາງຕ່ານການກະວິກຳ ແລະ ຕົວເມືອງ (ASEAN, 2001a). ມີຫລາຍທ່າແຮງ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄນ້ເຊື້ອີ່ນໂຊນແມ່ນຢູ່ໃນພາກຜົນເອງ ແລະ ມັນກໍ່ສ້ານາດທີ່ຈະຖືກແກ້ໄຂໄດ້ເຫັນທີ່ຄວາມ ດ້ວຍນາດຕະການໃນປະເທດ ໃດ້ທີ່ຢ່າງເກີນ (EIA and Telapak, 2001). ຕົວຢ່າງ, ນອກຈາກທ່າແຮງພະຍາກອນປ່າໄນ້ທີ່ຜົນກະທິບີ ແລະ ຜິດກິດໝາຍຕາມເຂດຊາຍແດນພໍາ່າ, ມັນຍື່ງເຮັດໃຫ້ສະພາບນັ້ນຫຼັກສ້ອງຂັ້ນ ຕາມຄວາມຕ້ອງການຈາກປະເທດເພື່ອບໍ່ມີຄົນທີ່ຖືກກິດໝາຍ ແລະ ຜິດກິດໝາຍຕາມເຂດຊາຍແດນພໍາ່າ ມັນຍື່ງເຮັດໃຫ້ສະພາບນັ້ນຫຼັກສ້ອງຂັ້ນ ຕາມຄວາມຕ້ອງການສົງເປັນເວລາ ມີການຮ່ວມມືກິດໝາຍຕາມຊາຍແດນ, ກິດໝາຍບໍ່ຈຳກັດກິດໝາຍຕາມຄ່ອນນີ້ເວັດວິທະຍາຫຼາງນ້ຳຂອງລະບົບອຸທິກ ກະສາດ ຜົນການແຜ່ຜົນ ແລະ ແບນແຜນການເຄື່ອນຍ່າຍຂອງພວກນ້ຳ.

ເນື່ອງຈາກການແຜ່ກະຈາຍຂອງປ່າໄນ້ຊື່ອົມໂຊນ ແລະ ໄພນ້ຳຖຸວນອັນຫຼັກສ້ອງ ທີ່ເປັນສາຍເຫດໃຫ້ພໍາ່າມີການແສຍຫາຍທ່າລາຍຢູ່ໃນຜົນທີ່ອ່າງໂດຍຕອນເທິງ, ລັດຖະບານໃຫ ດ້ວຍອາຄົ່າສົ່ງຫ້າຕົດໄມ້ ອິນປີ 1989, ຫຼັງຈາກໄພນ້ຳຖຸວນ ອັນເປັນປະຫວັດດານຢູ່ໃນ ຢ່າງຊີ (ໄສຫຼະເຊ) ອິນປີ 1998, ງັນກໍໄດ້ອອກຄໍາສົ່ງຫ້າຕົດໄມ້ໃນເຂດປາກໍນະຂາດເຊັ່ນ

ກັນ. ຜົນທີຕາມມາຂອງການສົ່ງຫ້ານຕົດໄມ້ຂອງໄຫ ໄດ້ຮັດໃຫ້ປາໄມ້ຢູ່ປະເທດວ່ອນຂ້າງເຊັ່ນ ລາວ, ກຳປູຈຍ ແລະ ນຽນມາ ເຊື່ອນໂຊນລົງແຫຍ (MRC, 1997b; Hirsch, 1995) ຂຶ້ງການຄ້າໄມ້ທີ່ຖືກນິດໝາຍ ແລະ ຜິດກິດໝາຍໄດ້ຜົ່ນຂຶ້ນໃນປະເທດດັ່ງກ່າວ ເຊື່ອຕອນບະໜາອງຄວາມຕ້ອງການຂອງໃຫ. ການສົ່ງຫ້ານຂອງຈິນທີ່ເຊັ່ນດຽວກັນ ໄດ້ສ້າງລະພາບໃໝ່ຫ້ານຂ່ວຍໆຂໍ້ຂຶ້ນ (EIA and Telapak, 2001) ເຊື່ອຄວາມຕ້ອງການໄມ້ຂອງຈິນ ໄດ້ຮັບການຕອບສະຫອງດ້ວຍການນໍາໄມ້ຂຶ້ນ ຈາກປະເທດຜື່ອນບ້ານ. ຢ່າງໃດກໍຕ້າມ, ການຄ້າໄມ້ທີ່ຖືກນິດໝາຍ ແລະ ຜິດກິດໝາຍບໍ່ແມ່ນໝາງເສີນຈາກນະໂໂຍບາຍຂອງໄທ ແລະ ຈິນ ທຽງແຕ່ປ່າງດຽວທີ່ຕ້າມ. ຈາກຖຸກີ່ນີ້ຂອງລົດຖະບານລາວ ມອກຈາກການຝຶດທະນາພະລັງຈານໄຟຟ້າຕົກແລວ, ຫ້າງເລືອກທີ່ເປັນຂຶ້ນໄດ້ ສໍາລັບການຝຶດທະນາແສດຖະກິດໃນໄລຍະສັ່ນ ເຊື່ອພິດແຍກການຄ້າໄມ້ນັ້ນແມ່ນມີຫ້ອຍ; ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໄມ້ຫຼືສູນ໌ ໄດ້ສ້າງຄວາມກົດດັນຢ່າງຈົງຈັງ ໃຫ້ແກ່ປາໄນ້ທີ່ຍັງຄົງເສີລືອຢູ່ ແລະ ປະຊາຊົນທີ່ອ່າໃນສູ່ຕາມປານັ້ນ.

ຊີວະນາງພື້ນຕາມຜົ່ນດິນຈໍານວນຫລວງຫລາຍຂອງ MSEA ແມ່ນຢູ່ຕາມຂົດຊາຍແດນ ບ່ອນຊື່ງປານທີ່ຕົ້ນບໍ່ພື້ນກິການປ່ຽນແປງຕູ້ຢູ່ຂໍ້ຂຶ້ນ: ແຮດສານລ່ວມ ລາວ, ສາວດານານ ແລະ ຢູ່ນານ (Donovan ed., 1998). ການຂຸດຄົນໃຫຍ່ໃຊ້ຢ່າງໝໍ່ເຫັນວ່າ, ການສູນເສຍປໍາໄມ້ ແລະ ການລຸດມ້ອຍລົງຂອງບ່ອນທີ່ຢູ່ອາໄສ ໄດ້ເປັນໄພ່ານຂູ້ແຫຼ່ງສະເໜີລະພາບ ຂອງຊີວະນາງພື້ນຫານທີ່ໃນອານາຄົດ (Dillon and Wikramanayake, 1997; Donovan ed., 1998). ຄວາງຄູ່ກັບການປັບປຸງໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານຄົນມະນາຄົມວິໄວວາ, ການເຫັນເຖິງສະຖານທີ່ຫ້າງໄກຂອງກົລິກ ຊື່ງໃນຜົ່ອກ່ອນເປັນເກືອນທີ່ໃຫ້ວະນາງພື້ນອົນສິນເນູນ ກ່າຍເປັນສິ່ງວ່າຍດາຍຂຶ້ນເລື່ອຍ່າ. ຢື່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ຜ້ອນກັບລາຍໄດ້ທີ່ຜົ່ນຂຶ້ນໃນຈິນ, ຄວາມຕ້ອງການຢ່າງໝາງການຍາ ເຊື່ອການຜະລິດຢ່າ ກ່າໄດ້ຮັດໃຫ້ຈໍານວນຕົວເລາກ ໃນບົນຫຼັດເຖິງໄພ່ານຂູ້ແຫຼ່ງສະເໜີລະພາບ ແລະ ສິດທິກະໄວຈະສູນຜົນ ສູງເພີ່ມຂຶ້ນ (Tan Ee Lyn, 2001; Nooren end Claridge, 2001). ຄວາມຕ້ອງການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນສູງທີ່ສູ່ຢູ່ໃນລາວ ຊື່ງເປັນບ່ອນທີ່ການຄ້າດ້ານຝຶດຜົນ ແລະ ຊະນິດຜົນສຶດຕ່າງໆຂຶ້ນກົບຕະຫລາດ ຂອງຈິນ ສາລາຍທີ່ສຸດ (Nooren and Claridge, 2001).

ບັນດາປັດໃຈຕ່າງໆຢູ່ໃນເຂດທ້ອງທຶນເວົງ ກ່າແມ່ນອັນນິ່ງທີ່ປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ບັນຫາຫ້າຫາຍ. ນະໂໂຍບາຍດ້ານການບັງຄັບໃຊ້ກິດໝາຍ ແລະ ລະບຽບການລະດັບຊາດ ກ່າວີເສີນຕໍ່ການຄ້າຜະລິດຕະຜົນປາໄມ້. ນັບແຕ່ປີ 1995, ລົດຖະບານລາວ ໄດ້ຜົ່ນການກວດດາທີດຕານ ແລະ ບັງຄັບໃຊ້ກິດໝາຍກ່າວກັບການຄ້າລັດນາງພື້ນທີ່ໃຫ້ຈະສູນຜົນ. ແຕ່ວ່າຊາຍແດນລາວ ອັນຍາວປ່ຽນ ແລະ ຊ່ວງຫວ່າງຕ່າງໆຕ່າງໆຕາມຊາຍແດນ ກ່າໄດ້ອໍານວຍໂອກາດສໍາລັບການລົບໝັກ ເຖິງແມ່ນວ່າການປະຕິບັດດ້ານກິດໝາຍໄດ້ຜົ່ນຂຶ້ນ ແລະ ບໍລິນາດການຄ້າສັດທີ່ໃນຈະສູນຜົນຍັງສີບຕໍ່ຜົ່ນຂຶ້ນ (Nooren and Claridge, 2001). ວິທີການຕ່າງໆທີ່ຄົຍໃຊ້ປະຕິບັດ ຕໍ່ການກະທຳທີ່ຜິດກິດໝາຍ ແມ່ນຈະເນັ້ນໃສ່ລະບຽບການຕ່າງໆ ທີ່ເປັນແບບລວມສູນຫລາຍ ແລະ ນັກຈະລົມໃຫ້ໂຄກາດ ແກ່ການປະກອບສ່ວນຂອງບັນດາຊຸມຊົນໃນການກວດດາທີດຕານຂັບປະຍາກອນປາໄມ້ (Brunner et al,

1999). ສົ່ງລວມແລ້ວ, ວິທີລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ປະຕິບັດນາ ແມ່ນຍັ້ງບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດ ແລະ ວິທີການວິນຍົງທີ່ເໝາະລົມເປັນໄປໄດ້ ໃນການປ້ອງກັນຊີວະນາງພື້ນທີ່ຖືກນາບຂູ້ແມ່ນມີຫ້ອຍທີ່ສຸດ.

ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານຂອງພາກຜົນ.

ໂດຍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກທະນາຄານຝຶດທະນາອາຊີ (ADB) ແລະ ຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແບບໂຄງລ່າງ (bilateral) ອິນຍິເຊັ່ນ ລັດຖະບານທີ່ປຸ່ນ, ບັນດາລັດຖະບານຂອງພາກຜົນ ໄດ້ສ້າງແຜນການຕ່າງໆ ສໍາລັບໂຄງການເຖິງຂ່າຍການຄົນມະນາຄົມຫາງທີ່ທີ່ມີກຳນົດຈະໃຫ້ສໍາເລັດ ໃນປີ 2006 ນັ້ນ ຈະຮັດໃຫ້ສາຍເພື່ອຜົນຫາງຕໍ່ານຄົນມະນາຄົມຂົນຂຶ້ນສົ່ງຂອງພາກຜົນເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ. ບັນດາຜູ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂຄງການຄາດຫວັງວ່າການຝຶດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານດ້ານການຂົນສົ່ງ ຈະກະຕູ້ອຸກ້ກ່ານຂະຫຍາຍຕົວທ່າງດ້ານເສດຖະກິດ ໂດຍໃຫ້ການອໍານວຍຄວາມສະດວກແກ່ການເຖິງໄຫວຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສົນຄ້າຕ່າງໆ. ປຸ່ດະຄົດການຝຶດທະນາດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຜົ່ອສະໜັບສະໜູນ “ເສັ້ນຫາງການຝຶດທະນາຕ່າງໆ” ດານເສັ້ນຫາງຫລວງທີ່ໄໝສ້າງແລ້ວໃຫ້ຢູ່ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຂູ້ອຸ່ນຫຼຸມທີ່ຢູ່ຫ້າງໄກຂອງກົລິກ ເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດເສດຖະກິດ ແລະ ການນໍລັງການຕ່າງໆຂອງລົດຖະບານໄດ້. ຕົວຢ່າງ, ຜູ້ວະຫັບສະໜູນໄດ້ໃຫ້ເຫັດຜົນວ່າ ເສັ້ນຫາງການຂົນສົ່ງຕາເວັ້ນອອກຫາຕາເວັ້ນຕົກ ທີ່ໄດ້ຖືກນົມສະເໜີ– ລວມມີໂຄງການນີ້ສ້າງທະນາຄົມຫາງ, ຫ້າເຮືອ ແລະ ຂີ່ ຜົ່ອປັບປຸງສາຍການຕິດຕໍ່ລະຫວ່າງ ຫ້າເຮືອດານັ້ນ ຂອງຫວັດນານ, ສະຫວັນະເຂດ ຂອງລາວ, ມຸກດາຫານ ຂອງໃຫ, ແລະ ນາວລໍາຢືນ ຂອງພະນັກງານ– ຈະສະຫອງຕົວກະຕຸ່ມຫ້າງດ້ານເສດຖະກິດ ໃຫ້ແກ່ທັງເສດຖະກິດແຫ່ງຊາດ ແລະ ຊ້ອງທຶນ ດ້ວຍການເຜີ່ມທະວີການແລກປ່ຽນສົນຄ້າຕ່າງໆປະຕິບັດ.

ການປັບປຸງ ແລະ ການຂະຫຍາຍສາຍເຊື່ອນຕໍ່ດ້ານຂົນສົ່ງ ຈະນີ້ທ່າແຮງໃນການນຳມາຂໍ້ເສີນກະທິບີສິ່ງແວດລ້ອນ ທັງໂດຍຫາງອ່ອນ ແລະ ຫາງທີ່ (ADB, 1997; Dobias and Talbott, 1995). ຜົນກະທິບີໂດຍທີ່ລວມມີ ການປ່ຽນແປງຮູບແບບການນຳໃຊ້ຊື່ທີ່ດິນ, ລົບກວນລະບົບການລະບາຍນ້ຳ, ເຮັດໃຫ້ການນົບຢ່າຍຂອງກະທິບີ, ການເຊົາເຈື່ອນຂອງດິນ, ແລະ ມິນລະພິດຫາງອາກາດ ແລະ ດິນ. ຜົນກະທິບີໂດຍຫາງອ່ອນເຊັ່ນ: ຖະນິຫຼັກຫາງອາດຈະວ່ານວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການບຸກລຸປ່າໄມ້ ແລະ ສະຖານທີ່ ທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບຂົວຂະໜາງຜົນ, ແລະ ການຂະຫຍາຍໃຫ້ຂອງການກະທິບີ ແລະ ກິດຈະກຳການດິນໄມ້ຕ່າງໆ (NUOL, 1999). ການປະເປີນຜົນກະທິບີທີ່ສິ່ງແວດລ້ອນ (EIA), ຖ້າຫາກວ່າປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງເໝາະລົມຄົບຖ້ວນ ຢູ່ໃນວົງຈອນຂອງການຜົດທະນາໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ຈະສາມາດຊ່ວຍກຳນົດ ແລະ ປ້ອງກັນຜົນກະທິບີດ້ານ ລົບທີ່ອ່າດຈະຕິດຂຶ້ນໄດ້.

ແຜນໂຄງການຕ່າງໆສໍາລັບການເຊື່ອນຕໍ່ຕະຫ່າຍໄຟຟ້າໃນພາກຜົນແມ່ນສ່ວນສໍາຄັນທີ່ຂອງຄວາມພະຍາຍານ ເຊື່ອຜົ່ນຜົນຫາງຕ່າງໆຂອງໂຄງລ່າງພື້ນຖານ ສໍາລັບການຝຶດທະນາເສດຖະກິດໃນອານາຄົດ. ແຜນ

ໂຄງການດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອສະໜີເປັນສະໜູມາຈາກ ADB
ແລະ ລັດຖະບານຂອງທລາຍປະເທດໃນນາງເຜົ່ນ, ຄາດທວັງເຖິງລະບົບ
ນີ້ງໍ ທີ່ມີການສະໜອງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານໄຟຟ້າ ພ່ອນະຈະທີ່ກຸດ
ເຊື່ອນຕໍ່ຜ່ານເຄື່ອງຂ່າຍສະຖານທີ່ໄຟຟ້າງໆນາໄຟຟ້າ ດ້ວຍສາຍນໍາສົ່ງໄຟຟ້າ
ຂ້າມຊາຍແດນຕ່າງໆ³. ການຄ້າໄຟຟ້າໃນພາກເຜົ່ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ສ້າງລາຍພົວ
ໜີ້ ລະຫວ່າງຊາດດ້ານເລດຖະກິດເຫຼົ້ານີ້, ແຕ່ນີ້ນໍ້າຍື່ງດີດຕານນາດ້ວຍ
ສາຍພົວພັນທາງດ້ານສົ່ງແດນລ້ອນລະຫວ່າງຕອນເຫີງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ
ຂອງແມ່ນ້າ ທີ່ໄດ້ນໍາເສັ້ນເຫີເວັຂ້າງເຫີງ⁴. ວິຈອນນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ທີ່
ຊູ້ຜູ້ນໍານຳການນໍາສ້າງຕະຫຼາຍແພດລົງງານໄຟຟ້າ ໂິນພາກເຜົ່ນ ແລະ ນະໂຍ
ບາຍໃນການຈັດການນໍາການນຸ່ມຄອງແນ່ນ້າສ້າງນີ້ ແມ່ນຢີໄດ້ເກີດຂຶ້ນ
ດ້ວຍກັນ ແລະ ສອດຕ່ອງກັນ ຊຶ່ງດ້ວຍເຫດນີ້ ຈຶ່ງບໍ່ອ້າດສາມາດຮັບປະກັນ
ເຖິງເຫຼືອເຫັນວັນເພົະສົນ ແລະ ຂະບວນການສ້າງແຜນງານແບບຮອບ
ດ້ານໄດ້.

III. ທ່າອ່ຽນ ແລະ ຜູມີບິນຍາດ ໃນພາກຜັນອາຊີຕາ ເວັນອອກສ່ຽງໃຕ້

ຄວາມໝາງໝາຍພາຍໃຂອງລະບົບການເມື່ອງ ແລະ ລະບົບແສດຖະກິດນີ້
ເປັນສິ່ງຂັດຂວາງການຝຶດທະນາສັງຄົມໃນພາກເໜີ້ນ. ໂດຍສະເພາະ,
ຄວາມແຕກຕ່າງໆຫາງດ້ານທານະນິ້ນຄວາມເປັນຝຶດສະດັກການເມື່ອງ
– ເຊັ່ນສັງເກດໄດ້ວ່າ ຂອບເຂດຫາງການເມື່ອງ ທີ່ໄດ້ກະຽນໄວ້ໃຫ້ສຳເນົາ
ລັບນົມດາຫາງຮຽງ ທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລົດຖະບານ ແລະ ຖານະທີ່ເປັນຕົວແຜ່ນ
ໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ສາຫາລະນະ ຢູ່ໃນຂະບວນການເນື້ອລະດົບຊາດ – ເປັນ
ອຸປະກັດຕໍ່ຂອບເຂດກົດຈະກຳຕ່າງໆທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລົດຖະບານ ຊຶ່ງອາດຖືກ
ດຳເນີນການໃນພາກເໜີ້ນ. ຢູ່ໃນສະຖານທີ່ອື່ນໆໃນໂລກ, ຄວາມຈຸບັນຈ້າວ
ຫ້າວໜົນຂອງວັງສົງຄົມໄດ້ສື່ສູງໃຫ້ເຕັມວ່າ ມັນເປັນສ່ວນທີ່ສຳຄັນຂອງ
ໂຄງປະກອບຂອງສະຖາບັນພາກເໜີ້ນ. ຕົວຢ່າງ, ຢູ່ໃນຂົງເຈດີພາກເໜີ້ນອາ
ມລົງລາລາຕິນ ແລະ ກາຮືບຮຸນ, ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ຂັ້ນກັບລົດຖະບານ
ໄດ້ນີ້ສ່ວນຮ່ວມເຫຼື້ອງຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງແຜ່ນການ ແລະ ນະໂຍບາຍ
ສື່ງແວດລ້ວນແຫ່ງຊາດ; ຢູ່ໃນລົງຄົມຂອງເອີຣິຍີນ ກີ່ດຳເນີນການປະກອບ
ສ່ວນເຂົ້າໃນການຈັດສ້າງລົ້ນຍາທີ່ສໍາຄັນກ່ຽວກັບລະບຽບການດ້ານສົ່ງ
ແວດລ້ວນຕ່າງໆ ຂອງພາກເໜີ້ນ (ເບີ່ງພາກທີ່ V). ຢູ່ໃນ MSEA,
ບາງວຽກງານປະສາງງານ ທີ່ສົມໃຜປະຕົ້ນເຫັນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນສະ
ເພາະ, ເຊັ່ນວ່າ ກິດຈະກຳໃນພາກເໜີ້ນຂອງກຸ່ມອະນຸລົງສາງົນ, ການຄົ້ນຄົ້ນ
ວ່າ ແລະ ການປັບປຸງຄວາມສານາດ ລະຫວ່າງບັນດາສະຖາບັນວິຊາ
ການສຶກສາ, ແລະ ບາງໂອກາດ, ການຄົດຄ້າມາດຕໍ່ໂຄງການງົດທະນາ
ຕ່າງໆ. ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດໆຕາມ, ການປະກິດຕົວຂັ້ນ ຂອງອົງກອນທີ່ບໍ່ຂັ້ນ
ກັບລົດຖະບານທີ່ເຂັ້ມແຂງ ທີ່ສະແດງເຖິງເວີຟິດຜົນປະໂຫຍດສະເພາະ ຢູ່
ພາຍໃນພາກເໜີ້ນ ແລະ ຂ້ານຊາຍແດນແຫ່ງຊາດ ຍັງບໍ່ທັນນີ້ເຖື່ອ, ອັນນີ້
ພາຍຄວາມວ່າ ບັນດາຈົງກອນສູນກາງຂອງລົດຖະບານ ຍັງຄົງໃຫ້ອິດຫິນ
ທີ່ພົມ ຕໍ່ການອອກສຽງກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ວນ ແລະ ບຸລິນະສິດການຝຶດທະ
ນາຕ່າງໆ.

โดยยังคงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ไม่ใช่แค่การค้าและลงทุน แต่เป็นการสนับสนุนให้เกิดความยั่งยืนทางด้านสังคม การศึกษา และสุขภาพ ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรบุคคลและภูมิปัญญาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ทั้งนี้ ประเทศไทยได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ สำหรับความสามารถในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการดำเนินนโยบายที่คำนึงถึงความยั่งยืนและความยุติธรรมทางสังคม ที่สอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของไทย

ການຮ່ວມມື້ນາງດ້ານການເນືອງ: ສະຖານະສະເພາະຂອງ ASEAN

ASEAN ປະເທິດສໜ້າທີ່ຜ່ານກອງປະຊຸມລະດັບລັດຖະມົນຕີ ພິມັນຖານ ຫຼື້ມໍ້າຖານທີ່ວ່າ ບໍ່ມີການແຊາງແຊາງໃດຈະກໍາພາຍໃນ ແລະ ຕິດສິນບັນຫາ ບິນເນັ້ນຖານການຕິກິລົງເຫັນດີ ໂດຍເປັນເອກະພາບກັນ. ການວ່າງລະບຽບ ນັ້ນໝາຍຄວາມວ່າ ທັດສະນະແມວຄົດຂອງຫຼາງສະນາຊີກ ໄດ້ຖືກນໍາມາ ປຶກສາຫາລືກັນຈິນກ່ວ່າຈະບັນລຸການຕິດສິນທີ່ເປັນເອກະພາບກັນ, ແລະ ຄໍານິງເອົາໃຈສິລະອະພີປະໄຕລະດັບຊາດປ່າຍລະນັດລະວັງ. ການປຶກສາຫາລື ແລະ ການເຈລະຈາ ໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນຜູ້ຮັກສາໄວ້ຄວາມສອດຄ່ອງ ກິນກິນ ແລະ ສັນຍາເວັ້ນການປະເຊີນຫຼາດໄດຍໆກີ່ ລະຫວ່າງສະນະຊີກບັນ ດາລັດຖະບານ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີການວິທານອີຈານວ່າ ASEAN ຕັ້ງການສິນທະນາຫລາຍາກ່ວ່າການປະຕິບັດ (Vatikiotis, 1996), ການຂະຫຍາຍ ແລະ ຄວາມຫຼັ້ນໃຈຂອງ ASEAN ກ່າວເປັນການຝຶດທະນາທີ່ສຳຄັນ ແລະ ເປັນຜົນດີຕ່ອນາຄີດໃນການເຜັນການຮ່ວມມືດ້ານການເມື່ອງ ລະຫວ່າງບັນດາຊາດ MSEA. ແຕ່ເຖິງແມ່ວໄດ, ການສ້າງນະໂຍບາຍຂອງ ASEAN ມີກະຈະເປັນຂະບວນການທີ່ຊັ້ງ ແລະ ລະນັດລະວັງ, ແລະ ການປະຕິບັດມະນະໂຍບາຍທີ່ດັລະບຸໄວ້ ຈະອີງຕາມຄວາມສະວັກໃຈ. ການເຂົ້າຮວມ ASEAN ຂອງ ລາວ, ກຳປູເຈຍ, ມຽນມາ ແລະ ຊວຽດນາມ (ຫຼືປະເທດ LCMU), ຜ້ອມກັບການເມື່ອງຄວາມສິນໃຈ ແລະ ຄວາມເປັນເອກະພາບດ້ານຄວາມສາມາດ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດສະນະຊີກ, ໄດ້ຮັດໃຫ້ການບັນລຸຄວານເປັນເອກະພາບ ໃນການຕິດສິນບັນຫາຮັດແຜນເຂົ້າ ແລະ ຊັ້ງຊັ້ງລົງເຕີມ. ກະທັ້ງຂີ້ງເຂດການຄ້າເສີ (The Free Trade Area), ຂີ້ງເຂດການລົງທຶນອາຊີ (The Asian Investment Area), ແລະ ລະບົບເສດຖະກິດເອົ້ນໝັງຂອງ ASEAN ທີ່ໄດ້ຮັບຄວາມນິຍົມ ກໍ່ຕົກ

ຈຳກັດຂັດຂວາງດ້ວຍລະບົບການເມືອງພາຍໃນ ແລະ ກຸ່ງຜົນປະໂຫຍດທີ່ຈະໄດ້ຮັບ (Soh, 2001).

ການເຊື່ອມໂຍງເສດຖະກິດ: ແຮງຜັກດັນຂອງ ອະນຸພາກຜົນແມ່ນໜ້າຂອງ.

ນະກິດ ເນື່ອງຈາກວ່າຫ້າງສອງໄຟ່ເຫັນໄດ້ຖືງບັນດາໂຄກາດສໍາລັບການ
ແຜກະຕ່າງໆມາດຕະຫຼາດ. ດ້ວຍເຫດຜົນເຫຼື່ອນີ້, ແນວຄວາມຄິດຂອງ GMS
ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຖືງຄວາມໝາຍໃນຕ້ານຟຸນສາດ, ເສດຖະກິດ ແລະ
ສິ່ງແວດລ້ອນຢ່າງແຈ່ງແຈ້ງ ຫຼືນີ້ຄວາມສໍາຄັນຢ່າງຍິ່ງ ສໍາລັບບັນດາລັດ
ຖະບານຂອງພາກເັ້ນ. ດ້ວຍເຫດວ່າແຜນງານ GMS ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍ
ເປີອທາງດ້ານການເງິນຈາກ ADB ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນອື່ນງໍາ
ເຊັ່ນ: ລັດຖະບານ ຢື່ປຸນ ແລະ ອິດສະຕາລີ, ແລະ ນະໂໂຍບາຂອງ ADB
ວ່າດ້ວຍການບໍ່ແຊາແຊູໃນກິດຈະກຳດ້ານການເນື່ອງພາຍໃນ ມັນຈີ່ຍິງ
ເປັນສິ່ງດີດຄວາມສິ່ງໃຈ ຂອງບັນດາລັດຖະບານ MSEA.

ຮ່ວມສົງແຜດລ້ອມອັນດວກັນ: ການຜິດທະນາ ແລະ ການອະນຸລັກ.

ຄວາມເຊື່ອມໂຄມຂອງລົງແວດລ້ອນ ໄດ້ຮັດໃຫ້ຄວາມຮູ້ມີການເຕີນຕົວຕໍ່ຄວາມ
ຈຳເປັນສ້າລົບການຮ່ວມມື ລະຫວ່າງບັນດາລັດຖະບານ ໃນຂົງເຂດພາກ
ຝຶ່ມ MSEA ມີຄູ່ຢູ່ຂັ້ນ (MRC, 1997a). ແນ້ນໜ້າຂອງໄໝ ໄດ້ເປັນສັນຍາລັກ
ຂອງສາຍເຊື່ອນຕໍ່ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດພາຄົນມາເປັນເວລາດົນນານ, ແຕ່
ແນວດິດທັດສະນະ ໃນການເອົາໃຈໃລ້ຄໍານີ້ເຖິງບັນຫາຫ້າຫຍດ້ານສິ່ງ
ແວດລ້ອນໂມດຍຮ່ວມມືກີ່ ແນ້ນຫາກ່າວ່າເລີນຕົ້ນຫວ່າງບໍ່ດີມີ້ໄວ້. ຄວາມຜະ
ຍາຍານໃນການຮ່ວມມືຕີ່ເຕີນຕໍ່ຄໍານຳກວ່າຜູ້ມີຄົນ ແນ້ນຄະນະກຳນົດທີ່ກຳນົດ
ແນ້ນໜ້າຂອງສາກົນ (MRC), ຫຼືໃນຈຳນວນບັນດາສະຖາບັນຂອງພາກຝຶ່ມ
ທີ່ໄດ້ຜົນຜ່າໄລຍະການຕໍ່ເວັ້ນຫ່າງຍາກ ຢຸນໃຫຍ້ໂດຈິນ. MRC – ຊື່ປະ

ចំណាំ 1

គោលនយោបាយនិងការងារជាមួយ ASEAN

ในปี 1985, สัมมยา ASEAN กำรร่วมกันงานอະนุลักษณะทำงด และ ชี้ชนะยะ กองทัมทัมจะดุ ได้ผลบุคคลว่า ขายได้ตัวฯลฯ วะบ่ำงดวี่ ປະເທດນີ້ຄວາມ ເອົາໃຈໃສ່ຕຳມື່ງບັນຫາການອະນຸລັກຢູ່ນິປະເຕດນີ້ອີກາ (Tay et al., 2000). ວິທີການໃຫ້ແຫ່ງຮ່ວມກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະຈາ ດ້ວຍສິ່ງແດນດ້ວນຂ້ານ ຊາຍແດນ ໂດຍເຫັນກຳນົດການລົງທຶນຕ່າງໆຢູ່ ບໍ່ເຄີຍເຖິງຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ເນື່ອງ ຈາກເຫດຜົນທີ່ການສະຫະວະຫຼຸດກ່າວການມີເນື່ອງ ຈາກບັນດາລັດຖະບານ ເພື່ອ ປະຕິບັດດານລົມຍ່າ, ຊົງໄດ້ເຖິງສ້າງຂຶ້ນໂດຍອົງການຈັດຕັ້ງອະນຸລັກຕາເຕັນຕົກ, ແມ່ນຢູ່ພຽງຢູ່.

ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະບໍ່ຄວນເຕັ້ງໃດຖື ຄວາມສ້າງຄົນໃນການຕອບໄປຕົວວິນພອງຂະລາຍ
ຕົນຄວນ, ມັນນີ້ເປັນລົ້ນຍານວ່າ ແບບແຜນທີ່ມີຢູ່ຂອງພາກຟື້ນ ອາດຈະຄ່ອງງາ
ຜົດທະນາຂຶ້ນ. ຕ້າງໆເຂົ້າເປັນສະມະຊີກ ASEAN ຂອງກ່າວປຸຈະ ໃນປີ 1999,
ຄວາມສ້າງຄົນໃນການປະຕິບັດລະບຽບລັກງານວ່າດ້ວຍການຍື່ຍອງແຮງ ໄດ້
ຖືກສົນຫະມາຂຶ້ນ. ຕົວຈີງແລ້ວ ການເປັນສະມະຊີກຂອງກ່າວປຸຈະ ແມ່ນຂັ້າ
ຂັ້າເພື່ອງຈາກສະບັບການເນື້ອງພາຍໃນ. ເຖິງວ່າບາງປະເທດໄດ້ຜ່ານນີ້ດຽວນີ້
ກ່ຽວຂ້ອງການເພື່ອຫຼັກທີ່ດີດູນຢ່າງ “ສູ່” ຢູ່ “ການກ່າວວ່າວ່າພໍາໜ້າສ່າງໜ້າ”, ເຊັ່ນດັ່ງການເລີ
ເລີ່ມຂອງໃຈ ໃນການມືນຂະນາຫັ້ນ ມຽນມາ ກ່ຽວກັບສິດີມະນຸດ ແລະ ປະ
ຕົ້ນດ້ານການມີເອງພາຍໃນທີ່ງໆ, ຄວາມເຖິງຄວດລະຫວ່າງປະເທດສະມາຊິກ
ຕໍ່າ ແລະ ໄຟເວັ້ນບໍ່ຫັນເປັນລາຍເຫດນຳໃນເຖິງ ການສື່ຂຽງແມ່ນໄດ້ “ວິທີໜາງ
ASEAN” ເຫຼື້ອ (Thayer, 1998).

ກອບດ້ວຍ ໄທ, ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ຫວຽດນາມ-- ໄດ້ຖືກເລີ່ມສັງເກົ້າ
ຂຶ້ນ ໃນປີ 1957 ເປັນຄະນະກຳນະການແມ່ນໜ້າຂອງ, ແລະ ໄດ້ສໍາຫລວດ
ສິນສາ ເພື່ອອໍານວຍຄວາມຮະດວກໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ຫຼັກແຮງທີ່ເປັນຂຸອນ
ທາງດ້ານຂະລັງງານໄປເປົ້າຂອງແນ່ນໜ້າຂອງຕອນລ່ວ.

ພາລະປິບາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງນີ້ ໄດ້ຖືກເສີມຂະຫຍາຍໂດຍລັ້ມຢາ
1995 ວ່າດ້ວຍການຮ່ວມມືຜູ້ອກການພັດທະນາອ່າງຍຸ່ນຫຼັງຂອງແບບຍິນ

MRC ແມ່ນວິເງານຈົດຕັ້ງລະຫວ່າງລັດຖະບານທີ່ງ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍສາມລະດັບຂັ້ນ – ກອງເລຂາ, ຄະນະກຳນະການຮ່ວມ, ແລະ ສະພານິກິຕີ – ແລະ ໄດ້ຮັກການສະຫຼືສະຫຼຸມ ຈາກບັນດາຄະນະກຳນະການແມ່ນກໍ້າຂອງເຫັນວ່າຊາດ ຢູ່ໃນແຕ່ລະປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ, ອຳນາດຫຼັກທີ່ຂອງ MRC ແມ່ນໄດ້ເນັ້ນຈາກການດິດໆຜົນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງບັນດາດິດແພນ ຈາກບັນດາປະເທດ ສະມາຊຸກ. ສັງເກດໄດ້ວ່າ ງິນ ແລະ ມຽນມາ ບັນດາທີ່ມີເປັນລະນາຊີ້າຂອງ MRC ທີ່ອ, ພົ້ອງຈາກວ່າ ເຊິ່ງເຈົ້າເຫັນວ່າຄວາມສືບໃຈອັນດວກັນ ກັບບັນດາຊາດອ່າງແມ່ນຂ້ອງຕອນລຸ່ມ ຕ່າງໆກັ່ນ ຄອງແຫຼງງານ໌ ແມ່ນຍັງມີຫຼັກໂອຍ, ແຕ່ນີ້ໄດ້ມີການພືບປະວິດພາຍໃນ MRC ໄດ້ຜ່ານການເປັນ “ຄ່ອງຮ່ວມມືນທະນາ” (Dialogue partner).

ການຕັດສິນບັນຫາ ມີຢັ້ງໃຈເປັນຮາງຖານ ຢູ່ໃນການເຈລະຈາລະບົບຂັ້ນສົງລະເວ່າງລົດຖະບານ.

ສະຖາບັນຫລາຍລະດັບຂຶ້ນ ແລະ ການບໍລິຫານຄົ້ນຄອງຜາກເັີນ.

ເມື່ອສະຖານທີ່ເຫັນວ່ານີ້ຈະເລີນເຕີບໂຕ, ເວັນແບ່ງແຍກບັນຫາຂອງໜີ້ອີງ
ຖຸນ ແລະ ພາກເັ້ນໄດ້ເລື່ອນຫາຍີປີ. ທ່າວຽງນີ້ໄດ້ຮັບແຮງຂຶ້ນ ດ້ວຍ
ການເຄີຍຫະວິສາຍພິນໜີ້ຫຼູງກັນ ແລະ ກົມລະຫວ່າງປະເດີນຕ່າງໆຢ່າງ
ດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ບໍ່ແມ່ນເສດຖະກິດ (Kao and Kaplan, 1999).
ກີງກັນຂ້ານ, ເຄີຈະສາມາດເວົ້າໄດ້ຄືແນວໃດວ່າ ມັນມີການບໍລິຫານຫຼຸ່ມ
ຄອງພາກເັ້ນທີ່ຈີງ? ການຕີ້ດລິນບັນຫາທີ່ໄດ້ຮັດຂຶ້ນຢູ່ໃນລະດົບພາກ
ເັ້ນມີຫຼາຍປາໄດ? ແຕ່ລະສະຖາບັນພາກເັ້ນ ມີລະບຽບຮັບລັການ ຫຼື
ຮູບການຂອງຕົນເວົ້າ - ຫຼັການວ່າດ້ວຍການເຫັນຊາຍແຊາຍ ຂອງ
ASEAN, ການສະໜັບສະໜູນການຝຶດທະນາ ທີ່ເຫັນດ້ານການຝຶດເວົ້າ
ຂອງ ADB, ແລະ ການນຳໃຊ້ຢ່າງຍຸດທີ່ທ່າ ແລະ ສະເໜີພາບ ຂອງ
MRC- ຊື່ງກໍານົດວ່າ ວິງກອນຈະຮ່ວມມື ແລະ ຮຳນິໄລຍະຂອບເຂດ
ທີ່ສາມາດຜິວັນກັບວິງກອນເອີ້ນງົງ ໄດ້ຄືແນວໃດ (Dore, 2001b). ສິວ
ຂ້ານສິນທະນາ ທີ່ຜິຈາລະນາເຖິງບັນດາສະຖາບັນພາກເັ້ນ (regiona-
lisms) ແນ່ນມີສ່ວນປະກອບຂອງບັນດາວິງກອນລົດ ແລະ ຂະບວນການ
ທາງການຕ່າງໆ. ການຄໍານິງເອົາໃຈໄສ່ກ່ຽວກັບໄພຕ່າງໆ ຕ່ອ້ານາດຂະ
ທີປະໄຕຂອງປະເທດ ແມ່ນໄດ້ເຖິງກໍານົດໃຫ້ເຫັນບັນຫາຫ້າຫຍ ທີ່ສໍາ

ຄັ້ງຕໍ່ປະເດັມສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນຕ່າງໆຢູ່ໃນພາກຜົ່ນ (He et al., 2001). ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈະມີສ່ວນຮ່ວມຂອງອົງກອນລັດຂອງປະເທດ, ການແຜ່ຂະຫຍາຍວິດທີຜົນຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກຜົ່ນ ຕໍ່ສະພາບດ້ານການເປົ້າງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ປາກີດຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ.

ດັ່ງນັ້ນ, ແມ່ນໜ່າຍຄືສະຖາບັນພາກຜົ່ນທີ່ເພົາະສົ່ງທີ່ສຸດ ໃນການສະໜັບສະໜູມການປົບປູງບໍລິຫານຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ? ມັນມີຫລາຍຫຼັດສະນະທີ່ແຕກຕ່າງໆກັນ. ບາງທີ່ດະສະນະໃຫ້ຄ່າເຫັນວ່າ ບັນດາສະຖາບັນພາກຜົ່ນອັນເປັນເຕີແຫັນໂດຍກິງ ໃຫ້ແກ່ສິດໃຫ້ປະໂຫຍດຂອງຊາດ ແລະ ອີ້ສ ແກ່ລັດຖະບານ (ເຊັ່ນ MRC ແລະ ASEAN) ຈະມີປະລິດທີ່ຜົນຫລາຍກ່ວາ ເພະວ່າສະຖາບັນເລື່ອງ ແມ່ນເຊື່ອມດ້ວຍກິງກັນຂະບວນການຕ່າງໆຂອງປະເທດ ທີ່ສ້າງຮູບແບບຂອງການພົວພັນຂຶ້ງກັນ ແລະ ກັນທາງຕ່ານການປັບປຸງຄອງ (Le Quy An et al, 2001). ແຕ່ບາງທັດສະນະ ກໍໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ແຜນງານ GMS ຈະແຫດເຫັນວ່າບັນດາສະນະທີ່ກີບມີຄວາມຂອງພາກຜົ່ນຫລາຍກ່ວາ, ສ່ວນນີ້ເຖິງຈາກວ່ານີ້ໄດ້ຮ່ວມເອົາ ຢູ່ນານ ເຊົ້ານຳ, ສ່ວນນີ້ເຖິງຈາກວ່ານີ້ໄດ້ຮ່ວມເອົາ ມັນຮັບຮູ້ໄດ້ເຖິງແສດຖະກິບດາການຜົ່ນທີ່ກຳລັງດໍາເນີນໄປ, ແລະ ອີກສ່ວນນີ້ ກໍເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນວາດຈະອໍານວຍບັນດາໂອກາດໃຫ້ແກ່ການພົວພັນກັບພາກຜົ່ນທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຫລາຍກ່ວາ (Zuo, 2001).

ຢັ້ງມີບາງທັດສະນະໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ການພົວພັນຂຶ້ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງບັນດາສະຖາບັນເຖິງນີ້, ຄວາງຄູ່ນໍ້າການເຄື່ອນໄຫວສະເພາະຂອງການເຊື່ອມໄປຍ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບໜຸ້າວິເງິນກອນລະຕົບຊາດ, ໄດ້ສ້າງຜົ່ນທີ່ການປະຕິບັດງານອັນກ່ວາໃໝ່ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ການປະຕິຮູບການປົບປຸງຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມ ສາມາດໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃໝ່ຈາລະນາ (Kao, 2000). ມັນມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າ ຄວາມອຸນົນເນີນບູນກັນລະຖາບັນ– ລະດັບຄວາມແຕກຕ່າງໆຂອງສະຖາບັນຕ່າງໆ ຜ້ອມທີ່ພາລົບບົດາດທີ່ເຄື່ອນຊ່ອນກັນ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຂຶ້ງກັນ ແລະກັນ (complementary), ຄວາງຄູ່ນໍ້າການສື່ສານດ້ວຍຫລາຍວິທີການ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດງານຢ່າງລຳເລັດຜົນ– ຈະໃຫ້ພາກຜົ່ນທີ່ມີປະລິດທີ່ຜົນຫລາຍກ່ວາ ໃນການປັບປຸງຄຸນຄອງບັນຫາຂ້ານຊາຍແດນ (Lipschutz, 1997). ທີ່ດ້ານທາງທີ່ໄດ້ຖືກນຳໄປປະຕິບັດ ໃນການພົວພັນຂຶ້ງກັນ ແລະ ກັນ ຂອງສະຖາບັນນີ້ ແມ່ນຈະຖືກນຳໄດ້ເປັນສ່ວນໃຫ້ຍ່ອດວຍໂຄງຮ່າງ ແລະ ການປະຕິບັດວຽການການປັບປຸງຄຸນຄອງ, ຕັດສິນບັນຫາຄືແນວໃດ ແລະ ແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ດີເລີນ.

ພາກແລວນີ້ ໄດ້ສະໜັບຕ່ອນເຖິງບັນຫາຫ້າຫາຍຕ່າງໆທີ່ຮັບດ່ວນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ ທີ່ພາກຜົ່ນໄດ້ປະເຊີນຫ້າ, ແລະ ໄດ້ນໍາສະເໜີກ່ຽວກັບສານລະຖາບັນທີ່ສົ່ງຄົນໃນພາກຜົ່ນ ທີ່ໄດ້ເລັ້ນການໄຕ້ຕອບຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວເຖິງນັ້ນ. ພາກຕໍ່ໄປນີ້ ຈະໄດ້ບັນຍາຍເຖິງວ່າ ການປຽນແປງໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງສະຖາບັນ ແລະ ການປະຕິບັດງານດ້ານການປັບປຸງຄຸນຄອງສາມາດເສີມຂະຫຍາຍຄວາມສາມາດ ຂອງບັນດາອົງກອນພາກຜົ່ນທີ່ມີແນວໃດ ເຊື່ອໃຫ້ມີກຸລາງການຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນທີ່ມີປະລິດຜົນຫລາຍກ່ວາໄດ້.

IV. ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງສະຖາບັນ ສໍາລັບການຮ່ວມມືຕ້າມສິ່ງແວດລ້ອມ.

ເມື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມສະລັບຊັ້ນຊ່ອນ ແລະ ຂະໜາດ ຂອງບັນຫາຫ້າຫາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງພາກຜົ່ນ, ບໍ່ມີສະຖາບັນໃດທີ່ສາມາດຈັດການກັບພົດທາຍດ້ານ ແລະ ຫ້າງຮະດັບຂອງບັນຫາຫ້າຫາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມພາກຜົ່ນ ແລະ ການພັດທະນາໄດ້ (Le Quy An et al, 2001). ຈຸດຕັ້ນຕໍ່ຂອງຄວາມບໍ່ສໍາເລັດຜົນ ຂອງສະຖາບັນ ຈະນັກຜົນເຫັນຕາມຂີ່ເຂົ້າແຂວ່ງເວົ້າແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນຂອງ MSEА (Nilsson and Segnestam, 2001). ໂດຍສ່ວນໃຫ້ຍ່ອນຄວາມບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນລົງເລີດ ຂອງສະຖາບັນ ແລະ ຖໍ່ອຸ້າຊາດ– ເຊັ່ນວ່າ ບັນດານະໂຍບາຍທີ່ຫຼັກຜູ້ລາຍຈ່າຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ໂດຍທາງສ່ວນຈາກຫາຍນອກ, ການລະເພີຍຕໍ່ລະບົບຕ່າງໆໃນການກັນຄອງຂັບປະຍາກອນຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ການກຳນົດໃຫ້ມີແຜນວຽກທີ່ບໍ່ແຫດເຫັນວ່າບໍ່ມີວິຊີງ ປູ້ບໍ່ເພົາະສົ່ງ, ແລະ ຄວາມບໍ່ສໍາເລັດໃນການເຊື່ອມໂຍງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ– ໄດ້ຮັດໃຫ້ມີຜົນກະທິບັດລົບອັນໃຫຍ່ລ່າວົງ (Prachoom, 2001), ຄວາມຈຳເປັນອັນຮົບດ່ວນສໍາລັບສະຖາບັນພາກຜົ່ນ ແມ່ນຄວາມມີຫຼັດສະນະແນວໃດອັນກ້ອງໄກຢ່າງຜຽງແປງ. ທັດສະນະນີ້ຄວາມມົນອັນນີ້ທີ່ໃຫ້ແນວຄວາມຄິດອົນລະວຽດທີ່ກ່ຽວກັບການເຊື່ອມຕໍ່ລະຫວ່າງ ສໍາຍເຕັດ–ຜົນ (cause-effect) ຢ່າງເປັນລະບົບ, ການພົວພັນອັນຊັ້ນຊ່ອນລະຫວ່າງ ຄວາມຕໍ່ອົງການ–ການສະໜັບສະໜູນ, ແລະ ການພົວພັນຂຶ້ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງນະນຸດ–ລະບົບນີ້ເວັດວິທະຍາ, ໃນຂະນະດະນວກກັນ ກໍຄວາມໃຫ້ມີຄວາມມີດູ່ນຸ່ງ (flexibility), ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຄວາມສາມາດດ້ານວິຊາສະເພາະເຊື່ອເຊື້ອໃຈຈະຫາບາດເຖິງໄກຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ໂດຍຍິ່ງໃສ່ຕົວຢ່າງສະເພາະ, ພາກນີ້ແມ່ນປະເທິນການຈັດການດ້ານໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງບັນຫາສະຖາບັນ MSEА ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໂດຍກໍໃຊ້ສິ່ງມີຄວາມຄື: ຄວາມເພົາະສົ່ງຂອງພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຜຽງຟ້າດ້ານຄວາມສາມາດ, ສະຖານທີ່ເຕັ້ງຂອງເຈົ້າຫ້າທີ່ຢູ່ໃນລະດັບທີ່ເພົາະສົ່ງ, ການເປັນໂຕວັດທະນາ ຈາກຂອບເຂດອຳນາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ແລະ ການເຊື່ອນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ຕ້າງກັນຮັບຮູ້ດັ່ງກ່າວນີ້ ນາດຖານເຖິງນີ້ເປັນຜຽງແຕ່ຕົວຢ່າງທີ່ຢູ່ຂອງຄຸນລັກສະນະຕ່າງໆ ທີ່ຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ບັນດາສະຖາບັນ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສໍາເລັດ, ການໃຫ້ຄານນີ້ ຢັ້ງເປັນວ່າ ນາດຖານຕັ້ງກ່າວເປັນທີ່ດ້ານພາກຜົ່ນທີ່ມີກຸລາງການ ຂອງການຄຸນຄອງສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ ຢູ່ໃນຂີ່ເຂົ້າແຂວ່ງເວົ້າແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ MSEА. ເມື່ອເວົ້າເຖິງມີດຽວນຂອງສາມາດມີມີໄດ້ສະໜັບສະໜູນເຊົ້າໃຈຈະເລັ້ນເລີກເຊື່ອໃຫ້ແກ່ການກວດສອບແຕ່ລະນາດຖານ.

ພາລະບົດບາດ ທີ່ເພົາະສົ່ງ ແລະ ຄວາມຜຽງຟ້າດ້ານຄວາມສາມາດ.

ພາລະບົດບາດຕ່າງໆຂອງສະຖາບັນ ໄດ້ສ້າງໂຄງປະກອບສໍາລັບມືບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆ ຂອງບັນດາອົງກອນໃນພາກຜົ່ນ. ຕໍ່ມີຂໍຂອງບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມພາຍໃນພາລະບົດບາດຂອງສະຖາບັນ ກໍມີບົດຂອບເຂດ ສໍາລັບການຈັດການແກ່ໄຂກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆ. ບັນດາພາລະບົດບາດຕ່າງໆສະຖາບັນທີ່ປະຕິບັດການໃນລະ

ຄວາມສຳເລັດຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພາລະບົດບາດທາງຕ່ານສື່ແວດ
ຜ່ອນ ແມ່ນຮຽນຮ້ອງເຖິງຄວາມອາດສາມາດໆທີ່ມີກະຈະມີຢູ່ໃນບັນດາສະ
ບຸບັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (REPSI, 2001). ຊ່ອງອ່າວຢູ່ໃນຄວາມອາດສາ
ມາດ ເຝື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄຫຼືການ ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທີ່ດີ– ປຶກສາຫາ
ລົກສຳຫາລະນະ, ການລວມເອົາການປະເມີນເຫິນກະບົດຕ່ານສື່ແວດ
ຜ່ອນ, ການຄຸ້ມຄອງຂັ້ນຂຸ້ນຂ່າວສານ, ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃຜ, ແລະ ສິນງາ–
ສາມາດເຮັດໃຈ່ເບີ່ນຫາຫ້າຫາຍຕ່ານສື່ແວດຜ່ອນ ທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ່າຍເຖິງ
ຫ້າຫ້ວ່າຂັ້ນຕົ່ນ. ຄວາມສາມາດຂອງເອົາກອນແຫ່ງຊາດ, ຂຸ້ມຊຸມຫ້ອງ
ຖິ່ນ, ແລະ ສະຫຼຸບພາກີ້ມີຕ່າງໆ ເຝື່ອຕອບໃຫ້ໄດ້ແກ້ໄຂບັນຫາຫ້າຫາຍ
ຂອງ ເຫັນກະບົດຕ່ານສື່ແວດຜ່ອນຂ້າມຊາຍແດນ ແລະ ເຝື່ອຍາດແຍ່ງໂອ
ກາດທີ່ມີຢູ່ໃນການເຊື່ອມໂຍ່ງພາກີ້ມີ ມີກະຈະຈຳກັດເກີ່ອງຈາກວ່າ ຂາດ
ຄວາມຮັບຮູ້, ວິທີການຕ່າງໆ, ຫຼັກສະ, ແລະ ຊັ້ນພະຍາກອນ (REPSI--
MREG, 2001).

ລະເຖິງປະຈຸບັນນີ້, ບໍ່ມີສະຖາບັນໃດໃນຂໍ້ເຄດ MSEA ສອດຄ່ອງກັບພາ
ລະບົດບາດລະເພາະ ໃນການແກ່ໄຂບັນຫາສື່ງແວດລ້ອນດ້ວຍຜົນຖານ
ໜັກຕົກນ້າວ່າງ. ເຜື່ອການນັດພາຍໃນຜົນກັນພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
ຕ່າງໆ. ແຕ່ຢ່າງດີກຳດີ, ປະຈຸບັນນີ້ MRC ກໍ່ມີພາລະນິດບາດ ເຜື່ອຄໍານິງ
ແກ່ໄຂບັນຫາຕ່າງໆຕໍ່ານີ້ສື່ງແວດລ້ອນ, ຊຶ່ງລວມເຫົາບັນຫາເກີນງໍ່ທີ່ຢູ່
ເຫືອງວ່າຊາຍແດນລະຫວ່າງຊາດ, ແລະ ຈັດວາງໄວ້ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ດີເສັດ
ຢ້າງນິເຕັດເສີນ ເຜື່ອປະສົງປະສານການຕອບໂຕແກ່ໄຂຂອງພາກຜົ່ນ ຕໍ່ກັບ
ບັນຫາຫ້າຫ້າຍຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບແຫວ່ງນີ້ທີ່ຂ່າຍຊາຍແດນ
(Öjendal et al, 2002). ແຜນງານ GMS ໃນປະຈຸບັນໄດ້ຮັກຮ້ອງ
ດ້ວຍນະໂຍບາຍຂອງ ADB ເຜື່ອຜິຈາລະນາມີການສັ່ນຊາຍແດນ
ຕ່າງໆໃນການລົງທຶນ ດ້ວນການສ້າງໂຄງລ່າງຜົນຖານ, ແລະ ມັນສານາດ
ສະຫຼັບສະຫຼຸງການຝຶດທະນາ ຄວາມສາມາດຂອງອີງກອນແຫ່ງຊາດດ້ານ
ການເງິນ ເຜື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາການປະເມີນເສີນ. ເຖິງແນ່ນວ່າ
ASEAN ຈະມີພາລະນິດບາດດ້ານການເມືອງທີ່ກ່ຽວ່າງໄກ ເຜື່ອອໍານວຍ
ຄວາມລະດວກ ປູ້ແກ່ການປະສົງປະສານງານດ້ານນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ລະ
ຫວ່າງບັນດາປະເທດສະຊຸກກ່າວ່ານ, ອີງກອນເປົ້າໄດ້ສ້າງບົດບາດອັນຈຸບັນ
ຊາວ້າຫ້າວ້ັນ ໃນການຊັງຍຸກ້ານປະສານເອົານະໂຍບາຍສື່ງແວດລ້ອນ
ຕ່າງໆ ຂອງບັນດາຊາດໃຫ້ສອດຄ່ອງກົນກີນກັນ.

ឧលេការណាស់រវាងប្រជាពលរដ្ឋ/សាខា: ទាំងពាន់រាជការ
ប្រចាំខែ ឬប្រចាំឆ្នាំនិងតម្លៃរាយការណ៍។

ຖະແຫຼງງານ ຮີໂວ (The Rio Declaration) ຈ້າງອິງວ່າອໍານາດການ
ບຶກຄອງ ຄວນຖິ່ງກໍານົບໃຫ້ຕັ້ງຢູ່ໃນລະດັບການຕັດສິນບັນຫາໃຫ້ເພາະ
ມືນກັບຂະໜາດຂອງປະເຕັນເລື່ອແວດລ້ອນ. ໂດຍສະເພາະ, ບັນດາອິງ
ກອນລັດ ເປັນລະດັບຕົ້ນທີ່ຂອງການຕັດສິນບັນຫາດ້ານນີ້ແວດລ້ອນ,
ແລະ ໃນຕົວຈິງມັນອາດຈະແມ່ນລະດັບທີ່ເພາະມືນທີ່ສຸດ ສ້າລັບຫລາຍງ
ປະເດັ່ນ. ແຕ່ວ່າງານຕົດສິນອໍານາດການບຶກຄອງຢູ່ໃນລະດັບທີ່ແຕ່
ຕ່າງກັນຮັບຮູ້ວ່າ ພະລັງອໍານາດການຕັດສິນບັນຫາດ້ານນີ້ແວດລ້ອນ
ສາມາດຈະບໍ່ເປັນກຸ່ມກ້ອນ, ດຽວຍຸກ້າກໍສີຕິ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບສະ
ເພາະຫີ່ງທີ່ຄອບຄວງຢູ່ໃນອິງກອນທີ່ແຕ່ຕ່າງກັນ ຫຼືກຸ່ມຕ່າງໆຂອງ
ສົ່ງຄົນ. ເພາະສະນັ້ນ, ການຍາດຜົນສໍາເລັດຂອງການຕັດສິນບັນຫາ ໃນ
ລະດັບທີ່ແຫດເພາະ ມັກຈະລວມເຖິງການປົກປາວນຮັບຜິດຊອບ
ຕ່າງໆຂັ້ນໄປສູ່ລະເບີອິງກອນຫາກຜົນ ແລະ ໂກງ, ແລະ ສົ່ງໄປສູ່ຂັ້ນ
ລົມຈົນເຖິງອໍານາດການບຶກຄອງລັດ ລະດັບເຂດແຂວງ.

ເສດຖິນີ້ເປັນທານທີ່ຢູ່ເບື້ອງຈະລົງຂອງການຕັດສິນໃຈ ເພື່ອມອບບາຍຫຼັກ
ທີ່ວ່າງານນໍາກ່ຽວກັບບັນຫາສຶກແວດລ້ອນຂ້າມຊາຍແດນ ປຶ້ມແກ່ລະຫວາ
ບັນດ່າງໆຂອງພາກີ່ນໍ້າ ແກ່ນອີງໃສ່ຄວາມຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈວ່າ ບໍ່ມີປະເທດ
ໃດສານາດຄຳນີ້ສິນໃຈເຖິງບັນຫາຫ້າຫາຍດ່າງໆ ເຊັ່ນວ່າການຄຸ້ມ
ຄອງອ່າງໆແມ່ນ້າສາກົນ, ການຮ້າງຂະວິດສັນດ່າງໆທີ່ໃນຈະສູນສັນລະ
ຫວ່າງຊາດ, ການພັດທະນາໂຄ່ງລ່າງໆພື້ນຖານຂອງພາກີ່ນໍ້າ, ແລະ ມີນ
ລະພິດທາງອານາດໃນພາກີ່ນໍ້າ ໄດ້ເຫັນທີ່ຄວນ. ໂດຍຮະເຜົາ ການຈັດ
ສົນນໍ້າໃນບັນດາຜູ້ໃຫ້ຢູ່ໃນອ່າງໆແມ່ນ້າສາກົນ ອາດຮວກຮູ້ໃຫ້ນີ້
ອໍານາດໃນການຕັດສິນທີ່ກັນຫາຢູ່ໃນລະດັບສູງກວ່າລັດຖະບານ. ສໍາລັບ
ປະເທດອີງໆ ອາດເພີ້ມໄດ້ຍົງກັບບັນດາຈຳກັນດາການປົກຄອງ

ແຂງວັນດາຊຸມຊົນ ແລີ ອົງກອນເຄຣະຊົນຕ່າງໆ ຈະເປັນການທີ່ກ່າວ່າ. ສໍາລັບນັ້ນຫາວັນເວລັດລ້ອນ, ການຕິດສິນນັ້ນຫາຢູ່ໃນລະດົບທີ່ເພົາະວິນຈະ ດ້ວຍໃຫ້ການເປັນຕົວແຜນສະແດງຜົນປະໂຫຍດຂອງຈຳນວນລວມໃຫ້ຢ່າງ ເປັນຫລັກ.

ເຫດການຂໍ້ອນນໍ້າຕົກ ປາລີ ທີ່ດີເດັ່ນ ສະເໝີແນະວ່າ ວ່ານາດການບຶກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ຖ້າຈານນີ້ຈໍານາດຕັ້ນທີ່ໃນການດິດຕໍ່ສື່ສານ ແລະ ຜົວພັນ ກ່ຽວກັບປະເດັ່ນສົ່ງແວດລ້ອນຂ່າຍຊາຍແດນຕ່າງໆ, ສາມາດເປັນສູ່ທີ່ຢືນບາດຕັ້ນຕໍ່ໃນການຈໍານາດວ່ານີ້ແລ້ວ ອີ້ຫຼັກແກ່ການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າຍສານ ແລະ ສະເໝອງທີ່ດະສະນະແມ່ວິດ ກ່ຽວກັບຜົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເດີມສິນບັນຫາເກົານສົ່ງແວດລ້ອນຕ່າງໆ ຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ບາງວິທີການປະດີບັດແບບກະຈາຍຈໍານາດສູ່ທ້ອງຖິ່ນ ໃນການຮ່ວມມືດ້ານການກັ້ນຄອງສົ່ງແວດລ້ອນ ແມ່ນໄດ້ຖືກປະດີບັດແລ້ວ. ບັນຫາທີ່ມ່ວຍງານທ້ອງຖິ່ນລະຫວ່າງຊາຍແດນ ຢູ່ມານ-ຊວຽດນານ ແລະ ຢູ່ມານ-ລາວ ເຮັດວຽກງານຮ່ວມກັນໃນດ້ານການຄວນຄຸນໄຟໄສຂ້າຍຊາຍແດນ ແລະ ກ່ຽວກັບປະດັ່ນສົ່ງແວດລ້ອນເຖິງງົງ ທີ່ສູນກາງບໍ່ສາມາດຮັ້ນຄອງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນໄດ້ (Zua, 2001). ສູນກາງຂອງຈິນໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ ການບຶກຄອງແຂວງຂອງແຂວງຢູ່ມານ ໄດ້ມີການປະກອບເຄື່ອງມີທີ່ໃຫ້ວ່າ ໃນການຈັດການກ່ຽວຂ້ອງບັນຫາເຖິງນີ້ ຊຶ່ງມີໄດ້ຊ່ວຍຊູ້ຢູ່ຂະບວນການຮັ້ນຄອງແບບກະຈາຍຈໍານາດສູ່ທ້ອງຖິ່ນ. ຄະນະກຳນະການເຂດຕີເອງຊາຍແດນ ໄທ-ພະນົາ (Thai--Myanmar Township Border Committees), ຊຶ່ງຈໍານາດການບຶກຄອງໃນລະດັບເມືອງ ເລະຈາເລື່ອງກ່ຽວຂ້ອງບັນຫາຄວາມປອດໄພຕາມຊາຍແດນໂດຍກົງ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ບັນຫາທີ່ລະອຽດອ່ອນທີ່ສົດ ບາງເຖິງແມ່ນຈະແກ້ໄຂໄດ້ຕື່ອື່ດີທີ່ສົດ ຖ້າຈານທ່າງຈາກການແກ້ໄຂແບບການທຸດຫາວ່າດ້ານການເມືອງ. ຢູ່ນິ້າຫລາຍງົງຂີເຊີດຂອງໂລກ, ການຮ່ວມມືໃນພາກຜົນທີ່ໄດ້ເຜີ່ນທະວີຂຶ້ນ ແມ່ນພວນປ່ຽນແປງບັນດາໂຄງຮ່າງການບໍລິການຮັ້ນຄອງ ແລະ ໄດ້ຈັດຕັ້ງຂະແໜງການ/ສາຂາ ຂຶ່ງເປັນອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນ ວ່າອົງກອນຕ່າງໆຢູ່ໃນແຕ່ລະເບັ້ນຂອງການເດີມສິນບັນຫາ ຢື່ນໃຫ້ເຂົດວ່າທີ່ນະໂຫຍາຍອັນກ່າວ່າງຂວາງ ຜົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ຕີ

ແມ່ນໄດ້. ສະຫະພັນເອົາໃບ (EU) ອາດຈະເປັນອົງກອນທີ່ໄດ້ນິການທີ່ດີ ສອບອັນກ້າວຫຼາກ່າວ່າຢູ່ ໃນການຈັດຕັ້ງເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ (Subsidiarity), ຂຶ້ງສູນມາງ ຈະມີອ່ານຸມາດຮ່ວມທີ່ສຳຄັນຕໍ່ກ່າວການດັດລືນ ບັນຫາ- ການຈັດສ້າງວາລະ (agenda), ສ້າງນະໂຍບາຍ, ການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດ ແລະ ການໄກ່ເກີ່ມຂໍ້ຂັດແຍ້ງ- ໂດຍທີ່ພາກສ່ວນວິຖິກອນທີ່ ເພື່ອກວ່າລັດຖະບານ (Supra-national) ແລະ ຂັ້ນເຂດແຂວງ (Sub-national) ຜິວພື້ນຂຶ້ງກັນ ແລະ ກັນ ຢູ່ໃນລະບົບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ທາລາຍລະດັບ (Marks et al., 1996). ເຖິງແມ່ນວ່າ EU ບໍ່ໄດ້ຖືກສ້າງ ຕ້ອງຂັ້ນເຜື່ອຄຸ້ມຄອງບັນຫາໄກ່ສິ່ງແວດເລືອມຂ້າມຊາຍແດນ ກໍ່ເຕາມ, ບິດ ຮຽນຫຼວດຫຼວມໄດ້ຈາກເອົາໃບ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການນຳໃຊ້ຫລັກ ການຍັງເປັນອົງປະກອບ/ສາຂາ ເຮັດໃຫ້ເປີດຫາດ ແລະ ຄວານຮັບໃດ ຊອບ, ທີ່ຈະເຫຼືອໄດ້ກະຈາຍລະຫວ່າງອົງກອນຂອງລັດ ແລະ ສັງຄົມທີ່ມີ ທາລາຍລະດັບຊັ້ນ, ມີຄວາມພະດເໝາະທີ່ສຸດນັ້ນແຕ່ລະບັນຫາສະແພະໃດ ນິ້ງ. ຢູ່ໃນ MSEA, ເສັ້ນໂຄຈອນຂອງການຮ່ວມຕົວທ່າງດ້ານເສດຖະ ກິດ ແລະ ການຮ່ວມມືດ້ານການເມືອງ ສະໜອງສະພາບເງື່ອໄຂ ທີ່ອາດ ຂ່ວຍຊຸກຢູ່ໃຊ້ແກ່ການສ້າງຕັ້ງແບບແຜນການເປັນອົງປະກອບ ຢູ່ໃນປະ ເຕັ້ນສິ່ງແວດລ້ອນ ທີ່ສຳນາມາດເປັນທີ່ມອງຮັບໃນພາກຜົ້ນໄດ້.

ການເປັນຕົວແທນເຕັມຂອງອີງກອນລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ການຄຸ້ມຄອງສູງແວດລ້ອນຂ່າຍຂ່າຍແດນ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະກາອບສ່ວນຂອງພື້ນຖານປະເທດທີ່ຄອບຄອງ (influence) ທີ່ລີ ພົກຄອບຄອງດ້ວຍຂັບປະຍາກອນ ທີ່ລີ ລະບົບ ທີ່ກໍາລຳງົງຄຸ້ມຄອງ. ຕາມເນື້ອໃນທີ່ຈິດໃຈຂອງອ່າງເມນັ້ນ, ເຊັ່ນວ່າ ແມ່ນໜ້າຂອງ, ການຮຽກຮ້ອງດັ່ງກ່າວຫຼືພາຍຄວານວ່າ ພື້ນຖານປະເທດພາກີ ຄວາມນໍາເວົາບ້ານໜາເສີມການໜີບຕໍ່ອ່າງ ແລະ ຕໍ່ປະຊາຊົນໃນລົງເຂດ ເຊົ້າຢູ່ໃນຂະບວນການຄົດສິນໜີນໜາ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ໃນຄວາມປະຍາຍານໃນການອະນຸລັກແບບຂ່າຍຂ່າຍແດນ ຊຶ່ງບໍ່ມີການນີ້ສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມທີ່ຈາກນີ້ດ້າປະເທດ ທີ່ໄດ້ມີການຄົ້ນພື້ນຖານຈາງໝັ້ນ ແລະ ການຕະຫຼາດນີ້ມີພ່ອລ່ວງວ່າຈະບັນລຸເຫຼົ້າພາຍ. ທາງປະສະຈາກການປະກາອບສ່ວນຂອງແດ່ລະວັດຖະບານ, ວິໄສທີ່ດ້ວຍພາກີ່ນ້ຳ ອາດຈະເປົ້າເປັນສິນປະໂຫຍດຂອງລວມປໍປະເທດໃດໆນີ້ເອງໄດ້ ແລະ ໂອກາດໃນການຈັດຕັ້ງປະດິບດານໆຄຸ້ມຄອງລະບົບນີ້ໄດ້ວິທະຍາແບບຮອບທ້ານ ອາດຈະສ່ວນຫາຍາໄນ¹⁰.

พั่วย บังถีกีเป็นบันทາที่ฟ้าคั่นฟ้าลับอิงกากอน ที่ฝะยะยานสีรึ่เงิน กานาผัดทะนาอ่าๆๆย่างหัวใจเบินบึง. งานสำลักดากานาที่ส้ายเขื่อง นานวาน และ ดาเจ้าสาน และ วิถึกกิจเขื่องที่คาดหวังได้ว่าจะฟ้า แล้ว ดูในญี่ปุ่น ฝันยานเดือดความต้องการอิงกากอนที่เป็นเก็งแทบได้ ดินก่อว่า และ สานาดตื่ล่อง geleะจากท่อวักที่หากานาผัดทะนาที่หัวท้ออ่าๆๆ ย่างหัวใจ. (เพ็งต้อก 2). งานนี้ส้ายเขื่องบนญี่ปุ่นตามส่วนของ ญี่ปุ่น ตามแม่ หัวขอต่อนเดิร์ แม่นเดียวป่าอันฟ้าคั่นท่อวักกานาขาดกานาหลบลิ ชาวนั่นคงต้องแบบจากผู้ที่เป็นพืชภัตติกันบ้างวิน (Dore, 2001b)¹².

ການເປັນສະນາຊີ້າຂອງທະບາຄານຝຶດທະນາອາຊີ ແມ່ນນິຄວາມກ້ວາງຂວາງ ຊຶ່ງກວມລວມເວົ້າຫ້າພື້ນຕິຂົງເຂດວາຊີ, ແຕ່ແຜນງານ GMS ສະຫອງສະຫຼຸບານທີ່ຮູ່ມຸນພື້ເດສ ໃຫ້ໄຍ່ເປັນດາປະເທດ MSEA ເພື່ອຮ່ວມມືໃນການຝຶດທະນາເສດຖະກິດນຳກັນ. ສ້າຄົນແລ້ວ, ແຜນງານ GMS ແກ່ຽວສາມາດຮ່ວມເວົ້າຫ້າກິດຈະກໍາຕ່າງໆຂອງ ຢູ່ນານ ເຂົ້ານຳ, ຂີ້ງເປັນການຝຶດພື້ນຫາງເກົ່າການສະຖາວິດຂອງແຜນງານ ໃຫ້ເຂັ້ມແຂງຂຶ້ນ, ແລະ ຢັ້ງເຮັດໃຫ້ ຢູ່ນານ ມີສ່ວນພື້ນຫາງດ້ານຜູ້ປະເທດ ເພື່ອເວົ້າໃຈໃຈໃຈໄສຕໍ່ເປັນຫາງຕ່າງໆເກົ່າການສິ່ງແວດລ້ອນຂ້ານຊາຍແດນ. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງ ຢູ່ນານ ໄດ້ເປີດເສັ້ນຫາງທີ່ສ້າຄົນໃຫ້ແກ່ການລົບທະນາພາກພື້ນ (Regional dialogue), ຫຼືວານາດເປັນທ່າແຮງ ຕ້າງໆເວົ້າໃຈໃຈໄສ ທລາຍໆສາຍພື້ນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອນຂ້ານຊາຍແດນ ຂີ້ງຜູ້ນັດ ຢູ່ນານ ແລະ ປະເທດໃໝ່ໃຈໃຈ ASEAN ທລາຍຂຶ້ນ.

ການເປັນຕົວແຜນຂອງບັນດານາງຊາດ ASEAN ແມ່ນກ້ອງໃຈໃຫ້
ທລະຍາກວ່າ MSEA. ການລວມເວົາ ກໍາປຸງເຈຍ, ລາວ, ຫວຽດນາມ ແລະ
ນຽມງາ ເຊິ່ງຈໍາ ເປັນຂິດໝາຍໃນການບັນລຸລະດັບຄວາມທີ່ອງການຂອງ
ການເປັນຕົວແຜນ ເພື່ອເຮັດໄຫ້ ASEAN ມີສ່ວນພິວພັນກັບບັນຫາສິ່ງ
ແວດລ້ອນພາກເືັ້ນຂອງ MSEA, ແຕ່ວ່າ ການຂາດຢູ່ນານ ຢັ່ງເປັນຂ່ອງ
ທ່າງຈຳອັນໃຫ້ມີການກວມອີ້າຫາງດ້ານຜູ້ລັ້ນທານ. ຕີ່ງແຍ້ວິດ, ບັນ
ດາສະນາຊິກ ASEAN ກໍ່ຮັບຮູ້ ແລະ ເພີ້ມໄດ້ເຖິງຄວາມສໍາຄັນຂອງປະ
ເທດຈິນ, ແລະ ມັນກໍ່ມີຫາຍໆຫ້ວຽກ ເພື່ອກວມເອົາການສົນຫະນາບັນ
ຫາສິ່ງແວດລ້ອນໃນຫາສັນ ພາຍໃຕ້ການສົນຫະນາ ASEAN + 3¹³. ເວ
ທີ່ການສົນຫະນາປົກສາຫາລືເຖິງກ່າວໜີ້ ມອງຈາກບັນຫາທີ່ລະວຽດອ່ອນ
ດັກຟະລັງງານໄຟຟ້ານ້ຳຕົກ, ມັນຈະເຮັດໃຫ້ຈິນ ແລະ ປະເທດເື່ອນ
ບັນຫາທີ່ຢູ່ຫາວີດໃດຂອງຕົນ ລານາດສ້າງຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ຄວາມເຂົ້າ
ໃຈ ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ກ່ຽວຂ້ອງບັນຫາພາກເືັ້ນ ແລະ ບັນຫາຂ້ານອາຍແດນ.

ຈຸດສ່າຄົນຂອງການບັນລຸຜົນສໍາເລັດ ໃນການເປັນດີວະແຫນະດັບຊາດຢູ່ໃນລະຖາບ້າການເມືອງ ແລະ ເສດຖະກິດ ຊຶ່ງໄດ້ວາງຕົວລົງຢ່າງເພື່ອສົນກັບບັນຫາພ້າຍາຍດ້ານສິ່ງແວດລ້ອນ ແນ່ງໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້ໃຫ້ຕົ້ນນີ້ໃນຂົງເຂດທາງຜົນເວັ້ນງູ. ຕົວຢ່າງ, ໃນປີ 1989, ບັນດາລົດທະບານ ຂອງອາມລົກກາງກາງ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳນົມທີ່ການອາມລົກກາງກາງດ້ານສິ່ງ

ចំណាំ 2

ຄວາມຢ່ານຫຼຸງຂອງການເປັນຕົວແຜນຂອງປະເທດ ແລະ
ບັນດາຄວາມຈໍາກັດຕໍ່ການຢໍາລື້າຫານດັ່ງໂຄງ

ການສ້າງເຂົວອັນ ບໍ່ເປັນພຽງແຕ່ດີຈະກໍາພື້ນທີ່ຄ່ອງຮູ້ບັນໄຟຕ້າງໆດໍ່ຊັບມືນບັດຂອງ ດອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳເຫັນຕ້າໜັກ. ໃນປີ 2001, ຈິນ, ລາວ, ໄກສະ ມຽນມາ ໄດ້ເຮັດ ສັນຍາການຕົກລົງ, ກ່ຽວຂ້ອງການຄ້າຂາຍທາງການເດີນເວີໂອ ດານສ່ວນແມ່ນ້ຳ ດອນເທິ່ງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ. ພາຍໃຕ້ການຕົກລົງເຫັນດີ່ນີ້, ການສ້າງຫາກາລັນ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຮງໃຫລະໃນສ່ວນທີ່ນ້ຳໃຫລະສົວ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ກໍາເປັນສູ່ ເຊື້ອີ່ຕໍ່ລັກ ທີ່ເປັນຫຼາຍ້າສັ້ນ 500 ໂຕນ ສ່າງລະຫວ່າງຕໍ່ເຊື້ອຕ້າງໆໄດ້ງັນເຫັນຕັ້ງ ແລ້ວ. ສື່ປະເທດນີ້ ໄດ້ດໍາເນີນການປະເປີນເຫັນດັ່ງນີ້ແລ້ວລ່ວນ ແລະ ກໍານົດເສີມ ກະທົບຕ້າງໆທີ່ບໍ່ຮ້າຍແຮງ, ແຕ່ວ່າການປະເປີນເສີມ ໄດ້ກ່າວລວມເວິຝວງແດ່ ສ່ວນດອນເທິ່ງຂອງແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ໄດ້ສິ່ງລະນາມເຖິງການປຽບປ່ຽນທ້ອາດ ເປັນໄປດ້ ໄດ້ລະບະລວມວ້າສັ້ນເຫັນຕ້າໜັກ. ກໍາປູງຈະ ຈະໄດ້ຮັບເສີມກະທົບລາຍ ທີ່ສຸດຈາກການປຽບປ່ຽນແມ່ນ້ຳ – ເສີມກະທົບຕ້າງໆທີ່ເດືອດໄລວລວມນີ້ ຮູບແບບ ໄດ້ຂອງການເກີດເຕີນ/ຂໍຕະແລ, ການປຽບປ່ຽນຄວາມໄວຂອງການໄຕລ, ແລະ ລະດັບນ້ຳສີເຕີນໃນລະບຸຜົງ. ແຕ່ວ່າການກໍານົດໃຫ້ຊັດເຈນ ສ້າລັບການໄປຮົມ ແປງເຕີເລື່ອນີ້ ແມ່ນ່ຳສ່າມາດຕໍ່ກົດໄດ້. MRC ແມ່ນ່ຳນີ້ອໍານາດແຊກແຊງ ເນື້ອງຈາກວ່າ ຈິນ ແລະ ມຽນມາ ບໍ່ໄດ້ນອນຢູ່ໃນຂອນເຂດລໍ່ນາດ ຂອງຄະນະ ກໍານົດທີ່ການແມ່ນ້ຳຂອງສາກົນ.

ພາຍໃຕ້ສົນມະນີ, ລັດຖະບານໄນ້ ໄດ້ວາງແຜນການ ເພື່ອຂະຫຍາຍຫ່າຍເຄີອຂຽງ
ຂອງ ປີໃຫ້ເຫັນຂຶ້ນໂດຍຄາດຫວັງການຮັບຮອງເຄີອຂະໜາດໃຫ້ເຂັ້ມ ແລະ ມີການ
ສັນຈອນໝາງຂັ້ນກ່າວເດີນ. ຄວາມຄິດເປົ້າຫວັງຂອງລັດຖະບານລາວ ພ່ມການ
ກໍ່ສັງງາດຈະປຽບແປງການໃຫລຂອງນ້ຳ, ເຮັດໃຫ້ແຜນຄະດີໜ້າຕານຕອນລຸ່ມແຍ່
ນ້ຳ ຢືນດິນລາວມີການເຊະໜ່ອງໃໄວຂຶ້ນ, ມີການສະເໝີຂອງຫຼີ້ຫຍ່ອ ແລະ ເສດ
ສະລັ້ມໜ້າຜົງຕ່າງໆຕານເຂດຜົງລາວ. ດ້ວຍເຫດວ່າ ສັນຍາແມ່ນໜ້າຂອງ ກວມ
ລວມເອົາງານພັດທະນາຕານລຳເກີ້ມ້າໃຫ້ຕໍ່ ຜ້ອມກັ້ນຫັ້ງ ໂທ ແລະ ລາວ
ກໍ່ແມ່ນສະນາຊີ້າຂອງ MRC, ບັນຫາຕໍ່ກ່າວຕົ້ງເຖິງເປີຍໃນຂອບເຂດວ່ານາດຂອງ
MRC. ຄະນະກໍານາທິການ ຈຶ່ງໄດ້ຮັກຮອງໃຫ້ຫຼູດຂະໜາດການກໍ່ສັງໃຫ້
ນ້ອຍເປົ້າເຖິງເຫັນຂຶ້ນແຜນເດີນ, ແດ້ການແກ່ໄຂບັນຫາຂັ້ນສຸດຫ້າຍກໍ່ໄດ້ນອນຢູ່
ໃນການຄົກລົງເຈລະຈາຂອງທັງສອງເປົາຍເອງ.

ເຫດງານເຫັນວ່າສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຮ່ວມມືສະລາຍເປົາຍລະຫວ່າງນີ້ມີມາປະ
ເພດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງແກ້ວ້າ ສາມາດຮັດໃຫ້ລະເລີດຕໍ່ກໍານາຈຳດານາຕ່າງໆ ໃນການ
ຄຸນຄອງຜົນກະທິບໍດ້ານສົງແວດຜ່ອນ ຂອງສະຫຼຸບ້ານ໌ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ. ຄວາມອາດສາ
ມາດ ແລະ ສິດອໍານາດຂອງ MRC ໃນການແກ້ໄຂຮູ້ທີ່ຖືກຖານຸດັ່ງກ່າວ່ານີ້ ແມ່ນຈຳ
ກົດເວັ້ນວ່າ ງືນ ແລະ ມຽນມາ ບໍ່ໄດ້ອນຢູ່ໃນຄະນະກໍານຳກໍານາ ແລະ ໃນສິດທິ
ທີ່ເສດຂອງນີ້ມີມາປະເພດສະນາຊີກາ ເຊື່ອເຈລະຈາໂດຍກົງວັນປະເພດເຜື່ອນບ້ານ
ຂອງຕົນທີ່ຢູ່ຕອນເທິງຂອງມີນ້າ. ແຕ່ຫາວ່າ, ບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເຖິງຢູ່ພາຍໃຕ້ລັນ
ຍາແມ່ນກໍາຂອງໄດ້ເຖິງໄນ່ເກີ່ມໂດຍ MRC ອຽງຄູ່ຫັກການຊຸກ້າໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນສຳ
ເລັດ

ຂໍດາມຈາກ The Daily Yomiuri, 2 ມັງກອນ 2002, Asahi Shinbun, 14 ທຸນ
ວິ 2001, ແລະ Bangkok Post, 2 ຜັກ 2001.

ແວດລ້ອມ ແລະ ການຝຶດທະນາຂັ້ນ (Central American Commission on Environmental and Development, or CCAD) -- ການຮ່ວມກຸ່ມດ້ວຍເສດຖິນຫາງຕ້ານການມືອງ, ເສດຖະກິດ ແລະ ນີ້ເວດໃຫ້ພະຍາຂອງບັນດາປະເທດ ທີ່ຜົ່ງພາອີໄສຂໍ້ກັນແລະນັ້ນດັ່ງ

ការណែនាំឱ្យមកឃើញថាសាស្ត្រយោបល់នៅតំបន់ខ្មែរ ត្រូវបានស្វែងរកដោយភាគីរបស់ខ្លួន។

ນະໂໄບຢາຂອງ ADB ແມ່ນເພື່ອຂຶ້ນກໍາເວົ້າບໍ່ໜ້າສິ່ງແວດລ້ອນຕ່າງໆ ເຊົ້າຢູ່ໃນພິດທູຂັ້ນຕອນຂອງວິງຈອນໂໂຄງການ, ການປະຕິບໍ່ຍຸດທະສາດຂອງປະເທດ, ແລະ ແຜນການຂ່ອງຫຍຸດລືອປະເທດຕ່າງໆ (ADB, 2000a). ຫ້ອງການສິ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ການພັດທະນາສັງຄົມ ຂອງທະນາຄານໃຫ້ຄໍາແນະນຳນໍາຮຽນຂຶ້ນປະເດີນນະໂໄບຢາສິ່ງແວດລ້ອນ, ການຕິດ

ຕາມກວດດາໄໂຄງການ, ແລະ ສະໜອງການນັບປຸງຄວາມສາມາດ ໃຫ້
ແກ່ໝາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ. ໄຄງປະກອບຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດ
ຜອນ ຂອງ ADB (SEF) ໄດ້ນຳເສີ່ງເຖິງຄວາມພະຍາຍານອັນຫຼືດິນ
ຜ່ານນາ ໃນການນຳເອົາບໍ່ໜ້າສຳເລັງແວດລ້ອນເຊື່ອນເຫຼົ້າຢູ່ໃນຂະບວນ
ການສ້າງແຜນການຜົນຖານຂອງທະນາຄານ¹⁵. ຄວາມພະຍາຍານນີ້
ອາດຊື້ໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຮູ້ສຶກເດີນເວົ້າຕໍ່ຄວາມສຳຄັນຂອງການເຊື່ອນປະ
ສານ ໄດ້ຂ່ອນຂ້າງເດີນຂຶ້ນ, ແລ້ວນັ້ນກໍ່ເຈົ້າເປັນສະຫອນເຖິງ ການປ່ຽນ
ແປງຜົນຖານໃນຮຸບແບບທີ່ໂຄງການໄດ້ຖືກວາງແຜງໄວ້ ທີ່ ໄດ້ຈັດບຸ
ມີນະພິດການນັດທະນາຄືຜົນວາດີ (ADB, 2001b). ທ່ານກາງການ
ວິພາຍວິຈານທີ່ວ່າ ADB ໄດ້ໃຫ້ການເວົ້າໃຈໃໝ່ເຖິງບໍ່ໜ້າຕໍ່ງງານດ້ານສິ່ງ
ແວດລ້ອນໂດຍບໍ່ຮຽງຜົນໆ, ທະນາຄານໄດ້ຍອນຮັບວ່າ ມັນຈະຕ້ອງໄດ້
ປະຕິ ບັດວຽກຢາມເຫັນໃດກວ່າເດີນ ເຊື່ອຫວັນຄືນການຈັດຕັ້ງປະ ຕິດຕັດ
ໂຄງການ (ADB, 2000b).

煞ລົງຈາກກອງປະຊຸມສູລູອດຣີໂໄ (The Rio Summit) ໃນປີ 1992 ບໍ່ໄດ້ດິນ ADB ກໍໄດ້ຈັດຕັ້ງໜ່ວຍງານປະກິບດົງານສະເພາະກິດດ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນຂຶ້ນ. ຈຸດປະສົງຂອງຫຼື່ວຍສະເພາະກິດນີ້ ແມ່ນຜົ່ອຮັບປະກັນວ່າຄວາມເນີນຢືນຢັນຕົວຂອງເສົ່ງແວດລ້ອນ ໄດ້ຖືກເຊື່ອມເຂົ້າຢູ່ໃນບັນດາແຜນການຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ຜົ່ອອາຫຼຸ້າສົ່ງເມີນການຮ່ວມມືກ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດສະຫວັນຊີ້າທີ່ກ່າວລົງພັດທະນາ (DMCs). ເຖິງວ່າ ຜ່ວຍງານສະເພາະກິດຕ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຊັ້ນໜ້າແຜນງານ GMS ທີ່ລະຫວ່າມະຫວຸນຂະແໜງການເສົ່ງແວດລ້ອນກໍດ້ານ, ມັນກໍ່ຍື່ງບໍ່ທີ່ນີ້ໄດ້ບັນລຸ້ນເຫັນທີ່ຕ່ອນໃນການນໍາເວົາຄວາມເນີນຢືນຢັນຢັງແວດລ້ອນ ເຂົ້າຢູ່ໃນແບບແຜນ (Paradigm) ການພັດທະນາຜົ່ນຖານຂອງ GMS ຫລື ແຜນງານສະເພາະຂອງ ADB (People's Forum Statement, 2000; Dore, 2001b). ແຕ່ຢ່າງໂດຍກ່າວຕ່າມ, ພາຍໃດຄວາມກົດດິນ ຈາກຊຸມຊົງໃນພາກເັ້ນ ແລະ ວ່ານ່າສົງເກີນ ຕ່າງໆເວົາໃຈໃຈໄດ້ເຖິງເຫີມກະທົບເສົ່ງແວດລ້ອນທີ່ເປັນໄປຕ່າຍໆໃຈຈັງນັ້ນ, ADB ໄດ້ຕັດສິນໃຈຈະການປະກອບປ່ວນຂອງຕົນຢູ່ໃນສອງໂຄງການສ້າງເຂື້ອນໄປຟ້ານ້ຳຕົກ ຊຸ້ງເປັນທີ່ຖືກຖຽງກັນ– ນ້ຳເທິນ II ຢູ່ລວາ ແລະ ເຊຊານ 3 ຢູ່ຫວຽດນາມ– ຢ້ອນມັນຫາຕ່າງໆດ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ສັງຄົມ¹⁶, ແຕ່ການເປົກສາຫາລືກ່ຽວຂ້ອງນ້ຳເທິນ II ໄດ້ເຄີ່ງຕົ້ນອີງໃນເວລາຫຼຸ່ມ¹⁷.

ການປະເມີນຜົນກະທິບຕີ່ງແວດລ້ອນຂ້ານຊາຍແດນ (EA-ຂໍ້ງ ລວມນີ້
ການປະເມີນຜົນກະທິບດ້ານສົ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ສັງຄົມ, ແລະ ຍຸດທະ
ສາດໃນການປະເມີນສົ່ງແວດລ້ອນ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຜິດຊາລະນາຂະບວນ
ການ EIA ໃນຕອນເທິງຂອງແມ່ນ້ຳ ຫຼືໃນຂະບວນການດັດສິນບັນຫາ) ອ່ານວຍໃຫ້ໂຄກາດໃນການຊ່ວຍອົາບັນຫາດ້ານສົ່ງແວດລ້ອນ ເຊົ້າຢູ່
ໃນໂຄງການນັ້ນທະນາ ທາງໜີ້ນີ້ ແລະ ສາມາດເຮັດໃຫ້ບິນດາວິງ
ການຈາກບັນດາປະເທດຫຼັງໝົດ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບນີ້ສ່ວນຮ່ວມນໍາດ້ວຍ
(REC, 1999). ບັນດາລັດຖະບານຂອງແດລະປະເທດ ໄດ້ສ້າງໂຄຮ່າງ
ນະໂຍບາຍສໍາລັບ EA ໃນໂຄງການນັ້ນທະນາຕ່າງໆຢືນ, ແລະບຽນ
ການຕ່າງໆຜ່ອໃຫ້ໄດ້ຕາມລະດັບສາກົນນັ້ນ ນັກຈະນິການຂໍ້ຕັ້ງ. ແກ້

ຊື່ແລ້ວ, ຢູ່ໃນ MSEA ບໍ່ມີຕົວຢ່າງໃດໆວ່າກ່ຽວຂ້າງານປະເມີນຜົນຫະຫຼິບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອນ (EIA) ຂ້ານຂາຍແດນທີ່ສາມາດພິບເຕັມໄດ້; ໃນຕົວຈິງຢູ່ໃນທຸກໆລະບົບຂຶ້ນ ການປະຕິບັດຜົນໆທານ EIA ແມ່ນຍັງບໍ່ມີຄຳຕັ້ງໄດ້ດີເຫຼືອ. ເຖິງວ່ານະໂຍບາຍ ADB ກ່ຽວກັບ EIA ລະບຸໄວ້ວ່າຈະຕັ້ງໄດ້ຮັດການປະເມີນຜົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອນ ຢູ່ໃນທຸກໆຂະແໜງການຂອງລັດ ແລະ ເຄາະຊຸມ ທີ່ທະນາຄາມໄດ້ໃຫ້ຜົນກໍຢູ່ໃນ (ADB, 2001c), ສະຕິຕິກ ກ່ຽວຂ້າງານປະຕິບັດ ກໍ່ຍັງເປັນບັນຫາຫລາຍ (Watershed, various issue)¹⁸.

ສັນຍາແມ່ນໜ້າຂອງ 1995 ໄດ້ສ້າງສູງການນິປິກປັກກໍລວມຊື່ເວດລ້ອນ, ແລະ ແຜນການປະຕິບັດງານປະຈຸບັນຂອງ MRC ລວມທີ່ການຈັດລ້າງຂະບວນການປະເມີນເນີນກະທິບັດໆດ້ານລົງເວດລ້ອນຂອງພາກຟ້າ ຫຼືຈະໄດ້ຖືກນຳໃຫ້ຮ່ວມກັບລະບຽບການ EA ຂອງຊາດ ເຊື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ໄກສ່າງເຕີມຂໍ້ຂັດແຍ້ງກ່ຽວກັບຂໍ້ານຂາຍແດນ (MRC, 1998). ບັນຫາທ້າທາຍ ແມ່ນການສ້າງລະບຽບການດ້າງໆ ເຊື່ອແກ້ໄຂຈິດຕາການກັນດ້ານດ້າງໆ ຂອງ EIA ທີ່ສະເພາະເຈາະຈົດຕື່ມີກະທິບັດ້ານຂາຍແດນ. ແຜນຝຶດທະນາວ່າງ ແລະ ແຜນງານການນຳໃຫ້ນໜ້າຂອງ MRC ດ້າງນີ້ມີການກະກຽນ ລ້າລັບການປະເມີນເນີນກະທິບັດສື່ເວດລ້ອນ ຂອງບັນດານິດຈະຈຳກໍາທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີແລວ, ໂດຍສະເພາະ ແຜນງານຊຸມລະປະຫານ ແລະ ພະລັງວານໄຟຟ້ານໍາຕົກ. ການຫັນໃຫ້ເປັນສະຖາບັນດ້ານລະບຽບຫຼັກການ EA ດ້າງນີ້ທີ່ຫຼັງເຊື່ອຖືໄດ້ ທັງຢູ່ໃນລະດັບແຫ່ງຊາດ ແລະ ພາກຟ້າ ຢູ່ເປັນບັນຫາທ້າທາຍທີ່ສ້າງໆ ສ້າລັບການຄຸນຄອງລົງເວດລ້ອນຂໍ້ານຂາຍແດນ ຢູ່ໃນ MSEA (ເງື່ອ ໜ້ອງ 3).

ນະໂຍບາຍຕ່າງໆງ່າວກໍບ້ານາມເຊື່ອນບໍ່ມາສິ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ການຝຶດທະນາພາຍໃນບໍ່ມາລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນພາກຜົນເປັນສາຍເຊື່ອກີ່ນີ້ເປັນ ຫຼູງກັນ ແລະກັນ ປ້າງບໍ່ສາມາດເນັ້ນອອກໄດ້. ໃນອີກດ້ານໜີ້ງ, ບ້ອນວ່າບໍ່ມາລັດທະນາບໍ່ມີຂອງ MSEA ແມ່ນວິງການຈັດຕັ້ງລະຫວ່າງລັດຖະບານ, ລະດັບຂອງການເຊື່ອນໂຍງສິ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ການຜິດພະນາ ທີ່ໄດ້ປັກີດຂຶ້ນໃນລັກສະນະແຫ່ງຊາດ ຈະຊ່ວຍກຳນົດປະສົດຕິຜົນ ເຊັ່ນຕົວປ່າຍວ່າ ຄວາມປະຍາຍານໃນການເຊື່ອນໂຍງ ຂອງ ADB. ແຕ່ໃນອີກດ້ານໜີ້ງ, ການປະສານຮ່ວມນີ້ທີ່ດີ ຂອງຜູ້ທີ່ເຫັນການສະໜັບສະໜູນ ສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອບໍ່ມາລັດຖະບານບໍ່ລຸ້າຜົນສໍາເລັດ ໃນການເຊື່ອນປະສານ ລະຫວ່າງໂຄງຮ່າງນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດຕ່າງໆ ໄດ້ເລີກເຊື່ອງກ່າວເດີນ.

บินดาวยานของอาชีวศึกษา เว็บไซต์ของสหประชาชาติ สำนักงานงบประมาณและยังคงดำเนินการต่อไป ภายใต้ชื่อ “เว็บไซต์ของอาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาในเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้” (WSSD) ซึ่งเป็นงานภายใต้การบริหารจัดการของ ESCAP อย่างไรก็ตาม ที่มาของชื่อ “อาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาในเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้” ได้มาจากชื่อเดิมที่ใช้ในปี 1992 คือ “อาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาในเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้” แต่ชื่อเดิมนี้ไม่สามารถสื่อถึงความหลากหลายทางอาชีวศึกษาที่มีอยู่จริงได้ดีนัก จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “อาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาในเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้” แทน ที่มาของชื่อ “อาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาในเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้” นั้นมาจากความต้องการให้ชื่อที่ใช้ในปัจจุบันนี้ สามารถสื่อถึงความหลากหลายทางอาชีวศึกษาที่มีอยู่จริงได้ดีกว่า ที่มาของชื่อเดิม ที่ใช้ในปี 1992 นั้น ไม่สามารถสื่อถึงความหลากหลายทางอาชีวศึกษาที่มีอยู่จริงได้ดีนัก จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “อาชีวศึกษาและอาชีวศึกษาในเอเชียและตะวันออกเฉียงใต้” แทน

ចំណាំ 3

ການປະເມີນຜົນກະທິບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ

บั้นดาປະເທດເວັບໄປ ທີ່ໄດ້ໃຫ້ສໍາເລັດສໍານັກ ກ່ຽວຂ້ອງການນິສ່ວນຮ່ວມຂອງສາຫະລະນະຊ່ານຊາຍແດນ ໂດຍຜ່ານອະນຸສົນຍາແວສໂປ (Espoo Convention) ວ່າດ້ວຍການປະເມີນສື່ງແວດລັບຄົນລັກສະນະຂ່ານຊາຍແດນ (1991), ຊຶ່ງເປັນໂຄງຮ່າງວຽກງານ ສ້າລັບການປະເມີນຜົນກະທິບສື່ງແວດລັດອ່ມຂ່ານຊາຍແດນ. ຂະບວນການທີ່ໄດ້ວາງອອກ ຢູ່ໃນອະນຸສົນຍາ ດັດຮຽກຮ່ອງຕິ່ງງານແຈ້ງການເພື່ອງຕົ້ນ ປິ່ງແກ່ພາກສ່ວນຕ່າງໆທີ່ອາຈະໄດ້ຮັບທຶນກະທິບ, ຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມສ້າລັບສາຫະລະນະ ກ່ຽວຂ້ອງນະໂຍບໜາຍ, ບັນດາແຜນງານ, ແລະ ແຜນການຂອງໂຄງການ; ແລະ ຂະຫຍາຍກ່ຽວງານສົນຫະນາ ທີ່ມີການປະກອບສ່ວນ ຂອງບັນດາເວິກອນຂອງທີ່ສ່ວອງຢູ່ຊາຍແດນ. ບົດຮຽນຈາກປະເທດດະແນານໃດເພື່ອຍ່ອງນີ້ 4 ປະເທດ-ສະວິດັດ, ນອກແວ, ດັນນາມາ ແລະ ມີແລນ-ໄດ້ຈັດຕັ້ງແຍ້ນແຜນການຮ່ວມມືຂຶ້ນ ເຊື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ອານຸສົນຍາແວສໂປ, ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການນິສໍາເລັດສື່ງກັນ ແລະ ກັນ ຖ້າທາງກົງ ແລະ ທາງຂວາງ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແມ່ນສ້າກົນທີ່ສຸດສ້າລັບນັ້ນໝູ້ຜົນສ້າລັດຂອງ EIAs ຂ່ານຊາຍແດນ. ເນື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມສ້າຄົນໃນການປະຕິບັດຕ້ານກິດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງການຫຼືຫານ ໃນການອໍານວຍຄວາມສະດວກ ຂໍໃໝ່ ຕ່າງໆໃຈການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ, ບໍ່ວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການນິສ່ວນຮ່ວມດ້ານ EIAs ດູວ່າທີ່ໄດ້ຮັບທຶນສ້າເລັດ ຈະຕ້ອງໄດ້ດັດແກ້ ແລະ ໄຫຼົກນິກິນສອດຄ່ອງກິບບັນດາໂຄງຮ່າງນະໂຍບໜາຍແຫ່ງຊາດ (Tesli and Husby, 1999).

ໂຄງຮ່າງຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມລັກສະນະຂ້ານຊາຍແດນ ສືບີດປະກອບຂ້າງໜູໃນ
ອານຸສົມຍາແອລໂປ ອາດຈະສາມາດນຳໃຊ້ຢູ່ໃນພາກເັ່ນ MSEA ໄດ້. ຕີ່ຢ່າງ
MRC ແລະ ADB, ອຽງຄູ່ນິກາມສະຫຼືບສະຫຼຸງຈາກລັດຖະບານກຳປູເຈຍ
ແລະ ຂວາດຕານ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງນິ້ມດາຊຸມຊົນທີ່ອ່າງເຖິງ ແລະ ກຸ່ມ
ໜີ່ມີໃຈ, ສາມາດພິດລອງນິ້ມໃຊ້ວິທີການຂອງ EIAs ຂ້ານຊາຍແດນຢູ່ໃນອ່າງ
ແມ່ນ້ຳເອົາໄວໄດ້ ເມື່ອຈາກວ່າອົງກອນເຕີລ້ານີ້ ພະຍາຍານປະດີນຂອບເຂດ
ເນີນກະທີບໍຕ່າງໆ ຈາກເຕັການເຊື່ອນໃນເປົ້ານັ້ນເຕີກເປົາລີ. ຕີ່ຢ່າງປະກອບອີກ
ອັນເກົ່ງ ແມ່ນຈະພືບເຫັນຢູ່ໃນສະຖານທີ່ໃນເປົ້າຖ່ານທຶນ (lignite-five) ຢູ່ໃນສັ່ງ
ຂອງ ມຽນມາ ດານຊາຍແດນນີ້ໃຫ້. ຊຸມຊົນ ແລະ ຜູ້ເຄື່ອນໄຫວຕ່າງໆຂອງ
ທີ່ອ່າງເຖິງໄກໃດໃຫ້ເຫດຜົນວ່າ ໂຄງການກໍ່ຈະເປັນສາຍເຕີດ ຂອງນິ້ມທານີ້ນລະ
ນິດຂ້ານຊາຍແດນ (Supradith,2001). ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ EIA ຮ່ວມກັ້ນ-
ໂດຍການເຂົ້າຮ່ວມຈາກທີ່ອ່າງເຖິງທີ່ໜ້າສ່ວນເປົາຍ ແລະ ອາດໄດ້ຮັບຄວາມສະດວກ
ຈາກ ຄະນະກໍານົມຂາງເຕັດມືອງຊາຍແດນ ໂຫ-ມຽນມາ (Township
Border Committees)- ສາມາດໄດ້ຮັບຜົນໄດ້ຮັບຕ່ານເສົ່ງແວດ້ວຍ ແລະ ສັງ
ຄົມທີ່ດີ.

ເປົ້າ Espoo Convention, www.unece.org/env/eia/ (20 ປຸນຍາ, 2002)

นุ่งดิใช้ดูดูน้ำขั้น ได้ด้วยໃห้อความเข้มข้นในอ่างชาติดีษัยลิง, ฉึ้ง เป็นเชิงประทุมดิใช้แก่ดูดูน้ำขั้นในอ่างชาติดีษัยลิง แล้ว คุณจะพบว่า ล้วนของสีเงินแผลล้อม (Dore, 2001a). การรับรู้ว่า สีเงินแผลล้อมกันที่ แผ่นดูดูน้ำขั้น ด้วยบริการน้ำรักประภันลักษณะน้ำต่างสุด และ ไล่เลา ของงานให้ล่องน้ำ ผื่องรักษาและบินให้เดินวิเศษยาล่องน้ำจิต ที่ ให้ล่องช้านาอย่างแน่น, เป็นนาดีกว่าทางบริการน้ำที่ก่อไปในสู่การรับ ประภันว่า บันชาสีเงินแผลล้อมต่างๆ ได้ถูกคำนวณเข้าไปในแผนการ นัดหมายนาซึ่งจะพยายามแผลล้อมน้ำที่ใน MSEA ปีๆ ฉึ้งเดือน.

v. ການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງສົງແວດລ້ອມ ຢູ່ໃນພາກປະຕິບັດ.

ທ່ານອໍານຸຍົງໃນການຫັນໃຫ້ເປັນພາກຜິ່ນຫາງກ້າວເສດຖະກິດ, ການມີອົງແລະ ສື່ງແວດລ້ອນ ທີ່ໄດ້ພື້ນລະນາງໜ່ອນຫັນນີ້ໄດ້ເປັນສາຍເຫດ ຂອງການປຽບປັບຢູ່ໃນການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸນຄອງ. ມີໄດ້ລວມເອົາລະດັບສະເພາະຂອງຄວາມກ້າວໜ້າ ພາຍໃນບັນດາໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງລະຖາບັນ ໃນການຍົກເອົາບັນຫາລົ່ງແວດລ້ອນຂ່ານຊາຍແດນຕ່າງໆ. ແຕ່ຢ່າງໃດກ່າວມ ການປາກໃດນີ້ສຽງຄົດກ່າວມກ່າວ ADB (People's Forum Statement, 2000; Watershed, various issues), ການສືບຕໍ່ວິພາກວິຈານ MRC (Watershed, various issues), ແລະ ຄວາມບໍ່ເຊື້ອໝັ້ນຕໍ່ ASEAN (Tay et al., 2000; Vatikiotis, 1996) ຫຼັງພື້ນດີໄດ້ສັນຍານເຖິງຄວາມຈຳເປົ້າໃນການວິເຄາະກ່ຽວກັບທ່າແຮງບໍ່ເຊື້ອນ ສໍາລັບການເປັນປຸງແຂໂຍບາຍການບໍລິຫານຄຸນຄອງ ແລະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພາຍໃນລະຖາບັນຢູ່ນີ້ຕີປີ.

ຄວາມໃນປີໄສ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ: ລະຫວ່າບໍ່ໄດ້ລະຫວ່າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບທຳລັກການຕ່າງໆຮອງສະຫຼຸບມີ ທີ່ເຊື່ອໃຫ້ໄດ້ ແລະ ຫັນເວລາ ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະບໍ່? ສາຫະລະນະເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບລະຫຼາມະພາບ ແລະ ທ່ານ່ອງຮັດມືຕ່າງໆດ້ານນີ້ແລ້ວ ແລະ ຜົນກະທີບັດຕ່າງໆດ້ານນີ້ແລ້ວ ຕ່າງໆດ້ານນີ້ແລ້ວ ທີ່ອາດເຕີມເຂົ້າໄດ້ຈາກໂຄງການໄດ້ບໍ່?

ການມີສ່ວນຮວມ: ສະຖຸບັນໄດ້ໃຫ້ໂອກາດແຍ່ພາກເສ່ວນຕ່າງໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນການສະແດງເຝຶ່ງເຄີຍແຫນ ແລະ ມີສ່ວນຮວມເຂົ້າໃນການເຕັມ ພືນຂອງສະຖຸບັນ, ຊື່ງລວມທົ່ວບັນດາຊູ້ນິ້ນທົ່ວປິ່ມ, ແມ່ຍົງ ແລະ ອຸນຊາດສ່ວນກໍບ່ອຍຟ້?

ຄວາມຮັບຜິດອຸບນີ້ການເຊື້ອງຈ່າຍກ່ຽວຂ້ອງການນະທຳໄດ້ນີ້ໆ: ມີໃນໄກ
ບັງຄັບໃຫ້ລະຫຸ້ານັ້ນ ຮັບຜິດອຸບນີ້ການເຊື້ອງຈ່າຍກ່ຽວຂ້ອງການນະທຳໄດ້
ນີ້ໆ ຕໍ່ຜົ່ນໜ້ານ່ວຍຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ອ້າດຈະໄດ້ຮັບຜົນກາເທິບຕານຂ່າຍແດນນີ້ໆ?

ການຍອມຮັບວ່າ ການຄົດເລືອກນີ້ຢູ່ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເທັນເຖິງໝາງຕ້ານຂອງບັນດາຫລັກການງບໍລິຫານຄຸນຄອງເລົ່າງແວດລ້ອນ ຫຼືນີ້ສື່ນິຕໍ່ການປົງຖາວອງຂອງສາກົນ. ການວິເຄາະນີ້ສະເໜີແນະວ່າ ສານຫຼັກການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນຜົນຫານທີ່ສໍາຄັນສໍາລັບການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸນຄອງທີ່ດີ ແລະ ສານາດເປັນຕົວກະຕຸ້ນໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຫລັກການອົ່ງໄດ້²⁰.

ຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການເຫັນເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ

การรับประทานสิ่งที่ไม่ใช้เชิงชั้นของชาวนาระบบที่ดี ทำให้เกิดความเสียหายต่อสุขภาพของมนุษย์ เช่น โรคกระเพาะอาหาร ลำไส้ใหญ่ หัวใจขาดเลือด ฯลฯ จึงเป็นภัยคุกคามสำคัญต่อสุขภาพของมนุษย์ในประเทศไทย (REC, 1999) ทางการจึงได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพของอาหารและเครื่องดื่มที่ดีที่สุด คือ มาตรฐานคุณภาพของอาหารและเครื่องดื่มที่ดีที่สุด (GMP) ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ต้องปฏิบัติตามในประเทศไทย

ຊາຍແດນຕ່າງໆ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ເຊື່ອໃຫ້ໄດ້ ແມ່ນໜີ້ທີ່ລືບໍ່ ກໍ່ຖືກຕ້ອນບໍ່ຮັກສາໄປໄດ້ຢູ່ຜູ້ຄອງ. ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບສະພາບເງື່ອນໄຂດ້ານສົ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງໄພນາບຂູ້ຕໍ່ເສົ່ງແວດລ້ອນ ສານາດໃຫ້ສິດອ່ານາດແກ່ຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ, ຂຶ້ງເຮັດໃຫ້ເຂົ້າເຈົ້າສານາດ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສົນຫະນາ ກ່ຽວກັບສົ່ງແວດລ້ອນໄດ້ຢ່າງມີຄວາມໝາຍກວ່າເດີນ. ນອກນີ້, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຂະບວນການຕິດສິນບົນຫາຂອງທາງການ – ຊຸ້ງລວມທີ່ມີນຳດາໂຄງການ, ແຜນງານ, ແລະ ນະໂຍບາຍ – ທີ່ຈະຊ່ວຍໃຫ້ບັນດາຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າໃຈເຖິງບົດບາດ, ສິດ, ແລະ ທາງເລືອກຕ່າງໆຂອງເຂົ້າເຈົ້າ ສານາດສ້າງຄວາມອາດສານາດຂອງເຂົ້າເຈົ້າໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ ເພື່ອສະແດງຄວາມມືນໃຈຂອງເຂົ້າເຈົ້າໄດ້ຢ່າງຊຸດເຈັນຢູ່ໃນຂະບວນການງັດສິນບົນຫາ.

ຢູ່ໃນສາງໜີ້ MSEA, ລະຫວ່າບັນຫຼືສ້າຄົນໄດ້ເລີ່ມສູນຄວາມຜະຍາຍານ ເພື່ອເປັນຄວາມໂປ່ງໃຈໃຫ້ສາຍເຂັ້ນ, ຈົນເຖິງໄລຍະນີ້ງານນີ້ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍຕ່າງໆ, ການປະເມີນບັດພາຕົວຈິງ, ແລະ ຖຸ່ມງານ ຕັດສິນບົນຫາຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກັນ ແມ່ນໜີ້ສານາດເຂົ້າເຖິງຢ່າງວ່າຍີເດີ. ຄວາມກ້າວພ້າຍຂອງເຕັ້ງໂນໂລຊີບັນດາຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ໄດ້ສ້າງຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນພາກັນ ເພື່ອສ້າງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຂີ່ເຂົ້າເຈົ້າຂໍ້ມູນ ນັກຄົນຄົນໄວ້ໃນປະຈຸບັນນີ້ ສານາດຊອກຫາຂ່າວສານ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍສະເພາະ, ໂຄງການ ແລະ ຕັດການຕ່າງໆໃນຕໍ່ຫຼາໄດ້ ຕາມແວບໃຫ້ຕ່າງໆຂອງ MRC, ADB ແລະ ASEAN. ເຖິງແມ່ນວ່າອີນເຕີແນັດ ອາດສະຫອງໃຫ້ບາງພາກສ່ວນຂອງສັງຄົມເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານໄດ້ກ່າວຕົາ ແຕ່ມັນໜີ້ໄດ້ຕິດແກ່ນີ້ແກ່ການສື່ສານໂດຍກົດດ້ານນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວກັບບັນດາຊຸມຊີ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ. ຄວາມຈຳກັດຂອງການຕອບສະຫອງດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ສາຫາລະນະຢູ່ໃນໂຄງການລະບາຍງ້າເສຍຂອງ ສະນຸປະກາດ, ໂຄງການ ຂອງ ADB ຢູ່ໃນໄທ, ຊຸ້ງແຈງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການແຈ້ງການພື້ນຖານກ່ຽວກັບແຜນການຂອງໂຄງການຢັ້ງປ່ັນທີ່ໄດ້ຖືກສັນໃຫ້ເປັນລະບົບສິນກະທິບຢູ່ໂຄງການຕ່າງໆໃຫ້ເວົ້າໄດ້ (Somrudee et al., 2001).

ເຂັ້ມດຽວກັນ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບສະຖານະພາບ ແລະ ທ່າອ່ຽນປະຈຸບັນຢູ່ໃນຂົງລະເວັບສິນສົ່ງແວດລ້ອນຂອງປະເທດ ແລະ ພາກສັນ ກໍ່ເຄືອຍງ່າມ ມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ສາຍເຂັ້ນ. ASEAN, ADB, MRC ແລະ ESCAP ໄດ້ເລີ່ມອອກບິດລາຍງານ ກ່ຽວກັບສະພາບສົ່ງແວດລ້ອນຂອງພາກັນ ຊຶ່ງກວນເອົາຂອບເຂດດ້ານນູ້ໃສ່ສາດກ່ຽວຂ້ອງຂາງວ່າບໍ່ມີບິດລາຍງານຕ່າງໆທີ່ໄດ້ໃຫ້ໄວ້ໂດຍອີກອນລັດຕ່າງໆ²¹. ຢູ່ປະເທດໄທ, ລັດຖະບານໄດ້ຈັດຜົນບິດລາຍງານປະຈຳປິກກ່ຽວກັບສະພາບຂອງສົ່ງແວດລ້ອນ, ແລະ ອົງການໂລກສືຂຽວ (The Green World), ຂຶ້ງເປັນກຸ່ມສົ່ງແວດລ້ອນເສລີໃຫ້, ກໍ່ອອກບິດລາຍງານເອົາໂຈກ່ຽວກັບສະພາບຂອງສົ່ງແວດລ້ອນ (Somrudee et al., 2001). ສ່ວນກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ຜັດທະນາຊົນນະບົດຂອງທົວດນານ ກໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງສູນຂໍ້ມູນຂ່າວສານສຳລັບການກະສິກຳ ແລະ ການຝຶດທະນາຊົນນະບົດຂັ້ນ, ຂຶ້ງຫ້າວກາແມ່ນເຜື່ອປະດີສ້າງສູນສຳລັບການລວບລວມຂໍ້ມູນ, ວິເຄາະ, ແລະ ແລກປົກກົງຂໍ້ມູນ ລະຫວ່າງບັນດາພະນັກງານລັດ ແລະ ນັກຄົນຄ້ວາ²². ແຕ່ອກຈາກຈາການຊູ້ຮູ້ການພື້ນທະນາ

ເຖິ່ງນີ້ແລ້ວ, ຊັບຜະຍາກອນຕ່າງໆ, ວິທີການສື່ສານ ແລະ ຄຳໜັ້ນສັນຍາຂອງທາງການ ຂຶ້ງຈຳເປັນຕໍ່ການປະດີສ້າງ ແລະ ຈາກປາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢ່າງກ່ຽວຂ້ອງນີ້ນັ້ນ ພັນຍື່ງຂາດຄຸນ, ແລະ ແລ້ວຂໍ້ມູນທີ່ໄປຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບສົ່ງແວດລ້ອນທີ່ກ່ຽວຜຽງເທົ່ອ.

MRC ຖີ່ວ່າສ່ວນນີ້ຂອງຕົງ ແມ່ນເປັນຜູ້ສະຫອງແຈກຢາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານສົ່ງແວດລ້ອນ ຢູ່ໃນຕ່າງໆແມ່ນນ້ຳຂອງ. ນະໂຍບາຍເປີດກ່າວວ່າຂໍ້ມູນນີ້ ໃຫ້ເຫັນພາບວ່າ MRC ເັນຕັ້ງສູນເກີບກໍາຂໍ້ມູນ ທີ່ມີນຳດາປະເທດສະນາຊີ້າ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນງໍທີ່ມີໃຈ ສານາດເຂົ້າເຖິງໄດ້. ແຕ່ເຖິງວ່າ ແຜນງານສົ່ງແວດລ້ອນຂອງ MRC ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນລົດບລວມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບັນຫາຂ່າວສາຍແດນ, ສາລາຍຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ເທື່ອ ຢ່ອນວ່າບັນດາອົງກອນລັດແຕ່ງຊາດ ບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ສົກຫາລະນະ ເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນທີ່ຖືວ່ານີ້ຄວາມລະວະຮັດອ່ວນຕື່ມີປະໂຫຍດຂອງປະເທດ (ເບິ່ງ ສ້ອງ 4). ສະໜັ້ນ, ການແລກປົກກົງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຢັ້ງປ່ັນທັນກ່າວພ້າໄດ້ເຫັນທີ່ໃດຄາດຫວັງໄວ້ ໂດຍຫລາຍງ່າງກຸ່ນ ທີ່ປ່ັນຍັດລັດຖະບານ ທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານພື້ນຖານ ທີ່ກໍ່າລັງຖືກເກີບກໍາ. ໃນປີ 2001, ລັດຖະບານ ຂອງສີປະເທດຕອນລຸ່ມ ໄດ້ຮັບຮອງເວົ້າລະບຽບຫລັກການງ່າຍແລກປົກກົງຂໍ້ມູນຂ່າວສານດ້ານຊັບຜະຍາກອນແຫລ່ງນ້ຳຮ່ວມກັນ ລະຫວ່າງປະເທດຂອງເຂົ້າເຈົ້າເວົ້າ²³. ເຊັ່ນດຽວກັນກ່ຽວຂ້ອງສາຫະລະນະ (WCD, 2001). ເັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ນັກເປັນຄວາມຫຍຸ້ງຍາໄຫ້ແກ່ອົງກອນຕ່າງໆທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຢູ່ຕອນລຸ່ມຂອງນ້ຳ ໃນການວ່າງແຜນສຳລັບການປົກກົງຕ່າງໆຕໍ່ລັດບົບນິ້ນແລ້ວ ໃນເມື່ອຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານນີ້.

ເື່ອງຈາກລະດັບການດິດຕໍ່ວ່ອຍລະບົບໃຕ້ເລັກ (digital) ຢູ່ໃນ MSEA ຢັ້ງຕໍ່າ, ມັນອາດຈະມີຂໍ້ລະນັດລະວັງ ເມື່ອບັນດາສະຖາບັນຂອງ MSEA ອາໄລຍືນຕິແນັດ ເພື່ອການແຜ່ກະຈາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ຫຼາຍເຕີນໄປ. ແຕ່ໃນຄະນະດວກກັນນັ້ນ, ອິນຕິແນັດນີ້ໄດ້ສະໜັບສິນກະທິບຢູ່ໃນລັດຖະບານ ທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ນັກເປັນຄວາມຫຍຸ້ງຍາໄຫ້ແກ່ອົງກອນຕ່າງໆທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທິບຢູ່ໃນລັດຖະບານ ທະຫາຍ້ນ ຈະຊູ້ຜູ້ສົ່ງເລີນແນວໂນມນີ້.

ໃນທີ່ໂລກ, ຄວາມໂປ່ງໃຈ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບຂະບວນການຕິດສິນບົນຫາຕ່າງໆ ໄດ້ເຫັນວ່ານີ້ມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄວາມສຳເລັດ ຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກັນ, ຕົວຢ່າງ ຍຸດທະສາດ ອິນຕິ-ອາເມລິກິນ (Inter-American Strategy) ເື່ອການສະໜັບສະໜູນການນີ້ສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນການຕິດສິນບົນຫາການພື້ນທະນາແບບນິ້ນຍິ່ງ (ISP), ບຸກສັງຂໍ້ມົນຫລັກການທີ່ວ່າ ທຸກຄົນໃນສົງຄົມຄວນເຂົ້າຮ່ວມຢູ່ໃນການສຳງະນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຕ່າງໆໃນລະດັບຊາດ ພາຍໃຕ້ການອຸປະໜໍາ ຈາກອົງການຈັດຕັ້ງລົດອາເມລິກາ (Organization of American States), ISP ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂະບວນການທີ່ເປີດເສີຍ ແລະ ໂປ່ງໃຈ ໂດຍອ່ານື່ອໃຫ້ກອງປະຊຸມສົມຫະນາເປັນປະຈຳລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ອົງກອນສົງຄົມ ກ່ຽວກັບກົນທີ່ໄປຕ່າງໆ ໃນເມື່ອຂາດຂໍ້ມູນຂ່າວສານນີ້.

ການບໍລິຫານຄຸນດອງຊັບພະຍາກອນແຫຼ່ງນີ້: ບົດທາດໃໝ່ສໍາລັບກອງເລຂາ MRC?

ສັນຍາແກ່ນ້ຳຂອງ 1995 ໄດ້ກວມເອົາທີ່ລັການງານນຳໃຊ້ຫຼັກໃນແກ່ນ້ຳຂອງ ຢ່າງ ມຸດເຕີ່ຫໍາ ແລະ ສະເໜີມາບ. ແຕ່ຈິງກະທີ່ຖ້າການມາຮັບຜັກໍທີ່ ຂອງທີ່ສັນຍາລື້າຫານ ກອງເລຂາ (CEO) ຄົນໃໝ່ໃນປີ 1999, MRC ໄດ້ເລີ່ມປຶກສາຫາພິ່ງງວກກັບວິທີການງັ້ງສຸ່ມຄອງວ່າງແບບຮອບດ້ານ ອົບສາຫາລະນະທີ່ໄວ້ປາລາຍຂຶ້ນ. ບາຍໃຫ້ການບໍລິຫານອຳນິ້ມຂອງເປົ້າ, MRC ໃຫ້ກາຍເປັນເອົາກອນທີ່ປິດເສີ່ຫະລາຍຂຶ້ນ, ແລະ ໄດ້ຫຼູມເຫວັນລະນະກຳລົງແຮງ ເພື່ອການຊື່ອຸນໂຍງເອົານັ້ນສາເຕ່າງໆດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອນ, ເສດຖະກິດສິ່ງເປົ້າ, ບົດບາດຢູ່ອາຍ, ແລະ ຊົ້ມອາດລ້ອນນິ້ວຍ ເຂົ້າໝູນແຜນງານການນຳໃຊ້ຫຼັກ (WUP) ແລະ ແຜນງານຝັດທະນາອ່າງ (BDP).

ການຊູ້ຍຸກງານເຄີ່ມຄອງຮອບຕ້ານ ໄດ້ເປັນແຮງຊູ້ຍຸກຜົ່ອໃຫ້ MRC ມີຄວາມ
ພາຍ ເຖິງຈາກວ່າສະຫຼາມນີ້ເປັນຮອງເຈັດສຳຄັນທີ່ມີຄວາມຫລຸດຜ່ອນ
ຄວາມຫຼຸດຈິນ ແລະ ຄວາມເປີນເປົ້າຂອງສື່ງແວດລ້ອນ. ແຕ່ການຂັ້ນເຫຼົາບາງ
ການແກ້ໄຂບັນຫາການເຄີ່ມຄອງງໍາ ນາເປົ້າມານັກແກ້ໄຂບັນຫາການຫລຸດຜ່ອນ
ຄວາມຫຼຸດຈິນສູ່ນັ້ນ ບໍ່ແມ່ນເສົ່າງທີ່ເຖິງ. ພະນັກງານຍັງບໍ່ທັນກາຮັນຜ່ອນສຳລັບ
ຄວາມຈຳເປັນຕ່າງໆ ໃນການເສີບປະດັບພາຍ, ປຶກສາຫາລີ ແລະ ການມີສ່ວນ
ຮວນ ທີ່ຈະຖືກນອຍໝາຍໃຫ້ແຕ່ຂ້າເຈົ້າ. ດີນຊັ້ນຍຸດເລືອຈ່ານວິທະລາວງຫລາຍທີ່
ໄດ້ມາຈາກຫຼືສື່ບັນ ເພື່ອສະເໜີສະໜູນ WUP ແລະ BDP ໄດ້ເປັນໃຫ້ການຊັ້ນຍຸດ
ເລືອຈ່ານສຳກັນໂຍ້ຍາຍ ກ່ຽວກັບຜົ່ມການເສີບປະດັບພາຍ ໌ັ້ງແລ້ວແກ່ອັນ.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃຫ້ການແບຮອບດ້ານ ແລະ ຕິດກ່າວາງ ແມ່ນໄດ້ປະສົງເສີບກັບອະນຸມັດ. ພະນັກງານຂອງກາງອະເລາດນະນະກໍາມະການແມ່ນໜ້າຂອງສາງເກີນ (MRCS), ຊຶ່ງຍືນວິທີການຈັດຕັ້ງທີ່ກັບຜິດຊອບ WUP, ມີປະສົງເສີບກັບດ້ານຕັກນິການທີ່ເກີນເວລາດິນການ, ແຕ່ມີຄວາມຮູ້ດ້ານສົ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຍັງຫຼື້ອຍ. ເຖິງແມ່ນວ່າ ບິນບາດຂອງຄະນະກໍາມະການແມ່ນໜ້າຂອງແຫ່ງຊາດ (NMCs) ມີ

ການຜະລິດ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າຍວສານ, ແລະ ການສ້າງຄວາມສານາດ
ຂອງອົງກອນສັງຄົມໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ²⁴.

ຢູ່ນີ້ເຕີມືບີ, ຄະນະການພົມພາກສາເຮັດວຽກ ຫຼິ້ນທີ່ ທັງສໍາລັບທະແລບານໃນ
ແລະ ສ້າລັບແຜນງານປຶກປັກກຳກັກສາ ແມ່ນໜ້າດານຸບ (Danube River)
ໄດ້ປະຕິບັດການເຄື່ອງສ້າງລະບົບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ວ່າທັງຈາງຂຶ້ນ. ຢູ່ທັງ
ໃນສອງປະລະນີ, ການເຕັມກຳຂໍ້ມູນຂ່າວສານຖືກດຳເນີນການໂດຍອື່ນໃຊ້ສໍາເລັດ
ພາກພື້ນເປັນເຕີມຕ ແລະ ແມ່ນໂດຍເປັນດາຕູ້ຊຸ່ວວຊານຕ້ານວິທະຍາສາດ,
ນັກວິຊາການສຶກສາ, NGOs ແລະ ກຸ່ງລື່ມິງ (Danube Program
Task Force, 1995; Helsinki Commission, 1992). ແຜນງານ
ດານຸບ ໄດ້ສ້າງເຄື່ອງຂ່າຍການໂດຍຕາມກວດກາຂ້ານຊາຍແດນຂຶ້ນ ຂຶ້ງ
ຊາວການທີ່ພົມພາກ ເພື່ອປັບປຸງການແລກປຽບຂໍ້ມູນຂ່າວສານຢູ່ໃນລະດົບ
ພາກພື້ນ. ໃນບໍ່ດືນນາ໌ ອະນຸໝົ່ນຍາ ອາຮຣັດສ ລ່ວງກັບການເຫັນທີ່ເຖິງຂໍ້
ມູນຂ່າວສານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ການຕິດສິນ ຢູ່ໃນຂົງເຂົດບັນຫາ
ສິ່ງແວດສອນ (Aarhus Convention on Access to Information,
Participation, and Justice in Environmental Matters), ຂຶ້ງມີ

ຄວາມສຳຄັນ, ບັນດາຄະນະກຳນະກາງແນ່ງໜ້າຂອງເຫັ່ນຊາດ ແນ່ນມີຂຶ້ນພະຍາ ກອນມະນຸດ ແລະ ການເຖິງເຫຼືອ, ດ້ວຍເຫດໄໝ໌ ຂຶ້ນຢູ່ໂຄງປ່າງໄຈາກຂະບວນການຕີເສີມເນັ້ນຫາ ທີ່ຕື່ນຕໍ່ໃນລະດັບແຫ່ງຊາດ.

ການສະໜອງຂອບເຂດວິນ້າງວ່າງກວ່າເດີນໃຫ້ແກ່ MRCS ສໍາລັບຜົນປະເພື່ອຝຶ່ນໄດ້ຢູ່ກົງກຳທີ່ນີ້ດາວັດໜ້າກ່ຽວຂ້ອງນິ້ນ໌ຫ້ອງຖຸ່ມໆ ອາດຈຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ປ້າງນີ້ປະເສີດຕິເສີມທຸລາຍຂຶ້ນ. ດ້ວຍການຂະໜາຍຂອບເຂດ ສໍາລັບການຜົນວັນໆ ເຊິ່ງກົງ ແລະ ກົນໂດຍກົງ, ມັນເຫັນໄປໄດ້ທີ່ MRCS ສາມາດລະດົມການຊ່ວຍເຫຼືອໄດ້ທຸລາຍຂຶ້ນ ສໍາລັບການປັບປຸງຄວາມສາມາດ ແລະ ທີ່ທີ່ຫຍ່າງການປະກອບສ່ວນຂອງ NMCs ແລະ ກອງເລົາຂອງ NMCs ຢູ່ນີ້ຂະແວງການແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ຫຍ່າງວ່າການນັດທະນາທີ່ ພັນຍື້ນີ້ນີ້ບໍ່ມີດາວັດຖະບານຂອງ MRC ແລະ ຄວາມປາດຸຂະຫຼາວຂອງເຊົາເຖິງການໃຫ້ສື່ສື່ດຳນາດແກ່ MRC ເປັນອົງກອນທີ່ໄດ້ຮັບການເຄີ່ມຂະໜາຍ ໃນການຮັບອອກບໍລິຫານສິ່ງແວດຜ່ອນພາກຟື້ນ. ເຄື່ອນນັກນັ້ນສະຖານັ້ນເອີ້ນຢູ່ໃນພາກຟື້ນ, MRCS ດ້ວງໄດ້ຈັດວາງຄວາມແຕກຕ່າງໆຫາງດ້ານນີ້ສີ່ຫາງ ແລະ ການປະເພີບດ້ານນີ້ມີຄອງຂອງບໍ່ນັດປະເຫດສະນາຖຸກຂອງເຕີນໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຂະໜາດວັນນີ້ນີ້ມີເສີມປະໂຫຍດ ແລະ ອຳນາມດອກທີ່ປັບປຸງໄຕຂອງປະເທດນັ້ນໆ.

ຮ້າງອີງໃສ່ Dore, 2001b; REPSI, 2001; ແລະ ການປຶກສາຫາລືໂດຍເຫັນຂະບວນການສົນກະນາ ແລະ ຄົນຄ້ວາກ່ຽວຂ້າງານບໍລິຫານທີ່ມີຄອງສົ່ງແວດລ້ວມຂອງພາກຜົນແມ່ນໜ້າຂອງ (2000-2001).

ຜົນບັງຄົມບໍລິສຸງທະແຫວີນພື້ນຖານເຊັ່ນສັນຍາໂດຍ 40 ປະເທດໃນເອົາຮົບ ແລະ ຕາເວັ້ນອອກໃກ້, ຈັດສະໜອງຜົນທານທາງດ້ານກົດໝາຍ ເພື່ອກໍານົດໃຫ້ຜູ້ຮ່ວມສັນຍາ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຜົນທານກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອນໃຫ້ແກ່ລາຫະວະ. ຢູ່ໃນ MSEA ຫັ້ງປະລິນານ ແລະ ຄຸນພາບຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເລີ່ມໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ຄວາມເຮັດວຽກນີ້ໄດ້ຕັ້ງກ່າວມື ຈະສືບປຸງການໄດ້ສິນບັນຫາດ້າງສິ່ງແວດລ້ອນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

ການປະກອບສ່ວນຂອງເສາຫາລະນະ

ນີ້ແຕ່ການເຂົ້າເຖິງຂັ້ນຂ່າວສານພຽງຢໍາງດຽວ ແມ່ນຍາກທີ່ຈະພຽງຝ່າຍື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ເດືອນໄຕຮັບດ້ານລົງແວດລ້ອນ ແລະ ສົງຄົມທີ່ດີເດີ. ການນີ້ສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະ – ຫຼິການປະກອບປ່ວນຂອງສາທາລະນະ, ທີ່ໄດ້ເອີ້ນຢູ່ໃນ MSEAS – ເປັນຜົນຖານດ້ານຫຼືຂອງການບໍລິຫານຄຸນຄອງສື່ງແວດລ້ອນທີ່ດີ. ການປະກອບສ່ວນຂອງສາທາລະນະສາມາດເປັນໄປໄດ້ໃນຫຼາຍຮູບຫລາຍແບບ ແລະ ຈະຕ້ອງຍິດຂຶ້ນຢູ່ໃນໜາຍລະບົບ ເພື່ອໃຫ້ບັນລັກຄວາມເຂົ້າງານ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂະ

ຫ້ອງ 5
ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາຫະລະນະ ແລະ NGOs
ກິດໝາຍເຜີ້ນຖານ ສ້າລັບອື່ນການຈັດຕັ້ງທີ່ເປົ້າຂັ້ນກັບລັດຖະບານ (NGOs) ແລະ ກຸ່ມຕ່າງໆທີ່ມີໃຈ ຈະແຕ່ຕ່າງກັນຫລາຍໃນແຜລະປະເທດ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ຍາກທີ່ຈະວາດພາໄດ້ວ່າ NGOs ຂອງບັນດາພາກເໜີປະຕິບັດການຄືແນວດີ. ເນື່ອຈາກວ່າ ອີງກອນສົ່ງຄົນໄດ້ຖຸກໃໝ່ຢ່າງກໍວາງຂອງ, ການສືບປະບົດພາກທີ່ອີງກອນສົ່ງຄົນ ຈຶ່ງເປັນບັນຫາຫ້າຍໃຫ້ແລ້ວຕະຫຼາມ ແລະ ບັນດາສະຖາບັນພາກເໜີ (REPSI, 2001). ຢູ່ໃນນາມເັ່ນ MSEA, ມັນມີຄວາມເສີມເສີ້ງໃຈວ່າ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາຫະລະນະ ແມ່ນເຫັນຫຼຸບປັບການປະກອບສ່ວນຂອງ NGOs (Jamaree, 2001). NGOs ສາມາດໃຫຼັບມາດວ່ວນສໍາຄັນໃນການອອກສຽງໃຫ້ທີ່ກຸ່ມຕ່າງໆ ແລ້ວ ທີ່ມີຄວາມປາດຊາບເຂົ້າຮ່ວມ, ແຕ່ເຂົ້າໃຈ້ານ້າສາມາດຖືກຈົດເຂົ້າໃນບັນຫາທີ່ຄ້າອີກັນ ດ້ວຍຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຂັ້ງຈາງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນີ້ ຕັ້ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນສ່ວນຂອງສາຫະພາກເໜີຕ່າງໆ. ກົນໄກຕ່າງໆ ເຊື່ອຮັບປະກັນວ່າ NGOs ເປັນເຕີວັແຜນທີ່ແທ້ຈິງໃຫ້ກຸ່ມຕ່າງໆທີ່ມີໃຈສະເພາະ ຈະມີຫຼື່ອຍ. ແລະ ເນື່ອເວົ້າເຖິງຄວາມແຕ່ຕ່າງກັນຫ້າຍຕ້ານຖານະຂອງການເປັນເຕີວັແຜນຂອງ NGOs, ກຸ່ມສ້າງຄົນທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນຂອບເຂດແບ່ງ ກ່ຽວກັບການເປັນເຕີວັແຜນຂອງ NGOs ມັນ ແມ່ນເຫັນວ່າເມີນກັບຄວາມເປັນເຊີງຢ່າງຈະແຈງ ທີ່ບໍ່ເປັນທີ່ຍອມຮັບຢູ່ໃນພາກເໜີ MSEA.   ບິດຮຽນຈາກພາກເໜີອື່ນເຫຼຸ່ງເຊົ່າ: ພາກເໜີຕ່າງເວັນອອກຂອງອາເນີຄາ, ສະເພີແນະວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມຄວນຖືກໃຈລະນາຕານາເນື້ອໃນທີ່ຫ້າງ ແລະ ທະຍາຍຂັ້ນຫີ່ມີ ເຊິ່ງລວມຫຼັງກີນໄກຕ່າງໆສ້າລັບການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຂອງມີລະບົບຍື່ນການຕໍດີສິນ. ຢູ່ໃນອາພິດ ກາ, ການເປັນເມີດບາດໃຫ້ແກ່ ລັດຖະບານອະນຸພາກເໜີ ແລະ ກິດໝາຍແຕ່ຕ່າງຊາດ ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງເວົ້າແດວສ່ວນຂ້າຍຂັ້ນຊາຍແດນ ອາດນີ້ຫ່າຍແຮງເນີນຊັ້ນໃນການເສີມຂະຫຍາຍລະດັບຂອງການປະກອບສ່ວນ ຂອງສາຫະລະນະ ຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາ (Dwasi, 2002; Lissu, 2000). ຕັ້ງນີ້ບັນດາດີທີ່ບໍ່ຈະແຈງແມ່ນຂອງ NGOs, ລັກສະນະການປະກອບສ່ວນໂດຍກົງຕັ້ງກ່າວນີ້ແມ່ນບໍ່ສໍາຄັນ ແລະ ບໍ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງພັນກັບ MSEA.

ພະເຕ່າງໆຂອງປະເທດ (ERI, 2001; Chou, 2000). ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດ, ມັກກໍ່ນີ້ການຂັດແຍ່ງໃນນິຍານ ກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ທີ່ຊັດເຈນ. ສິ່ງທີ່ເປັນເຜີ້ນຖານທີ່ສຸດ, ແນວດິດຕ່າງການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ຈະມອງເຫັນພື້ນລະບົບຍື່ນການຕໍດີສິນທີ່, ແນວດິດຕ່າງການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ຈະມີຄວາມໝາຍຫຼາຍວ່າງວ່າ ລະຫວ່າງບົບດັບໃຫ້ແລ້ວ ນັກວິຊາການສຶກສາ ແລະ ບັນດາຕ່າງໆທີ່ມີໃຈ ໃນຂໍ້ຕ່າງໆ ແລະ ແຜນການຂອງໂຄງການ (REPSI, 2001). ບັນຫາກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ແມ່ນປະກອບໄປກ້ວຍຄວາມແຕ່ຕ່າງດ້ານຖານະ ຂອງ NGOs ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດຂອງພາກເໜີ. (ເຫັນຫ້ອງ 5).

ລັກສະນະຂອງລັດຖະບານລະຫວ່າງຊາດ ໃນການຕິດສິນບັນຫາຢູ່ໃນສູງຍະລະນາບໍ່ພາກເໜີ ມີສິນໂດຍກົງຕໍ່ຄວາມສາມາດຂອງເວົ້າເຈົ້າ

ເຜື່ອຝີປະກັບສາຫະລະນະ (ເຫັນຫ້ອງ 6). ຢູ່ໃນພາກເໜີ MSEA, ມັນເປັນການຍາກທີ່ຈະຈັດສ້າງ ບັນດາວິທີການ ດ້ວນການຜົ່ນການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ເຊິ່ງໃນບັນດາສະຖາບັນພາກເໜີ ທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້. ການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະຢູ່ໃນ MRC ແມ່ນຖືກຈຳກັດດ້ວຍບັດໃຈຕ່າງໆຕາມໂຄງສ້າງ ແລະ ຄວາມອາດສານາດຂອງກອງແຂ້າ. ນອກຈາກນີ້, ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງຄະນະກຳນົມການ ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າ ການປົກສາຫາໄດ້ຕ່າງໆກົນບັນດາອຸນຸນຸ່ມທົ່ວປຸ່ນ ແມ່ນຕືກຢູ່ກັບຄະນະກຳນົມການແມ່ນນ້ຳຂອງເຫັນຫຼຸດຊາດ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ສິນຫະນາຂ້າງເຈິງ, NMCs ຂາດທີ່ຄວາມສາມາດ ແລະ ຖານະ ເຜື່ອດຳເນີນປະຕິບັດຫາລະອັນຫຼູ້ຍາກເຫຼົ່ານີ້. ຢ່າງເຖິງຕິດຕໍ່ມີ MRCs ໄດ້ຊັ້ນສົ່ນຍາຫາລາຍງ່າງການບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບ NGOs ສາມືນ ເຜື່ອເຊື່ອມໂຍງເປົ້າຫຼາຍການອານຸລັມຕ່າງໆເຂົ້າໃຈບໍ່ຄວາມສາມາດຂົ້ນມູນໄດ້ຮັບການໃຫ້ແກ່ການພື້ນປັນ ຊຶ່ງນີ້ ແລະ ກັນ ກັບສາຫະລະນະ (MRC, 2000). ໂຄງການ Living Mekong Initiative 299 ອົງການອະນຸລັກທຳນະຊາດໂລກ ເປັນຕົວຢ່າງວິທີກິລົນຫຼົງນີ້²⁶. ການທີ່ມີນີ້ມີສ່ວນຮ່ວມຮ່ວມໃນລັກສະນະນີ້ ຫຼືເຫັນວ່າ ກອງເລຂາ ແມ່ນໄດ້ຮັບການຮ່ວມມືທາງດ້ານການເປົ້າຈາກບັນດາປະເທດສະນາຊີ້ງ ເຜື່ອຝີປະກັບຫຼຸມນາຍກ່ຽວກັບກຸ່ມຕ່າງໆເຊັ່ນ.

ໃນປີ 1995, ADB ໄດ້ຮັບຮອງເອົານະໂຍບາຍການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງທາງການ ທີ່ສູ່ມັດທະນາຄານກັບບັນດາລົກການວ່າດ້ວຍ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊັ້ງຈາງກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນີ້, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມສາມາດໃນການບອກລ່ວງຫຼົງ, ແລະ ຄວາມໂປ່ງໃສ (ADB, 1998). ການມີສ່ວນຮ່ວມຮ່ວມຂອງສາຫະລະນະ ຈະຖືກກ່າວວ້າຢ່າງຢູ່ເພື່ອງຍ່າງວ່າ ເປັນສ່ວນຮ່າສົນວັນຫຼົງທີ່ຂອງວິທີກອງໂຄງການຂອງ ADB, ແລະ ADB ໄດ້ສ້າງບັນດານະໂຍບາຍສະເພາະ ເຜື່ອຕິດຕາມຄວາມແຕ່ຕ່າງໆໃນຫຼົງສ່າລັບໂລດຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ, ເຊັ່ນວ່າ ທິດຫາງຂອງທະນາຄານທີ່ວ່າ ປິດບາດຂອງແລ້ວ ແລະ ຜິດຕໍ່ແມ່ຍິງ ຄວາມຖືກສິຈາ ລະນາເຂົ້າໃນຫຼົງຂັ້ນຕອນຢູ່ໃນວິທີກອງໂຄງການ. ແຕ່ວ່າການວິເຄາະບິດຮຽນຂອງທະນາຄານ ຄວາງຄູ່ນີ້ການລືລົ່ງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອລົດຕໍ່ດ້ານເຕັກນິກີທີ່ໄດ້ອອກແບບ ເຜື່ອປັບປຸງຄວາມສາມາດ ຢູ່ໃນການຄຸ້ມຄອງຊັ້ນພະຍາກອນແຫລ່ງຫຼົງນີ້ເປັນວ່າ ແມ່ຍິງ “ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຖືກແຍກອກກາຈາກມີດ້ວຍລະດັບຂອງການເປົກສາຫາໄລ້ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມ” (Panadda et al., 2001). ໃນກໍລະນີນີ້, ໂຄງການ ພຽງແຕ່ຂະຫຍາຍວ່ານີ້ໃຫ້ມີຫຼົງສູ່ນາງວ່າ ລົງຫາບັນດາອຸນຸນຸ່ມທົ່ວປຸ່ນ, ໂດຍປາສະຈາກການຍອນຮັບຕົກທີ່ວ່າ ບັນດາສະຖາບັນດາອຸນຸນຸ່ມທົ່ວປຸ່ນ, ໂດຍປາສະຈາກການຍອນຮັບຕົກທີ່ວ່າ ບັນດາສະຖາບັນດາບັນດາອຸນຸນຸ່ມທົ່ວປຸ່ນ ແມ່ນອ້ອມຮອບໄປກ້ວຍຜົນປະໂຫຍດຂອງບັນດາແຕ່ຊາຍ (Panadda et al., 2001), ຕ້ອຍເຫັນວ່າ ຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ບັນລຸດຈະປະເທດຂອງການ ໄນກ່ຽວກັບການມີສ່ວນຮ່ວມຮ່ວມ. ມີດຽນທີ່ແມ່ນນີ້ແມ່ນວ່າ ການຮ່ວມມືທາງດ້ານສະພາບການເປົ້າຈາກການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະທີ່ມີຄວາມສາມາດ ຈະຕ້ອງລວມເອົາຫຼົງຄວາມເຂົ້າໃຈ ຕໍ່ເຫັດຜົນທີ່ຜົດດູໃນດ້ານສະພາບການເປົ້າຈາກການປະກອບສ່ວນຂອງສາຫະລະນະ ແລະ ສັງຄົມ ຜ້ອມທີ່ມີ ອິດແຍກມີນຳຢ່າງແຂງແຮງຕໍ່ບັນຫາຕ່າງໆຕ້າງໆສິ່ງແວດ້ວນເປັນຫຼັກ.

ຢູ່ໃນຂົງເຂດເອີ້ນງາງຂອງໂລກ, ບັນດາຂະບວນການທີ່ຂະໜານກັນ ໄດ້ຕຶກຄຸນຄອງໂດຍ NGOs ເພື່ອຄໍານວຍການເປັນຕົວແທນແບບຫລາຍຫລາຍ ກ້ວາງຂາງວ່າ ແລະ ມັກເຮັດໃຫ້ຫາສຽງຢູ່ໃນຂອບເຂດຕານໂຄງຮ່າງການຕັດສິນບັນຫາທາງການ (REC, 1999). ຢູ່ໃນເຄີຍິບ, ການຮ່ວມມືຂອງ Black Sea NGOs ໄດ້ພິຈປະກັນສາຫາລະນະ ແລະ ອົງກອນຕ່າງໆຈາກພາກສ່ວນແຄງຊີ້ນ ແລະ ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ ປະກອບຄໍາເຫັນຕໍ່ໂຄງຮ່າງການຕັດສິນບັນຫາຂອງລັດຖະບານລະຫວ່າງຊາດ ສ້າລັບການຜົ່ນຝູ ແລະ ບົກປັກຮັກສາຫະເລດໍາ. ມັນໄດ້ຊັ້ນແວ່ວ່າ ກອງປະຊຸມປົກສາສື່ນຫະນາທີ່ຈີດຂະໜານກັບກອງປະຊຸມຂອງ MRC ສາມາດສ້າງເຜື່ອທີ່ສ້າລັບການແລກປັບຄວາມຄົດຄວາມເຫັນ ກ່ຽວຂ້ອນຫາຕ່າງໆຕ້ານຂໍ້າມຊາຍແດນ ແລະ ການຮັ້ນຄອງແຂລງນ້ຳຂອງພາກຜົ່ນໄດ້ ຕ້ອຍການທີ່ລົບອີງກອນຕ່າງໆຂອງສັງຄົມ (TEI, 2000). ການຍາດໄດ້ນ້າຊື່ວ່າຄວາມຍອມຮັບຂອງຫາງການ ຈະບໍ່ຢ່າຍຕາຍ, ແຕ່ກອງປະຊຸມສື່ນຫະນາຂະໜານກັນ 29% NGOs ສາມາດນໍາສະເໜີໃຫ້ເຫັນເຖິງຄຸນປະໂຫຍດຂອງກອງປະຊຸມນີ້ຕໍ່ MRC . ໃນບໍ່ດິນນານີ້, ຄະນະກໍານາທີ່ການເຂື່ອນຂອງໂລກ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຢ່າງຊຸດເຈັນ ຫລວກການຕ່າງໆຕ້ານການບໍລິຫານການຮັ້ນຄອງທີ່ດີເຂົ້າຢູ່ໃນການຫວັນຄືນ ກ່ຽວຂ້ອນຫານັດໃຫຍ່ ແລະ ໄດ້ແນະກໍາໃຫ້ກໍາໄຊຂັ້ນດາຂະບວນການ ແບບນິຫລາຍງື່ງຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ-- ຮອບຮວມຜູ້ຕ່າງໆນໍ້າຈາກຫລາຍລະດັບຜົ່ນຫານ, ຄວາມສື່ນໃຈ, ແລະ ຫັດສະນະແນວຄົດ ເພື່ອຈັດສ້າງຜົ່ນຫານ ອັນດຽວກັນ ກ່ຽວຂ້ອນຫາຕ່າງໆໃຫຍ່ແວດລ້ອນ ແລະ ການສັດທະນາ.

ចំណាំ 6

ແບບແຜນການບໍລິຫານຄູ່ມອງສົງແວດລ້ອມຕ່າງໆຢູ່ໃນອາຊີ:

បំណុលរដ្ឋបាល APEC

บั้นดาสະชาบันลໍາພັນການຄຸນຄອງຊີ້ວິພະຍາກອນຂ້ານຊາຍແດນ ຢູ່ໃນລະດົບລະບົບນີ້ໄດ້ດີທະຍາຈະມີປະສິດທິຜົນຫລາຍຢືນຂຶ້ນ ເຖິງເວລາເຊົ້າໄຈ້ສົມ, ໄສ່ ການເສົ່າເວັນບັນດາຫລັກການຫລາຍຫວ່າ ການບັນດັບຕາມກົດໝາຍ (Brunnee and Toope, 1997). ໃນຊົນປີ 1990, ອົງກອງການຮ່ວມມືດ້ານມະດູງກິດ ໃນອາຊີ-ປາຊີຟິກ (APEC), ຢູ່ໃນເວັນຈະຫຼັກສະໜູງການຮ່ວມມືກັນດ້ານເສດຖະກິດ ຢູ່ໃນຫານເສົ່າມີອາຊີ-ປາຊີຟິກ, ໄດ້ຕິດລອງຈໍາໃຊ້ແພບແຜນການບໍລິຫານຄຸນຄອງເສົ່າແວດລ້ອນ ທີ່ມີຂໍ້ມູນກຳດັ່ງຢູ່ໃນຄວາມພະຍາຍານ ໃນການເສີມຂະຫຍາຍເພື່ອໄດ້ຮັບດ້ານເສົ່າແວດລ້ອນ. ການເຫັນຄະດີກິດຮຽນເຖິງກ່າວ້າມີນໍາສະເໜີ ສື່ວຽກງານສ້າງເສົ່າລັບບັນດາສະຖາບັນດາກັ້ນ ໃນການບໍລິຫານພົງງານພົວພັນນັ້ນລະຫວ່າງ ເສົ່າແວດລ້ອນ ແລະ ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ- ການພັດທະນາວິຊີ່ສິ້ນທີ່ຮ່ວມຂອງ ແບບແຜນ (norms) ແລະ ເຫັ້ນໝາຍ, ການບໍລິຫານສ້າງການສາດຍໃນລະດົບບໍ່ຫາກັ້ນ ເພື່ອການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການພິດຕາມກາວດາ ແລະ ເປົ້າການດໍາເນີນປະຕິບັດ, ການຮ່ວມມືດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການພັດທະນາສະຖາບັນທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ (Zarsky, 2000).

ເຝື່ອງຈາກຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ ໃນການກະທັນຄວາມປາດຖະໜາຫາຍຸດຕ່າງກຳ
ເຝື່ອງ ເຝື່ອພັດທະນາບັນດາແບບຜົນ, ກົດຈະກໍາສິ່ງແດລວັນຍ່າງຂອງ
APEC ສູງໃນໄລຍະນີ ໄດ້ເຮັດວຽກຈຸດສູງໃນເການເປັນປຸງຂໍ້ມູນຂ່າຍສານ ແລະ
ຄວາມສາມາດ. ເຖິງວ່າຂໍ້ມູນກໍາເຫຼົ້າໃນຂະບວນການຂອງ NGO ຈະແຕ່
ຕ່າງໆກັນ, ການເຫັນດີເບີ້ນເອກະພາບລວມ ພົມບໍ່ມີປະຕິເທິງໃນໝາຍລາຍ. ຈຸດ
ອ່ອນນີ້ ສ່ວນທີ່ເປັນຍ້ອນຂອບເຂດທີ່ຈຳກັດ ທີ່ມີລັກສະນະແຫ່ງຊາດ ແລະ
ສ່ວນທີ່ກ່າວ່າກ່ອນຄວາມຈຳກັດຕ້ານນິດຮຽນໂດຍກົງຂອງ NGO ໃນການນັດ
ໝາຍເພີ້ນປະຕິບັນຂະບວນການຂອງ APEC. ສຸດທ້າຍ NGO ເອງບໍ່ລ້າເລີດໃນ
ການສ້າງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຢ່າງຫຼວງຫາລາຍ ຫີ້ ໃນການໃຫ້ຕໍ່ເຫັນ
ທີ່ມີເຫດຜົນຫຼັກແຫ່ນ ລ້າລັບແບບແຜນການບໍລິຫານຄຸນໂອງສິ່ງແດລວັນທີ່
ສາມາດຍ້ອນຮັບປັດຕີ (Zarsky, 2000).

ແມ່ນແຕ່ງໃນພາກັນ ຊື້ນິການພົວພັນຫາງວານທຸດທີໄດ້ຮັບຄວານຕຶງ ຜົດຈາກຄວານແຕກຕ່າງກັນດ້ານການມີອງ, ກໍ່ສານາດມີໂຄກາດສໍາລັບທີຈະກຳຂ້າພະເນົາຂາຍແດນຂອງ NGO ກ່ຽວກັບນັ້ນຫາຕ່າງໆດ້ານນີ້ເງື່ອ ແລະ ດົກລົງໄດ້ ຢູ່ໃນອາຊີຕາເວັນອອກກ່ຽວເຫຼືອບ່ອນທີ່ ເກົ່າຫຼືເຫຼືອ ແລະ ເກົ່າຫຼືໄດ້ ຢັ້ງມີເວົ້າຄານຢ່າງເປັນຫາງວານ, ວິງຄອນສັງຄົມຕ່າງໆຂອງພາກັນ ໄດ້ຜິບປະວັດໝາຍ່າງ່ວຽກ່ນ່າງານຫລຸດຜ່ອນເບັນຫານີ້ເລະສືດຂ້ານຂາຍແດນຂອງອາກາດ ຢູ່ຂົງເຂດເກົ່າຫຼືເຫຼືອ ແລະ ເກົ່າຫຼືໄດ້, ຈິນ ແລະ ມົງໂກລີ. ກອງປະຊຸມສິນຫະນາກ່ຽວກັບປານມີຂອງອາຊີຕາເວັນອອກກ່ຽວເຫຼືອ ໄດ້ເລີນຕົ້ນຈາກ NGOs ຂອງເກົ່າຫຼືໄດ້ ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຟ້ນຝູປຸກປາເຄີຍ ເພື່ອລຸດຜ່ອນຈຳຈຳນວນດິນຊາຍທີ່ຜົດຈາກມົງໂກລີ ແລະ ຈິນ, ແລະ ໃນປະຈຸບັນທີດຈະກ່າຕ່າງໆຂອງ NGOs ຕັ້ງກ່າວໄດ້ລວມເວົານຝູກັ້ນທີ່ມີຜົວປີກປັກຮັກສາອ່າງໄຕ່ງຕ່າງໆຂອງ ເກົ່າຫຼືເຫຼືອ ທີ່ເຫັນສິ່ງເກົ່າຫຼືໄດ້. ເພື່ອຄ່າຍວຽກງານທີ່ໄດ້ຄ່ອຍຂະຫຍາຍຕື່ວອອກ, ໂດຍຂັ້ນຕອນເມື່ອເຕີມກຳລັງສ້າງຢູ່ມົງໂກລີ, ຊື່ປູ້ ແລະ ຈິນ²⁷.

ເຖິງວ່າດ້ານຕ່າງໆຂອງການເປັນຂະໜາຍການປະກອບສ່ວນ ຈະນອນ
ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຝຶຈາລະນາ, ຄວນຈະຕ້ອງຈົດຈຳໄວ້ວ່າ ບັນດາສະຖາບັນ
ພາກຜົນ ແມ່ນເຫຼືອດາຈະບັນລຸການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງສາທາລະນະໂດຍ
ຄວາມໝາຍໄດ້ ທັງໝາກປາສະຈາກການຮ່ວມມືຢ່າງໃກ້ສິດ ລະຫວ່າງ
ບັນດາວິງກອນລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ. ແຕ່ຢ່າງໃດ MRC, ADB ແລະ
ສະຖາບັນພາກຜົນເອີ້ນເຖິງ ສານາດຳຊ່ວຍເຕີລີໃຫ້ຄວາມສະດວກແກ່ການມີ
ສ່ວນຮ່ວມຂໍ້າມຊາຍແດນ ຫຼືງເປັນຈຸດທີ່ຄວາມະຍາຍານລະຫວ່າງລັດ
ທະບານສອງຝ່າຍອາດຂັ້ງຢືນວ່າຈຳດາການບໍ່ໄດ້.

គោលនយោបាយនឹងការងារដើម្បីរាយការណ៍សាខាដែលត្រូវបានរាយការណ៍ដោយសាខាដែលត្រូវបានរាយការណ៍។

ການດຳລົງຄົງຢູ່ ແລະ ລັກສະນະຂອງບັນດາເກີນໄກຄວາມຮັບຜິດຊອບ
ໃນການຊື່ຈະກ່ຽວຂ້າງການກະທຳໃດນີ້ ກໍານົດລະດັບຊື່ງການດຳເນີນ
ວຽກງານຂອງສະຖາບັນຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກຫົວໜີໂດຍສາຫາລະນະ.
ກີນໄກເຄື່ອນນີ້-- ສ້າຄົນທີ່ສຸດໃນການຮັບປະກັນວ່າ ສະຖາບັນຕ່າງໆຈະ
ຕອບສະໜອງຄວາມສົນໃຈ ຂອງສາຫາລະນະດີ -- ສາມາດເປັນໄດ້
ໝາຍດູບແບບ: ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະແຈ້ງຕ່າງໆການມີອ່ອງ ໂດຍ
ຜ່ານລະບົບການເຄືອກແຈ້ງຜູ້ແຫນຕ່າງໆ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່
ແຈ້ງກ່ຽວກັບການເງິນ ໂດຍຜ່ານຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນການຂຶ້ນງິປະປານ
ແລະ ລາຍຈ່າຍ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະກ່ຽວກັບການປະຕິບັດ
ການ ໂດຍຜ່ານຄະນະສົນສວນກວດາ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ
ການຊື່ຈະກ່ຽວກັບຫ້ອງຖິ່ນ ໂດຍຜ່ານການພື້ນປະກັບ ແລະ ການມີ
ສູງຄວາມຮັບຜິດຊອບ²⁸.

ເມື່ອລະບົບການບໍລິຫານກົມຄອງຕ່າງໆພັດທະນາຂຶ້ນ, ນັ້ນຈະມີລະດັບ
ໃນນິ້ງທີ່ສາມາດສັບປຸງໃຫຍ່ພື້ນຖານກັນໄດ້ ລະຫວ່າງກີນໄກຂອງການ
ຮັບຜິດຂອບໃນການຂໍ້ແຈ້ງຕ່າງໆ. ຕົວຢ່າງ, ຄວາມຮັບຜິດຂອບໃນການ

ຊັ້ນຍິ່ງຮວກທີ່ກໍານາມກະຫົວໃດນີ້ ໂດຍຕ້ານຂະບວນການນີ້ສ່ວນຮ່ວນທີ່
ເພື່ອພັນກັບໂຄງການນີ້ຜັດຮະນາຕ່າງໆ ສາມາດຕິດແຫນ່ອຊ່ວຍວ່າງໃນ
ການເປັນເວີໂຫຍາໂດຍໃຈ ຢູ່ໃນສະຫານເວົ້າທີ່ການສ້າງແຜນການທີ່
ໃຫ້ຢ່າງວ່າ. ເຊັ່ນຮວກກັນ, ຄວາມໄປ່ງໍໄລດ້ການການເງິນ ຢູ່ໃນສະພາບ
ຂາດຕິດແຫນ່ອໂດຍທີ່ຈາກສາຫາລະນະ ຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງເບີປະ
ມານ ສາມາດເປັນເຄື່ອງມີທີ່ຮັບປະກັນໄດ້ວ່າ ຜົນປະໂຫຍດ ແລະຄວາມ
ສົນໃຈຂອງສາຫາລະນະ ແມ່ນຖືກສະໜ້ອນໃຫ້ເຫັນໃນຮູບແບບ ທີ່ຊັບພະ
ຍາກອນຕ່າງໆໄດ້ຖືກນໍາໃຊ້. ຖື່ງຢ່າງໃດ, ສາຍພົວພັນຂອງການແຫນ່ນທີ່
ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊັ້ນຍິ່ງຄືດຕໍ່ງກ່າວນີ້ ຄວາມຈະໃຫ້ວິທີຫາຍ
ແກ້ໂຄສະ້າງໆທີ່ມີຫາແໜ້ນຂອງກົງໄປຕ່າງໆທີ່ຂອ້ອນກັນຢູ່ ຊົ່ງຮັບປະກັນໃຫ້
ແກ້ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊັ້ນຍິ່ງດ້ານການມີອົງ, ການເງິນ, ການ
ປະຕິດຕາມານ, ແລະ ຕ້າງໃດໆໆ.

ຕານທີ່ສະໄໝແລ້ວ, ສະຖາບັນຊື່ປະກາອບດ້ວຍບັນດາເຕີວິພານຈາກລັດ
ທະບານແຫ່ງຊາດ ຄວນຈະຕ້ອງຮັບຜິດຊອບຊື່ແຈງວ່າວ່າມີບານກະທຳ
ໃດນີ້ໃຫ້ກັນດັບທະບານຕຸ້ນໆນີ້, ຊື່ໃນອີກດ້ານນີ້, ເຊົາເຈົ້າ ແມ່ນຮັບ
ຜິດຊອບໃນການຊື່ແຈງຕໍ່ສາຫະລະນະໂດຍລວມ. ແຕ່ການບໍລິຫານຄຸ້ມ
ຄອງຢູ່ຂຶ້ນເຂດ MSEA ບີໄດ້ຮັບອອງວ່າ ກິນໄນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ
ການຊື່ແຈງວ່າມີບານກະທຳໃດນີ້ໜັ້ນ ໄດ້ຮັດສ້າງທີ່ປ່າງນີ້ປະລິດຕີ
ຜົນ. ການຮ່ວມເອົາຂອບເຂດໜາງສ່ວງອັນຫຼາງເຫັນຍາວ່າ ຢູ່ໃນຂະ
ບວນການຕັດສິນບັນຫາຕ່າງໆ – ບັນດາສູງໆມີຊັ້ນຊັ້ນ, ນັກວິຊາການສຶກ
ສາ, NGOs, ແລະ ອຳນາດການເກີດຄອງລັດຂອງຫຼັງປຸ່ນເປັນຕົ້ນ–
ອາດເປັນບາດກ້າວທຳອິດນູ່ງສຸ່ຜົນໄດ້ຮັບຕ່າງໆ ຂຶ້ນສະໜອນເຖິງຂອບ
ເຂດລຳດັບຜົນປະໂຫຍດຂອງສັງຄົມ. ພາຍໃນບັນດາສະຖາບັນພາກພື້ນ
MSEA, ຖຸນະຄ່າແຫ່ງທີ່ເປັນເສົາກາງຂອງລັດທະບານ ໄດ້ເປັນຫິວໜ້າ
ໃຫ້ຜົນຈາລະນາຄືນອີກ ດະຫຼອດຂອງການວິເຄາະນີ້.

ຮູບແບບ ຂອງຄວາມສົນໃຈຂອງສາທາລະນະ ຈະເປີດໃໝ່ວ່າຄວາມສົນໃຈເຖິງນີ້ຈະສະຫຼອນເຫັນຢູ່ໃນບຸລິນະເວີດ ແລະ ແຜນຕ່າງໆຂອງ MRC ແລະ ສະຖາບັນພາກຜົ່ນເງິນໄດ້ຕິດິແມວໃດ.

MRC ອາໄສບັນດາອົງກອນເລັດແຫ່ງຊາດ ເພື່ອສະໜອງບັນດາເສັ້ນທາງທີ່ຈໍາເປັນໃນການສຶກຂໍ້ມູນຂ່າວສານເຖິງ ແລະ ຮັບຈາກລະເຕີບຊຸມຊົມ. ການແລກປຽບຮັບຮັບມື້ນັກຈະມີອຸປະນິກ ຢ່ອນວ່າໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ ບັນດາຄະນະກໍານະນາມານແມ່ນໜ້າຂອງເສົ່າງຊາດ ແມ່ນທຶກວາງຢູ່ນອກຂອນເຂດຂອງຂະບວນການຕຳຫິນເນັ້ນຫາແຫ່ງຊາດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ. ແກ້ໄຂແລ້ວ ບັນດາຊຸມຊົມທັງໝົດ ບໍ່ມີວິທີທີ່ຫາງໃນການໂມນັກ້າວ MRC, ດັ່ງໜັ້ນ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນີ້ ແບບລົງລຸ່ມ (downward) ຈຶ່ງທຶກລະເລີຍ. ສະຫັບເຖິງອິນໄຂຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະ ກ່ຽວກັບການກະທຳໃດນີ້ ຂອງ MRC ແນ່ນທຶກສ້າງຂຶ້ນຢ່າງສະລັບບໍ່ຂອນຫລາຍຂຶ້ນ ໂດຍບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນຕ່ວຍເຫຼືອແບບໂດຍໃກ້ (ເຊັ່ນບັນດາລັດຖະບານ ເຕີບໃຫ້ ສີສະໜອງທຶນນີ້ແກ່ MRC) ຊຶ່ງສະແດງເຖິງຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆຈາກພາຍນອກ ຜ່ອມກັບວິທີໃຫ້ເປັນຕ່າງໆການເງິນທີ່ສໍາຄັນ².

ໃນຖານະເປັນຫະນາຄານ໌,²⁹ ADB ແມ່ນຮັບຜິດຊອບຂໍ້ຈຳງ່າກ່ຽວຂ້ອງ
ການກະທຳໃດນີ້ ຕໍ່ຄະນະລະພາຂອງບັນດາອຳນວຍການ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີ
ສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ. ໃນຖານະເປັນຫະນາຄານີ້ພັດທະນາແບ່ນຫລາຍຕ້ານ,
ຄະນະລະພາຂອງບັນດາຜູ້ອຳນວຍການຈະປະກອບດ້ວຍບັນດາເຖິງແຫນ
ຈາກແຕ່ລະລົດຖະບານແຫ່ງຊາດ. ຄະນະລະພາຂອງ ADB ມີເນື້ອຕໍ່ຄະ
ນະລະພາຂອງສະນາຊີ້າຫະນາຄານ, ສື່ງລວມຫຼັບບັນດາປະເທດ ທີ່ຢູ່
ພາຍນອກຂີ້ງເຂດພາກີ່ນ. ບາງບັນດາປະເທດເຫຼົ້ານີ້ – ສະຫະລົດອາຍ
ລົງກາ, ຢື່ປຸນ ແລະ ອິດສະຕາລີ – ຈະກຳໃຫ້ອຳນວຍດາວການເດືອງ ແລະ
ການເງິນຫລາຍແມີຄວາມ, ສື່ງສັງລະພາບການຕໍ່ADB ຕ້ອງຮັບຜິດ
ຊອບທ່ານດາວການພົວພັນ ດ້ວນຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຂໍ້ຈຳງ່າກ່ຽວ
ຂ້ອງການກະທຳໃດນີ້ຕໍ່ພາຍອອງ.³⁰ ນອກນີ້, ບັນດາລົດຖະບານປະ
ເທດລະພາຊີ້າທີ່ກຳລົງພັດທະນາ ແມ່ນຍືນດີຕໍ່ເພົ່າທີ່ອ່ອນໃຫຍ້ ດີ້ອ
ປະຫຼາບກໍ່ໃບຫະນາຄານ ເພະວ່າເຂົ້າເຈົ້າຈະຂຶ້ນກໍການຊ່ວຍເຫຼືອ
ທ້າງດ້ານການພັດທະນາ. ຄວາມອ່ອນໄຫວດັ່ງກ່າວນີ້ ເປັນທີ່ຊັດເຄີນ
ເມື່ອ ADB, ໃນຖານະເປັນສ່ວນທີ່ຂອງບັນດາລະຫວ່າບັນດີໃຫມ່, ໄກ້

ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ລັດຖະບານກຳປຸງເຈ ບົນການປະຕິບັດຕານາມານ
ປະຕິບູບ ຂະແໜງການປໍາໄມຂອງຕົນ ຫຼື່ງປໍ່ໄດ້ຄາດໝາຍໄວ້ກ່ອນ. ໃນເວ
ລານີ້ນ, ລັດຖະບານກຳປຸງເຈ ຈະຂຶ້ນກັບບັນດາຜູ້ໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອ ປະ
ນານເຖິງເຄື່ອງຂອງເງິບປະມານແຫ່ງຊາດຂອງຕົນ (Seymour and
Dubash, 2000). ຄວາມບິນເຜົ່າງໃນການຄວບຄຸນລູກໜີ້ໜີ້ ຫຼື່ງເຫັນ
ເຖິງ ການຂ່າດຄວານຮັບຜິດຊອບໃນການຂັ້ງຈາລົງເຖິງປະຊາຊົນໃນ
ພາກພື້ນຂອງທະນາຄານ.

ໃນລະດັບໜາກົ່ມ, ທາງຍືດໃຈຈາກນິຕິຂອບເຂດຂອງຄວາມເປັນໄປເດືອນ
ຕ່າງໆ ສໍາລັບການເລີນຂະຫຍາຍສາຍພື້ນຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ
ການຊື່ຈະຈ່າງວ່າກ່າວກົບການກະທຳໃດໆ ລະຫວ່າງບັນດາສະຖາບັນຫາກ
ໜຶ່ນ, ລັດຖະບານແຫ່ງຊາດ, ອຳນາດລັດທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ສາຫາລະນະ.
ສິນທີສັນຍາອາຮັດສົ່ງ, ພົມຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງດັ່ງນີ້, ຈະສ້າງໃຫ້ຫາງ
ຕ່າງໆໃຫ້ແກ່ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະຈ່າງ ກ່ຽວຂ້ອງບັນຫາຊ່າງ
ຊາຍແດນ ລະຫວ່າງບັນດາສະນະຊີ້າທີ່ໄດ້ລົງຈານເຊັ່ນສັນຍາ ຫຼືເຄື່ອນບົບ
(Petkova and Veit, 2000). ສັນຍານີ້ເປັນຕົວຢ່າງທີ່ດີວ່າ ການຈັດ
ການຜົ່ວຮອບຮ່ວມກຸ່ມກ້ອນ ຫຼື ມີລ່ວມຮ່ວມໃນອໍານາດອະທິປະໄຕ ບໍ່
ຈຳເປັນຕ້ອງສະແດງເຖິງການນາບຊູ້ ຕໍ່ຜົນປະໂຫຍດຄວາມສິນໃຈຂອງ
ປະເທດ (Stalgren, 2000). ໂດຍສ່າງການຮ່ວມເຂົ້າກັບລະບົບຂອງລະ
ບຽບທັງໝາຍການຕ້າມສິ່ງແວດລ້ອນ, ບັນດາລັດຖະບານ ສາມາດມີຄວາມ

ເຊື່ອໝັ້ນໜ້າຫລາຍຂຶ້ນ ຊຶ່ງຄວາມສົນໃຈຂອງເຊົາເຈົ້າ ແລະ ຂອງຜົນລະ
ເນື່ອງເຊົາເຈົ້າ ສາມາດຖືກນຳມາສະເໜີຕໍ່ບັນດາປະເທດອື່ນງຢ່າງຊັດເຈນ.
ການສູນໃຈລັບສະວະຄວາມຄິດ ຂອງການສູນແສງອ່ານາດອະທິປະໄຕ
ແຕ່ພຽງຢ່າງດວກ ແມ່ນຈະເສີ່ມໂອກາດທີ່ໃນການເສີມຂະໜາຍຄວາມ
ປອດໄພ ຕໍ່ບັນດາເສີນປະໂຫຍດຂອງຊັດ ແລະ ຂອງເຂດແຂວງແບບ
ເປີດເສີຍກວ່າເກົ່າ ແລະ ລວມເຖິງການສົນທະນາດັກນີ້ແວດລ້ອມ,
ແລະ ທີ່ໃນການເຜີ່ມການມີຜົນປະໂຫຍດຮ່ວມກັນ ຫີ້ເຊົາກັບພະຍາ
ກອນ, ຕະຫລາດ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ຂັ້ນໜຸ້າວສານ ແລະ ຄວາມໄວ້ວ່າງໃຈ
(He et al, 2001). ຊຶ່ງກ່າວນານີ້ນີ້, ຄວາມຫວັງຕ່າງໆລໍາລົບສັນຍາທີ່
ຄ້າຍຄົກົນ ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກ້ານ MSEA ແມ່ນບໍ່ຫຼັງແນ່ໃຈວ່າຈະນີ້ຂຶ້ນ
ໄດ້ເຫື່ອ, ເນື່ອງຈາກນະໄຍບາຍວ່າດ້ວຍການນີ້ແຊກແຈງອັນດັ່ງເຕີມ
ຂອງ ASEAN. ໃນກໍລະນີນີ້, ສິນທີສັນຍາອາຮັດນີ້ ອາດາຈະເປັນຈຸດ
ສົນໃຈສຶກລາຫຼືສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຟັດທະນາໃນຕ່າງໆ
ຂອງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ແຈງ ທີ່ຈັດກວນໃຫ້ແກ່ການມີສ່ວນໃນ
ອໍານາດອະທິປະໄຕ ພາຍໃນການບໍລິຫານຄຸນຄອງບັນຫາສົ່ງແວດລ້ອມ
ຂອງພາກ້ານ (ເບີ່ງ ທອງ 7). ໂດຍຫລິກາລໍງຮູ່ປີດີ, ສະຖາບັນຫາກ້ຳນັ້ນ
ຕ່າງໆ ຕ້ອງປະດິດອອກແບບ ແລະ ທິດລອງກົນໄກຄວາມຮັບຜິດຊອບ
ໃນການຊື່ແຈງກ່າວກັບການກະທຳໄດ້ນີ້ເງື່ອງຫຼັງຈາກນີ້
ຕໍ່ກັນທີ່ມີມັນຕາຂູ່ມື້ນີ້ໄດ້ຮັບຜົນກະທິບ ພະຍາວ່ານີ້ການຂະໜາຍໃດວ່ອງ
ການພື້ນທີ່ ຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ລະຫວ່າງສູ່ທີ່ມີສ່ວນກ່າວຂ້ອງຢູ່ໃນ
ພາກລະດັບ.

ແມ່ນຫຍຸງຄວາມຄົດ ຊື້ໄດ້ສິນທະນານາກ່ອນ ຈະແມ່ນຄວາມຫຍຸງຍາກ
ໃນການແນະນຳໂອກາດຕ່າງໆຄືນ, ແລະ ຍູ້ໃນບາງກໍລະນີ ການສ້າງໂອ
ກາດ, ສ້າລັບຄວາມຜົວຜັນເຊື່ອກັນ ແລະ ກັນ ທີ່ມີປະສິດທິຜົນຂລາຍ
ຂຶ້ນກວ່າເກົ່າ ລະຫວ່າງລັດຖະບານ ແລະ ສ້າຫາລະນະຫຼືໄປ ປົນການ
ຄົນຄອງຊື່ຝະຍາກອນທີ່ນະຊາດຂໍ້ມູນຊາຍແດນ. ຊົງຫວ່າງຕ່າງໆ
ໄດ້ກຳນົດ – ຄວາມບໍ່ຮຽນຜິດຕາມຄວາມໂປ່ງໄສ ແລະ ການຈັດສະໜອວ້າ
ມູນຂ່າວສານ, ລະດັບການປະກາບສ່ວນຂອງສ້າຫາລະນະຕໍ່າ, ແລະ ແຫ່ງ
ຊີງແລ້ວບໍ່ມີກີນໄປຕ່າງໆ ສໍາລັບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ຈະກ່ຽວ
ກັບການກະທ້າ ໄດ້ນີ້ລົງເຖິງຮ້ອງຖຸນ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງແມ່ນ້ຳ – ຈຸດ
ຄວາມຈຳເປົ້າສໍາລັບຄວາມຄົດແບບສໍ່ເລີ່ມທ້າວອັນ ແລະ ການທິດສອບ
ຜົວເຄີດໃຫ້ຮັບຮູ້ຕົງເຖິງບົດບາດຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມພາຍ ສໍາລັບຫຼາງຄືນ
ຂອງເວັ້ນເສີມ ພາຍໃນຂະບວນການບໍລິຫານຄົນຄອງພາກສັ່ນ.

VI. งานเงิน掌柜ฯ งานบัญชีงานต้นท่อฯ รวม
และล้อมเข้ามารายงาน.

ນີ້ສອງຊ່ວງຫວ່າງດີປາກິດຂຶ້ນມາ ຈາກການວິຄານບັນຫາທ້າຫາຍ
ດ້ານສົ່ງແວດລ່ອນຂ້ານຊາຍແດນ ແລະ ການຕອບໂທຂອງສະຫຼຸບ
ພາກພື້ນຂອງ MSEA. ຫຼັງສອງຊຸດເປັນຂໍຂະແຈສໍາຄັນ ໃນການປະດິດ
ສ້າງລະບົບການເງິນຂະຫຍາຍການບໍລິຫານຄຸນຄອງສົ່ງແວດລ່ອນຂອງ
ຂົງເຂດພາກເັນ ທີ່ສ່າມາດບັນລຸບັນຫາທ້າຫາຍດ້າງຫວ່າງດ້ານສົ່ງແວດ
ຜົນກ່ຽວຂ້ານຊາຍແດນ. ຂ່ອາຫວ່າງນີ້ໜໍ້າ ຂອາບັນດາຂອງຫວ່າງແມ່ນ

ຫັງຈາກ 7 ESCAP ແລະ ການບໍລິຫານຄຸນຄອງດ້ານສົ່ງແວດລ້ອມຢູ່ໃນ MSEA

ຄະນະກຳນາທິການແສດຖະກິດ ຂອງ UN ສໍາລັບເອົຟືບ, ຫຼູ້ຄ້າຍຄົກົນ ESCAP ໃນຕັ້ງຈະຫລວຂີ່ບາດ ແລະ ໂຄງຮ່າງການຕັ້ງ, ນັດເປັນຈຸດໃຈກາງ ຂອງການ ສະໜັບສະໜູມການທີ່ໃດຕ່ານັ້ນຄອງສົ່ງແວດລ້ອນ ຢູ່ໃນເອົຟືບ, ຕັ້ງທີ່ເຕີກໄດ້ໃນ ການສົ່ງເຜົ່າຢ່າງຫັກໜີ້ ແລະ ການອ້ານວຍຄວາມສະດວກ ໃນຂະບວນການທີ່ ເຮັດໃຫ້ ສີ່ທີ່ສັ່ນຍອດຮັດສັນ ເປັນໄປໄດ້. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ESCAP ອາດເຕັ້ນ ສະຖານທີ່ອັນເພົະມີນ ເພື່ອຊ່ວຍຕົລືໂລການສະໜັບສະໜູ ໃຫ້ແກ່ການຝຶດທະນາ ຄວາມຮຸ້ກຳເກີດໄລ ຊໍ້ຄວາມຈຳເປົ່າສ່າລັບການນັ້ນຢູ່ປຸງການບໍລິຫານຄຸນຄອງສົ່ງ ແວດລ້ອນສູງທີ່ຂຶ້ນ ແລະ ເພື່ອສະໜອງການກະກາງວຸນທີ່ປະຊຸມສໍາລັບການວາງ ແຜນ ບັນດາບຸ້ນທີ່ມີຄືຢ່າງລະວອດ ຫຼື້ວ້າງກ່ຽວໜີ້ ແລະ ສອດຕ່ອງກັບທັງກຳ.

ເລື່ອງໄສຄວາມບໍ່ຮຽນຝຶກການຈັດການກະກຽນຕ້ານໂຄງສ້າງທີ່ສະແດງ
ເຖິງລັກລະນະຫາບຂອງບໍ່ມາດາລະຫາບັນ. ການຕອບໄດ້ຊ່ອງຫວ່າງ
ເຊົ້ານີ້ ກວດສອງເຖິງການຮ່ວມມືອັນດີໃຊ້ດິດແຫດ ລະຫວ່າງບໍ່ມາດາ
ສະຫຼຸບຂອງພາກຝຶ່ນ ແລະ ອົງກອນລົດຂອງປະເທດຕ່າງໆທີ່ມ່ວນ
ຂອງ. ຊຸດທີ່ສອງ ຈະເນັ້ນເຖິງບໍ່ມາໂອກາດ ເຜືອເຕີ້ມະນະກຳບໍ່ຈຸດອ່ອນ
ຕ່າງໆຂອງ ການຕ່າມເມີນການບໍລິຫານຄົນຄອງຂູ້ກວດສອງເຖິງການ

ການເສີມຂະຫຍາຍໂຄງຮ່າງສະຖາບັນຕ້າງໆເຝືອການຮ່ວມນີ້.

ມີຍາມສົ່ງແວດລ້ອມໃນຂອບເຂດທີ່ກ້ວາງ.

ການແປຄວາມໝາຍຢ່າງກ້ວງຂວາງ ກໍ່ຮ່ວມໜີບວາລະການບໍລິຫານຄຸນ ຄອງສື່ງແວດລ້ອນຂອງທາງເພີ້ນ ຈະເຜີ່ນຄວາມເປັນໄປໄດ້ ຊຶ່ງຂົງເຂດ ໃນຄວາມສິນໃຈ ແລະ ການຮ່ວມມືອັນດຽວກັ້ນລະຫວ່າງລັດຖະບານປະ ເທດຕ່າງໆ ຈະປາກິດຂຶ້ນ. ຈົດັ່ງແມ່ນມີສ່ວນກ່ຽວຝັ້ນສະເພາະ ກັບບັນຫາ ຄວາມໝາຍໃຈ, ຄວາມອ່ອນແອຫວ້ານີ້ໃຫວ, ແລະ ຄວາມຮັບປະກັນ ຕ່າງໆ ດຳເນີນຊີ່ວິດຂອງປະຊາຊົນຊາວຸນທີ່ບົດ. ການສູນໃຈສະເພາະແຕ່ບັນຫາ ກ່ຽວກັບນັ້ນໆ ຈະເຮັດໃຫ້ລະເລີຍຕໍ່ວິທີການອັນຮິບດ່ວນ ຫາງດ້ານລະບົບ ນິວເດວຍທະຍາ ເພື່ອຮັກສາຄວາມໝັ້ນຄົງດຸນລົມເຫຼຸ່ມຂອງສົ່ງແວດລ້ອນ ໃນພາກເພີ້ນ, ແລະ ສະຫວັນໃຫ້ເຫັນປະເຕັມທີ່ເປົ້າເຖິງຕ່າງໆ ລະຫວ່າງ ບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງອ່າງແມ່ນໜັ້ນ – ນັ້ນຍັ້ງບໍ່ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ ໃນການກວມລວມເລົາລະດັບຂອບເຂດຂອງບັນຫາ ທ້າຫາຍຕ່າງໆດ້ານສົ່ງແວດລ້ອນ ທີ່ບັນດາປະເທດໃນພາກເພີ້ນປະຊົນ ທ້າຫຼູ້ ໂດຍສະເພາະບັນຫາທີ່ກ່ຽວກັບປາໄຟ ແລະ ຊຸວະນາງເພີ້ນ. ໂດຍ ບໍ່ ຕອງສົງໃສ ກິນໄກທີ່ມີປະຕິໂດຍໃຫຍ່ຕ່າງໆ ເພື່ອຄຸນຄອງແມ່ນໜັ້ນຂອງ ລະ ອວ່າງໆທັງບັນດາປະເທດທີ່ຢູ່ຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງອ່າງ ມີຜົນ ສຳຄັນທີ່ສົດຕໍ່ຄວາມຍືນຍົງຂອງສົ່ງແວດລ້ອນໃນພາກເພີ້ນ, ແຕ່ວາລະ ຂອງສົ່ງແວດລ້ອນທີ່ໄດ້ບັນຍາຍາກຳນົດຢ່າງກ້ວງຂວາງນັ້ນ ສາມາດ ຊຸກເຫຼື່ອເຕັ້ນການປຽບແປງ ຈາກການເລັ່ງສູນໃລ້ຂະແໜງການຄຸນຄອງ ສົ່ງແວດລ້ອນແບບແບບ ໂປ່ສູງການບໍລິຫານຄຸນຄອງສົ່ງແວດລ້ອນທີ່ ເປັນແນວທາງຂະບວນການຮອບດ້ານຫລາຍຂຶ້ນ.

ຈົດສັນການຕິດສິນຍັນຫາຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່ສະຖິ່ງເພາະສິນ.

ການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສົງແວດລ້ອນ ຈະເປີດຂຶ້ນຢູ່ໃນຫລາຍລະ ດັບຂັ້ນ,
ແລະ ບັນດາຈັກການກ່ຽວກັບການເປັນວິວປະກອບ ຫຼື ສາຂາ ຮ່າງ
ຮອງເຖິງອໍານາດການເກົາຄອງ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ຖຸມຈຳດັນສິນ ຢູ່ໃນລະດັບຕໍ່ສຸດ
ທີ່ເພັະສິນ. ຄວາມຕ້ອງການສ້າລັບການຜິວຜັນ ເຊິ່ງກັນແລະກັນ ລະ
ຫວ່າງລະດັບຕໍ່ຕ່າງໆຂອງພາກເັ້ນ, ວິວກອນລັດ, ວິວກອນລັດລະດັບເຂດ
ແຂວງ ຢູ່ໃນວິຊາຂອບປະດັນສົງແວດລ້ອນຕ່າງໆ ແນ່ນຈໍາເປັນສະເພາະທີ່
ສຸດ. ການປະຕິຮູບການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ແນ່ນກໍາລັງດໍາເນີນຢູ່ໃນລະດັບ
ຂາດ ແລະ ບັນດາລັດຖະບານຢູ່ໃນພາກເັ້ນ ຄວາມສິບໍ່ເຝື່ອບິດບາດຂອງ
ບັນາວິວກອນທີ່ນີ້ກະເພື່ອລັດຖະບານ ແລະ ວິວກອນລະ ຊັນເຂດແຂວງ
ຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາດ້ານສົງແວດລ້ອນຢ່າງຕໍ່ເນື້ອ ດັ່ງທີ່ຕ້ອງການ
ຈາກຫລາຍຂະໜາດ ຂອງບັນຫາຫ້າຫາຍດ້ານສົງແວດລ້ອນ. ຄວາມ
ສ້າຄົນສະເພາະ ແນ່ນບິດບາດທ່າແຮງຂອງວິວກອນລັດລະດັບເຂດ
ແຂວງໃນການປ້ອງກັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຄວາມຂັດແຍງ ຢູ່ໃນສະ
ພາບການທີ່ຂໍ້ານຊາຍແດນ, ແຕ່ວໍານາມດ້ານຫ້າທີ່ໃນການປະຕິບັດດີເຖິງກ່າວ
ຂອງເຂົາໃຈ້າ ແນ່ນຍິ່ງຈໍາກັດ. ບັນດາສະຫຼຸບັນພາກເັ້ນ, ໂດຍສະເພາະ
MRC ແລະ ADB, ຈະຕ້ອງເປັນພາກສ່ວນທີ່ໃຫ້ຄວາມຍືດຢັນ ແລະ ຄອບ

ໄດ້ໜ່າຍຂຶ້ນ ວັນສອດຄ່ອງເຂົ້ານໍ້າບໍາວານຕ້ອງການຂອງ ການບໍລິຫານ
ຄຸ້ມຄອງພື້ນງແວດລ້ອມ ເມື່ອເຂົ້າເຈົ້າຄ່ອງຍິວິວິດທະນາຂຶ້ນຕາມໄລ
ປະເວັນ, ກາງ ແລະ ພາວ. ຖ້າຫາກສີຈາລະນາເຖິງການວິວິດທະນາການ
ຂອງໂຄງຮ່າງການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ, ການສິນທະນາກ່ຽວກົງບໍາວານຈັດ
ສັນບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆ ອາດຄວາມຫລິກເວັ້ນຍາງ
ທັດສະນະທີ່ເປັນອປະສົງຕໍ່ໃຈນາດອະທິປະໄຕເຫັນຊາດ.

ເຊື່ອນຕໍ່ການບໍລິຫານຕໍ່ນົມຄອງສົງແວດລ້ອມ ເຊື້ອ້ານທ່າອຽງຂອງພາກ
ຜົມ.

ເຊື້ອມໂຍງບິນຫາດໍາມສົງແວດັລ້ອມຂໍ້າມຂ່າຍແຕນ.

EIAs ຂ້ານຊາຍແດນ ແລະ, ຢູ່ໃນໄລຍະເລື່ອຕົ້ນ, ອີງກາອນລັດຂອງຫ້ອງທີ່ອຸ່ນ ຄວນຈະຕ້ອງເຂົ້າຮ່ວມ ໃນບັນດາທີ່ດຳຈະກຳການປະເມີນສິ່ງແວດ ສ້ອນຂ້ານຊາຍແດນ. ເພື່ອສະຖານທີ່ ສໍາລັບການນິ້ນສ່ວນຮ່ວມໜາຍໃນ ການຈັດຕັ້ງເຫັ່ງຊາດຂະໜາຍເຄີຍຂຶ້ນ, ບັນດາຊູ້ນີ້ໃນຫ້ອງຫຼຸ່ມ ແລະ ມັງກີ່ນີ້ໃຈ ສາມາດໄດ້ຮ່ວມເຂົ້າຢ່າງລະອຽດວ່າເດີນ. ນອກຈາກນີ້, ຫຼືວິງກາອນລັດເຫັ່ງຊາດ ແລະ ສະຖາບັນພາກພື້ນຕ່າງໆ ຄວນຂະໜາຍ ໂຄງຮ່າງວຽການຂອງເຂົ້າຈົ້າ ສໍາລັບການປະເມີນສິ່ງແວດສ້ອນແລະ ການລາຍງານ ເພື່ອລວມເອົາການວັດແທກການປະຕິບໍດວກາງນັ້ນດ້ານ ສິ່ງແວດສ້ອນ ແລະ ການບໍລິຫານຄຸນຄອງນຳດ້ວຍ. ເຄື່ອງນີ້ຕ່າງໆທີ່ປະ ເມີນຕີລາຄາການດຳເນີນປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸນຄອງ ສາມາດສະ ທອງການວິເຄາະທີ່ມີຄຸນຄ່າທີ່ສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ແກ່ການວັດແທກສະ ພາບເງື່ອນໄຂສິ່ງແວດສ້ອນ, ທ້າອ່ວງ ແລະ ຄວາມຫວັງ.

ការអនុវត្តន៍យោង ការបង្កើតរបស់វរក្ជាសានការណ៍បំផិតទាមតុលាកស្សរ.

ເຜົ່ານຄວາມໄປປະໃສຫ້ນ ດ້ວຍການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ດີ
ງາຍເຫັນ.

ចំណែកអាជីវកម្មសរុប តាមផ្លូវការនៃបណ្តុះដឹងសំខាន់រវាងទីលាយជាប់ពី

ເຮັດໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຂອບໃນການຊື້ຈຸງກ່ຽວກັບການກະທຳໄດ້ນີ້,
ລົງສັນເປົ້າຕົນທີ່ໄດ້ຜົບປະ ເລິກເຊີງກ້ອງຈາງຂວາງ.

ວິນຈັດໃຫ້ມີເລື່ອງທາງສໍາລັບການດິຕິດໍວິສຳວັນກະທິບີ ຕໍ່ເລົ່າ
ແວດລ້ອນ ແລະ ສັງຄົມ ຈາກການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນແຫລ່ງນີ້
ຕາມລຳຍ່າງນີ້ຂອງ ລະຫວ່າງໜັນດາຝັດຖະບານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງ
ຮຶນງ. ອົງກອນລັດຕ່າງໆ ຄວນປັບປຸງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແລະ ຊື້ສິດອຳນາດແຕ່ຄະນະກໍານາທິການແມ່ນນັ້ນຂອງແຫ່ງຊາດ ເຜີຍໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມ
ຢ່າງແຕ່ນີ້ມີແຕ່ນີ້ຫຼວຍ ໃນການຮ່ວມມະຄວາມຮະດວກໃຫ້ແຕ່ການ
ໃຫລວງຂອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ເຖິງ ແລະ ຈາກ ຮາທາຖານເື່ອຮັບປະກັນ
ວ່ານີ້ມີຫາຂອງທ່ອງທຶນໆ ໄດ້ຖືກສະຫຼັອເຫຼົ້າຢູ່ໃນແຜນການຄຸ້ມຄອງ
ເອົາຈຸ່າໄວ້ສະຫຼັອຊາດ ແລະ ພາກເືຟນ້ນ ສັງຄົມທີ່ໄປ, ຂຶ່ງລວມເວົາຫຼັງ

ສັງເຊກະນະ

ການຂະໜາຍາຍໂຄງຮ່າງສະຖາບັນສໍາລັບການຮ່ວມມື.

ສະຖາບັນພາກຜົນ ແລະ ອົງການລັດແຫ່ງຊາດ ຄວນ:

- ກໍານົດສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ໃນຂອນເಡີທີ່ກ່າວງຂວາງ, ຈະຫຼາງພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຮ່ວມມື ແລະ ສຶນຂະນະ ວ່າງວັນຂອບເຂດບັນຫາຫ້າຫາຍ ດ້ວຍສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນອັນຈາກລາກຂລາຍ. ການປຶກຄຸນຂອງບັນຫາທີ່ຮວກຫັນຫ້າຕໍ່ເຖິງຈະສ່ວນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມເປັນຈິງຂອງຄວາມສຳຄັນ ຂອງນັ້ນ ແຕ່ຂາດໂອກາດໃນການຮ່ວມມືດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ກ່າວງຂວາງ.
 - ຮ່ວມມືຜູ້ອ່ານທີ່ມີວ່າ ບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນອັນໄດ້ຄວນທຶນຈັດຕານີ້ແກ່ໃຊ້ໃຫ້ດີໃຫ້ສຸດ ຢູ່ໃນລະບົບໃດຂອງການບໍລິຫານຮຸ້ມຄອງ ແລະ ນອບພາຍແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ຫຼືງຮັບຮູ້ຕົງລັກສະນະຮະບາບຂອງການປຽບແປງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ສ້າລັກນາມດັດແກ້ມີບັດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຕ່າງໆຢ່າງຍິ່ນໄລຍະ.
 - ຖືເຄີຍປະໄຕຍົດຈາກແມວໄວມືຂອງພານີ້ ທີ່ຮ່ານວຍໃຫ້ໂອກາດ ຜົ່ອເຮັດໃຫ້ບັນດາສາຍເຊື່ອວັດທີ່ ລະຫວ່າງຄວາມຜະຍາຍານຂອງການຮ່ວມມືດ້ານເສດຖະກິດ, ການເນື້ອງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂະຍາຍາຍເວົ້າງອອກ.
 - ສະຫັ້ນເລະຫຼຸງການຕົ້ນທີ່ເຫັນການເປັນເປົ້າກະທິບໍດີ່ແວດລ້ອມຂ້ານຊາຍແດນ ເປັນສະຫຼຸບ້າບັນໄດ້ຍືນເປົ້າດວກກ້າວດີ່ມີຂຶ້ນເລື້ອຍຮັບນີ້ຫຼາຍ ຊື່ຈົ ຈະຄ່ອຍຍື່ນມີບັດຫາດ ຂອງອໍານາດການປຶກຄອງທ້ອງນິ່ມ ແລະ ບັນດາອຸນຫຼືນ.

ເສີມຂະໜາຍການປະຕິບັດວຽກງານການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ.

ສະຖາບັນພາກຜົນຕ່າງໆ ແລະ ອົງກອນລັດ ຄວນ:

- ສີບຕໍ່ເຜົ້າຫະວິຄວານກໍປົງໃສ ໂດຍເຫັນການສະໜອງຈົດຫາຂັ້ນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງນັ້ນການປະເມີນດັນຂະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບຫຼັກການ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ໃຫ້ແກ່ສາທາລະນະທີ່ໄປ. ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຄວນຈະຖືກແກລກໄປນ້ ເພື່ອກະຕຸ້ນການປົງຖາລະອະທິບາຍ, ການເຂົ້າໃຈອັນເດີກເຊື່ອ, ແລະ ອຸປະເັນທີ່ດີສະນະແນວທິດໃໝ່ ກ່ຽວຂ້ອນບັນຫາຫ່າຍສົ່ງແວດລ້ວນຂ້ານຂ່າຍແດນ.
 - ເຜົ້າຄວານພະຍາຍານ ເພື່ອໃຊ້ສາທາລະນະເຂົ້າຮວມ ໂດຍເຫັນກອງປະຊຸມສິນຫະນາຫຼາລີ ຂອງຜູ້ໃໝ່ວ່ອນທ່ານຂ້ອງຫາລາຍລະດັບ ຊຶ່ງປະກອນສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວານຫຼາກຫາລາຍຂອງຜູ້ໃໝ່ວ່ອນທ່ານຂ້ອງຕ່າງໆ ແລະ ທີ່ດີສະນະແນວທິດຂອງເຂົ້າເຈົ້າ
 - ເຮັດໃຫ້ກົນໄກຄວານຮັບເມືດຊອບໃນການເຊີ້ແຈງທ່ານວ່ອນການກະທຳໃດໆ ນີ້ຈະໃຫ້ວ່າງລຸ່ມ ເຖິງເຊື່ອງກ່ຽວຂ້ອງຂອງຍິ່ງຂຶ້ນ ເພື່ອຄວານເຫັນຢືນຂອງຜູ້ໃໝ່ ແວດລ້ວນ ແລະ ຄວານສະເໝີ້ພາບຂອງຜູ້ໃໝ່ ຈາກບັນດາໂຄງການສົ່ງທະນາ.

ສະຫລຸບແຜວ, ພາກື້ນຂົງເຂດ MSEА ປະເຊີນກັບບັນຫາທ້າທາຍອັນສໍາຄັນ ໃນການຄຸ້ມຄອງເສົ່ງແວດລ້ອນຂ້ານຊາຍແດນ. ຫລາຍງຽນບາງານຂອງພາກື້ນ ໄດ້ສ້າງຝັ້ນຖານສໍາຄັນສໍາລັບການຕອນປິຕີ ຂອງສະຖາບັນ ຕໍ່ບັນຫາທ້າທາຍດ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນເຫຼົ່ານີ້, ຂຶ້ນບັນດາອົງກອນດ້າງຂອງພາກື້ນໄດ້ມີບົດບາດເຝື່ນຂຶ້ນເລື່ອຍໆ. ແຕ່ວ່າໂຄຣກ່າງການຈົດຕັ້ງຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກື້ນເຫຼົ່ານີ້ ມັກຈະຂາດ/ບໍ່ພຽງຳ ໃນດ້ານພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມອາດສາມາດ, ການຈົດວາງອຳນາດການປົກຄອງຢູ່ໃນລະບົການຕັດສິນບັນຫາທີ່ເຫັນສິນ, ການເປັນຕົວແທນໃຫ້ແກ່ວິງກອນລັດຖະບານ, ແລະ ການເຊື່ອມເອົາບັນຫາເສົ່ງແວດລ້ອນເຂົ້າໃນການປະຕິບັດວຽກງານ. ໃນຂະນະດຽວກັນ, ການເສີມຂະຫຍາຍການປະຕິບັດການບໍລິຫານຄຸ້ມຄອງ ຂອງບັນດາສະຖາບັນພາກື້ນ, ການສ້າງຄວາມໂປ່ງໃສ ແລະ ການລະຫວ່າງຂຶ້ນຂ່າຍສານ, ການ

ເຂົ້າຮ່ວມຂອງສາຫາລະນະ, ແລະ ການຈົດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິນໄກຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຊື່ແຈງກໍວຽກກະທຳໃດນີ້, ແມ່ນຈໍາເປັນທີ່ສຸດຕໍ່ຄວາມໜີ້ຂົງຂອງສະພານສົ່ງແວດລ້ອນ ໃນຂົງເຂດພາກື້ນ MSEА. ບົດຮົນ ແລະ ປະສິບການຈາກທີ່ວິໄລ ໄດ້ໃຫ້ຫັດລະນະແນວຄົດອັນນິຄຸ້ມຄ່າວ່າຈະເຮັດແນວໄດ້ ຈົ່ງຈະສາມາດໃຫ້ປຸງໂຄຣກ່າງການຈົດຕັ້ງ ແລະ ການປະຕິບັດການບໍລິຫານຮັ້ນຄອງໃຫ້ໃຫ້ໄດ້. ການປຽນແປງໃໝ່ຂອງສະຖາບັນ ແລະ ການເປັນປຸງການປະຕິບັດການບໍລິຫານຮັ້ນຄອງ ພົມຈະແຈ້ງແຜວວ່າ ເປັນບູລິມະວິດທີ່ສູງ ໃນການເວົາໃຈໃສ່ຜິຈາລະນາເຖິງ ບັນຫາດ້າງດ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນຂ້ານຊາຍແດນຂອງພາກື້ນ ແລະ ຄວາມເປັນອົງປະກອບສູນກາຍລວມຂອງບັນດາຍຸດທະສາດທາກື້ນ ເພື່ອຄວາມເຍືນຂົງຂອງລະບົບນິໄວດີທະຍາ ແລະ ຄວາມສະເໝີຍາບຂອງສົງຄົມ.

ໝາຍເຫດ

1. ໃນຕົວຢ່າງແຜວ, ຫລາຍງຽນບາງານຂອງການທຸາງປ່າເຮັດໄຮ້ ແມ່ນໄດ້ປະຕິບັດກັນນາໃນທີ່ວິໄລຂົງເຂດພາກື້ນ. ຢູ່ໃນບາງກໍລະນີ, ຄວາມໝາຍແໜ່ນຂອງພື້ນລະເນືອງດໍາ ແລະ ໄລຍະການໝູນວຽນຍາວ, ລະບົບການທຸາງປ່າເຮັດໄຮ້ ສາມາດມີຄວາມເຍືນຍິງໃນດ້ານນີ້ເວດວິທະຍາ ແລະ ເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສໍາຄັນ ທີ່ແກ່ຄວາມພວງັນດ້ານອາຫານບໍລິໂພກ (food security). ແຕ່ວ່າ, ຄວາມກິດຕັ້ນດ້ານພື້ນລະເນືອງ ແລະ ນະໂຍບາຍລະຫວ່າງວຸນປາໄມ້ທີ່ເຂັ້ມງວດໄດ້ນຳໃຈໄປສູງການທຸາງປ່າເຮັດໄຮ້ແບບບໍ່ເຫັນຍິງ ຜ້ອນງັກບໍລິດັບບັນຫານາງາຍ ຂຶ້ນລວມທັງຄວາມອຸດືນສົມບູນຂອງໜ້າດີນທີ່ໄດ້ຫລຸດຫ້ອຍລົງ, ການເຊາະເຈື່ອນ, ການປຽນແປງລະບົບການຖື່ງໄຫລຂອງນ້ຳ, ແລະ ການກະທິກະເຫື່ອນຕໍ່ແນງໄມ້ຕ່າງໆ. ຜ້ອນບັນຫາເຫຼົ່ານີ້, ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດ ຈຶ່ງມີແນວໄມ້ວ່າ ການທຸາງປ່າເຮັດໄຮ້ເປັນເສົ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກລືບເລີນເຊົ້າ.
2. ADB ແວບໄຊດໍ, www.adb.org/Documents/News/1999/nr1999_135.asp (February 20, 2002).
3. ເສົ່ງ ADB ແວບໄຊດໍ, <http://www.adb.org/GMS/Projects/reta5920> (February 20, 2002). ເປັນຂໍ້ສົງເກດທີ່ໜ້າລົງໃຈວ່າ ແຜນຕ່າງໆງໍສໍາລັບການັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້າເຕີກ ໄດ້ຖືກດຳເນີນການຕ້ອນຫລາຍງວິທີທ້າງທີ່ຂະໜານກັນ – ຍຸດທະສາດພະລັງງານໄຟຟ້າເຕີກຂອງ MRC, ພະລັງງານຕາເຕ່າຍໄຟຟ້າ 2001 ADB--GMS, ແລະ ແຜນການຂອງແຂວງຢູ່ນານຫລາຍງປີທີ່ຜ່ານນາມ ໄດ້ເປັນສໍາຂີ້ມີຍານຂອງຮູບການສ່ວນເສົ່ງທີ່ຄ່າຍຄືກັນຍື່ນສອງອົງກອນທໍາອິດ. ແຕ່ສະຫະການ ເຕັມໄດ້ວ່າບໍ່ໄດ້ມີການປະສານງານກັນຢ່າງມີປະສິດເຜີມ.
4. ຕົວຢ່າງ, ອົງປະກອບດ້ານເສົ່ງແວດລ້ອນ ຂອງລະບົບການັດທະນາພະລົງງານໄຟຟ້າເຕີກ, ແມ່ນການເຜີ່ມການເຕີນໄດ້ນີ້ໃນເຂດພື້ນທີ່ໄດ້ນຳລະເຫັນ ຂຶ້ງດຳເນີນຢ່າງໃນກຸດຕານການສົງສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການກົ່າສ້າງເຂື້ອນ.
5. ທາງວຽງທີ່ທີ່ອອກມາຈາກພາກື້ນແມ່ນ Towards Ecological Recovery and Regional Alliance (TERRA) ແລະ ຫ້າງສິວະລະສານຂອງຕົນ Watershed, ຂຶ້ງທ້າທາຍເຈັ້ນທ້າງໜັກຂອງຮູບແບບການັດທະນາເສດຖະກິດ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກ ADB, ທະນາຄານໂລກ ແລະ ຖື່ງໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫຼືອໂດຍກົງຢ່າງນາກຫລາຍ. TERRA ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນເຮືອຄ່າຍ ລະຫວ່າງ NGOs ແລະ ອົງການຈົດຕັ້ງຂອງປະຊາຊົນຢູ່ໃນນຽນມາ, ກຳປູເຈຍ, ລາວ, ໂທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ຂຶ້ງສະຫຼັບສະໜູນການແລກປຽນ ແລະ ກ່າວັນທະນີດ. ສູ່ໃສ່ the Global South, ຂຶ້ງໄດ້ສະຫອງການວິເຄາະທີ່ສໍາຄັນກໍວຽກກັບນະໂຍບາຍການຫລຸດຜ່ອນຄວາມກຸາຈົນ ແລະ ການປັດທະນາ, ຂະບາຍະລັງງານໄຟຟ້າເຕີກຂອງ ຂົມ, ແລະ ກອງປະຊຸມອາຊີປະຊິກຝົກສໍາລັບພົມຍິງ, ກິດໝາຍ ແລະ ການັດທະນາ, ຂຶ້ງມີຜ່ອຍປະຕິບັດງານສະພາບກິດ ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ເສົ່ງແວດລ້ອນ, ແມ່ນອີກສອງ NGOs ທີ່ສູ່ໃສ່ການອອກສຽງ ເພື່ອກັບຜົນໄດ້ຮັບດ້ານເສົ່ງຄົມ ແລະ ເສົ່ງແວດລ້ອນ ທີ່ໄດ້ຈາກການັດທະນາການຕັດສິນບັນຫາ (Dore, 2001a).
6. ເສົ່ງ ADB ແວບໄຊດໍ www.adb.org/GMS/gms-prog40.asp (February 20, 2002).
7. ອ່າງແມ່ນ້ຳຂອງຕອນເທິງ, ເປັນສ່ວນທີ່ຂອງລະບົບການັດທະນາ ທີ່ນອນຢູ່ຫາຍໃນປະເທດຈີນ, ແມ່ນມັກອ້າງເຖິງ ແມ່ນມັກລັນຊ້າງ

- ຈຽງ (Lancang Jiang). ການນຳໃຊ້ຊື່ຕີແຕກຕ່າງກັນ ໄດ້ປະກອບສ່ວນໃຫ້ມີຫຼັດສະນະແມວຄົດທີ່ວ່າ ອ່າງແມ່ນໜ້າຂອງຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມ ເປົ້ນລະບົບທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ທວ່າງຟໍດິນນານີ້, ການ ອູ້ຊື່ “ແມ່ນໜ້າຂອງສ້າງຊ້າງ” ເພື່ອອ້າງອື່ງເຖິງທີ່ວ່າທັງອ່າງເນັ້ນ ໄດ້ມາພາໄປສູ່ການເຕີບໂຕຂອງຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບແມ່ນໜ້າວ່າ ເປົ້ນເພື່ອການນີ້ສ່ວນຮ່ວມກ່ອຍກັນ ລະຫວ່າງບັນດາປະເທດ ຕອນເທິງ ແລະ ຕອນລຸ່ມຂອງວ່າງ.
8. ເປົ້ງ www.thewaterpage.com/mekong.htm (February 20, 2002) ສໍາລັບມື້ອີນສິນມູນຂອງສົ່ນຍາແມ່ນໜ້າຂອງ.
 9. MRC ໄດ້ຮັບເງິນຈໍານວນ US\$ 70 ສ້າງ ເປົ້ນເງິນຄ້າປະກັນ ແລະ ຂີມ (Mekong News, October-E-December 2001).
 10. ໃນເງື່ອນໄຂອັນກ່າວ່າງຕ້ານສິ່ງແວດລ້ອນຂອງພາກເໝີນ, ບັນດາປະເທດທີ່ໃຫ້ການນຶກໃຈ ບັນການນີ້ສ່ວນຕື່ບໍ່ໜ້າຫາສິ່ງແວດລ້ອນ ຮ່ວນກັນ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະປາສະຈາກການເຊື່ອນທ່າງຊາຍແດນ ໂດຍກົງ, ມັນອາດຈະມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ປະສິດທິຜົນຂອງສະຖາບັນ ພາກເໝີນ. ສາຫາລະນະລັດຊັກ ແລະ ສະໂລວາກີ, ຫຼືງບໍ່ແມ່ນປະເທດພາກີ ແຕ່ຫານນີ້ດີເຖິງພາຍໃນຂອບເຂດວ່າງໄຕ່ເຂອງຫະເລບານຕີກ, ແມ່ນຄຸ້ຮ່ວນໃນສົ່ນຍາ ກັບຄະນະກຳນາມຫຼິການ ເຮັນຊັ້ນກີ ໃນການຮັບຮູ້ເຖິງ ຜົນກະທິບຈາກການກະທຳຕ່າງໆຕາມເຂດຊາຍ ແດນຂອງເຂົ້າຈຳ ທີ່ອາດມີຕໍ່ບັນດາປະເທດອື່ນງໍທີ່ຮ່ວນຄວາມ ນຶກໃຈໃນຄຸນະພາບສິ່ງແວດລ້ອນຂອງ ທະເລບານຕີກຕ່ວຍກັນ (Homose et al, 1995).
 11. ປະເທດຕິມ ແລະ ນຽນມໍາ ກີ່ໄດ້ມີສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມມື້ນກອງປະຊຸມສົນ ທະນາເຊັ່ນດວກັນ ໂດຍຜ່ານສາຍການພື້ນພັ້ນເຊື້ອກັນ ແລະ ກັນ ຂອງ ADB-MRC ເພື່ອອອກແບບວ່າງເຜົນຍຸດທະສ່າດຕ່າງໆທີ່ ມີປະສິດທິຜົນຫລາຍຂຶ້ນ ບັນການຈັດການກັນຜົນກະທິບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອນຕ່າງໆ, ADB ຈະໃຫ້ການສະຫັ້ນສະໜູນທາງກວດສ່ວນ ເອກະຊຸນ ທີ່ລົງທຶນເຂົ້າໃນລະບົບເຂື້ອນ ບັນການຜົດທະນາພະລົງ ວານຕະຄ່າໄຟຟ້າຂອງພາກເໝີນ.
 12. ເຖິງແມ່ນວ່າ ADB ໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະບໍ່ເຫັນເພື່ອກ່າວ້າ ເຊື່ອນ ຕາມພາກສ່ວນລ້ານຊ້າງຂອງແມ່ນໜ້າຂອງ ຢ່ອນຜົນກະທິບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອນຕ່າງໆ, ADB ຈະໃຫ້ການສະຫັ້ນສະໜູນທາງກວດສ່ວນ ເອກະຊຸນ ທີ່ລົງທຶນເຂົ້າໃນລະບົບເຂື້ອນ ບັນດາສິ່ງແວດລ້ອນຕ່າງໆ ວານຕະຄ່າໄຟຟ້າຂອງພາກເໝີນ.
 13. ເປົ້ງ ASEAN ແລະ ໂຊຊົນ, www.aseansec.org/menu_asean+3.htm (February 20, 2002).
 14. ເປົ້ງ CCAD ແລະ ໂຊຊົນ, <http://ccad.sgsica.org> (February 20, 2002).
 15. ໂຄງການ SEF ຈະຈັດສະໜອງໂຄງຮ່າງວຽກງານຕ້ານເຕັກນິກ, ນະໂຍບາຍ, ແລະ ຄຳຄິດເຫັນຕ່າງໆຂອງສະໜູນ ແລະ ຄູ່ມີແນະ ນຳໃຫຍ່ ທີ່ໄດ້ອອກແບບເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ຄວາມຍືນຍົງ ຂອງລົງ ແວດລ້ອນ ແລະ ສັງຄົມ ທີ່ເຕັກຈາກການຜົດທະນາເສດຖະກິດ; ຊຸດ ແຜນທີ່ ແລະ ຖານຂັ້ນນີ້ GIS ກ່ຽວກັບຂັ້ນນີ້ພື້ນຖານທາງດ້ານ ວັດຍຸ-ຊີວະວິທະຍາ (bio-physical) ແລະ ສະຫະບົງເຖິງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຢູ່ໃນຂົງເຂດພາກເໝີນ, ໂຄງການຕ່າງໆ ຂອງ ADB--GMS ແລະ ແຫ່ງຊາດທີ່ສໍາຄັນ, ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອນ-ການ ຜົດທະນາ “ຈຸດທີ່ເຕັ້ນ” ທີ່ສໍາຄັນຢູ່ໃນພາກເໝີນ; ລະບົບນຳໃຊ້ GIS ເປົ້ນພື້ນຖານຂອງ GMS ການຜົດທະນາ ແລະ ຂັ້ນນຳຂ່າວສານ ດ້ານສິ່ງແວດລ້ອນ ແລະ ການຕີອນໄວ້ລວງໜັກ. ເປົ້ງ SEF ແລະ ໄຊດ, www.eapap.unep.org/set_gms/index.htm (February 20, 2002).
 16. ເປົ້ງ ແລະ ໂຊຊົນ, www.undp.org.vn/mlist/envirovle/102000/post78.htm (February 20, 2002)
 17. ສໍາລັງຈາກເຫດການນຳຕົກ ປາລີ ແລ້ວ, ADB ໄດ້ສະເໜີການປະ ເມີນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອນທີ່ກ່າວ່າງຂອງກວ່າເດີນ ຊຶ່ງລວມເອົາຫັ້ງ ຜົນກະທິບຂ້ານຊາຍແດນຕ່າງໆ. ລັດຖະບານ ຫວຽດນານ ບໍ່ຍອນ ຮັບຄໍາສະເໜີທີ່ເຖິງກ່າວ່າ, ຫຼືງນັນຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ADB ສາມາດຕິກັດຂວາງດ້ວຍສິດທິຜົນເຂດຂອງການຕັດສິນບັນຫາແຫ່ງຊາດຄືແນວ ອຸດ ການສື່ສານແບບສ່ວນຕົວກັບພະນັກງານ ຈາກເວົ້າການຈັດຕັ້ງ ຜົດທະນາ, ກຸມພາ, 2002)
 18. ອິຫ້ເປົ້ງ ແລະ ໂຊຊົນ ສູ່ຂັ້ນນຳຂ່າວສານຂອງຫະມາຄານເຊັ່ນດວກັນ, www.bicusa.org/asia/samut.htm (February 20, 2002)
 19. ສະຫະຜົນລັດຂອງອີດສະຕາລີ ແມ່ນການຮ່ວມເຂົ້າກັນເປັ້ນລັດ, ຊຶ່ງແຕ່ລະລົດຈະມີສະພາຂອງຕົກເອງ.
 20. ປະສິບການຂອງທີ່ໄວໂລກໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມຫຼັງຍາກ ທີ່ເຕີດຂຶ້ນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາລະບຽບທັງການຢ່າງບໍ່ ລືຖານຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ, ບໍ່ແມ່ນເນັ້ນຕົງວະລະດັບການນຳໃຊ້ຕົ້ນ. ອິຫ້ເປົ້ງ Wolf (2001) ສໍາລັບການນຶກຫະນາປົກສາຫາລິກ່ຽວ ກັບລະບຽບໜັກການກົດໝາຍ ແລະ ບັນດາສົ່ນຍາທີ່ບໍລິຫານການ ຄຸ້ມຄອງນຳຂ້ານຊາຍແດນ.
 21. MRC ຈະຈັດຜົນປິດລາຍງານ ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບຂອງອ່າງ ຖືປີ 2002.
 22. ອິຫ້ເປົ້ງ ICARD ແລະ ໂຊຊົນ, www.agroviet.gov.vn/en/html/gioithieu.asp (February 20, 2002).
 23. ອິຫ້ເປົ້ງ Mekong News, October-E-December 2001, at www.mrcmekong.org/info_resources/infores002b002.htm (February 20, 2002)

